

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO TURIZMA**

ANALIZA TURISTIČKE GODINE 2009.

Zagreb, ožujak 2010.

I UVOD

Na sjednici održanoj 12. veljače 2009. godine Vlada Republike Hrvatske prihvatila je, temeljem prijedloga Ministarstva turizma „Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009.“, a na sjednici održanoj 21. veljače 2008. godine na prijedlog Ministarstva turizma Vlada RH donijela je Odluku o osnivanju povjerenstva Vlade RH za koordinaciju aktivnosti i praćenje pripreme turističke godine, te na sjednicama održanim 20. kolovoza 2009. i 12. studenog 2009. Vlada RH donijela je Odluke o izmjenama Odluke o osnivanju Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za koordinaciju aktivnosti i praćenje pripreme turističke godine. Prihvaćanjem Programa, Vlada RH je obvezala sva nadležna ministarstva, kao i druga državna tijela i javna poduzeća te dala preporuke županijama, gradovima, općinama i turističkim mjestima, kao i gospodarskim subjektima za poduzimanje utvrđenih mjera i realizaciju aktivnosti iz njihovog djelokruga koje mogu pridonijeti boljoj pripremi i odvijanju turističke godine 2009. Također, Vlada RH zadužila je međuresorno Povjerenstvo za koordinaciju aktivnosti i praćenje pripreme turističke godine sukladno Programu.

Sva očekivanja od 2009. bila su u sjeni globalne gospodarsko-financijske krize. Ostvaruju se predviđanja UNWTO-a o negativnim trendovima u globalnom turizmu kao posljedici gospodarske recesije. Ministarstvo turizma na vrijeme je prepoznalo i reagiralo pa je za pripremu turističke 2009. godine, već krajem prošle godine rebalansom proračuna za promidžbu osigurano dodatnih 10,3 milijuna kuna, a Glavni ured Hrvatske turističke zajednice (HTZ-a), u dogovoru s Ministarstvom, preraspodjelom je osigurao dodatnih 7 milijuna kuna. Isto tako, osigurano je znatno više sredstava za promidžbene aktivnosti u ovoj godini, kao prioritet u odnosu na druge programe koji nisu nužni.

U okviru paketa antirecesijskih mjera Vlade RH definiran je i sproveden Akcijski plan hrvatskog turizma. Mjere Vladinog Akcijskog plana za turizam u 2009. godini realizirane su, s posebnim naglaskom na suspenziju viza za Rusiju i Ukrajinu te smanjivanje parafiskalnih davanja za turistički sektor. Također, utvrđene su mjere usmjerene na smanjenje izdataka u turističkom sektoru na razini države i na lokalnoj razini. Ministarstvo kulture je u okviru smanjenja izdataka koji se odražavaju na turistički sektor uložilo napore smanjenjem zona zaštite kulturno povijesnih cjelina, kako se spomeničkom rentom ne bi dodatno opteretili gospodarski i turistički objekti. Također su utvrđene mjere usmjerene na olakšavanje procedura kojima su izloženi strani turist prilikom dolaska i boravka u našoj zemlji, te mjere usmjerene na domaće turiste.

Također, kontaktirane su sve međunarodne organizacije i partneri u inozemstvu preko predstavništava HTZ-a i veleposlanstava, ostvaren je učinkovit kontakt s privatnim sektorom u pripremi i provedbi antirecesijskih mjera. U tom smislu, Ministarstvo je osnovalo «Povjerenstvo za uskladbu promidžbenih aktivnosti javnog i privatnog sektora za turističku 2009. godinu» sa zadaćom pripreme kvalitetne i učinkovite promidžbe, posebice na nama važnim emitivnim tržištima.

Dogovorene i provedene su sljedeće aktivnosti i mjere:

- u proračunu za 2009. sredstava za ukupnu promidžbu utrošena s 9 na 28 milijuna eura
- odobreni i unaprijed u siječnju i veljači, u 50% iznosu isplaćeni poticaji organizatorima putovanja: 1 euro po svakom dovedenom putniku u sezoni, te po 20 eura po svakom dovedenom putniku u pred i posezoni – ukupna obveza turoperatora je dovođenje 1. 461.402 gosta, ili 40 % ukupnog organiziranog dolaska
- mjere za poticanje regionalnih avio programa za Hrvatsku: Ministarstvo turizma za promidžbu i poticanje avio programa te HTZ sa sustavom turističkih zajednica i gospodarskim subjektima odobrilo 7 zahtjeva na ukupni iznos od gotovo 2,5 milijuna kuna, od kojeg je polovica do sada isplaćena - rezultat: low cost letovi - Ryanair, Croatia Airlines, Germanwings za tržišta Velike Britanije, Francuske i Njemačke u Zračnoj luci Pula; Ryanair za tržište Velike Britanije u

Zračnoj luci Krk; za tržišta Velike Britanije, Irske i Švedske u Zračnoj luci Zadar (Ryanair) te Ryanair za tržište Velike Britanije u Zračnoj luci Osijek

- pojačano ciljane promidžbene kampanje s novim sloganima za ključna tržišta (Njemačka, Italija, Austrija..) te tržišta u širem okruženju (Ukrajina, BiH, Makedonija, Srbija, Rumunjska) - rezultat: povećanje dolazaka i noćenja turista s najvećih emitivnih tržišta od 2% do 13% (Njemačka +5% noćenja u 8 mjeseci, Austrija 7% više dolazaka i 9% više noćenja) ; povećanje dolaska i noćenja turista s tržišta u okruženju od 22% do 30% (Srbija 22% više noćenja, Ukrajina 25% više dolazaka i 35% više noćenja u 8 mjeseci)
- peterostruko pojačano internetsko i globalno TV oglašavanje na svim emitivnim tržištima te globalno TV oglašavanje (CNN, Eurosport, BBC World, Euronews) - rezultat: oglas za hrvatski turizam na internetu je prikazan 303 milijuna puta, a posjećenost web-a po tržištima Italije, Poljske, Njemačke, Austrije i Češke bila od 100% do u Poljskoj čak 227% veća.
- pojačana ciljana promidžbena kampanja na domaćem tržištu - rezultat: dvoznamenkasti pad domaćih turista u predsezoni u kolovozu smanjen na -1% noćenja i -7% dolazaka u odnosu na rekordnu 2008.
- nacionalna akcija „Postani ambasador hrvatskog turizma“

Cilj koji je postavljen za turističku godinu 2009. je ostvarenje što manjeg minusa i bolje pozicije od konkurencije.

Svjetska gospodarska kriza je, kao što su i bila predviđanja United nations world tourism organization (UNWTO-a), dovela je do pada turističkog prometa na globalnoj razini, pa tako i u Hrvatskoj. Ovakav razvoj situacije na svjetskom tržištu, nametnuo je potrebu organizirane koordinacije javnog i privatnog sektora, kontinuirano praćenje stanja na svim bitnim emitivnim tržištima za hrvatski turizam, a kao rezultat trenutno poduzimanje agresivnih mjera u borbi za svakog gosta.

Ostvareni turistički promet u dolascima i noćenjima, rezultat je kontinuiranog poduzimanja aktivnosti Ministarstva turizma s ciljem maksimalnog smanjivanja negativnih učinaka globalne gospodarske krize kao i drugih negativnih trendova na međunarodnom tržištu:

- provedene su Vladine mjere Akcijskog plana za turizam za 2009. godinu usmjerene na smanjenje izdataka u turističkom sektoru na razini države i na lokalnoj razini, kao i na olakšavanje procedura kojima su izloženi strani turist prilikom dolaska i boravka u našoj zemlji
- održavani su sastanci s predstavnicima strukovnih udruga i privatnog sektora u turizmu te su dogovorene zajedničke aktivnosti
- osigurana su dodatna sredstva za promociju iz proračuna
- Povjerenstvo za uskladbu promidžbe aktivnosti javnog i privatnog sektora za turističku godinu 2009. čiji su članovi predstavnici Ministarstva, HTZ-a, strukovnih udruga i privatnog sektora pratilo je stanje na tržištu, analiziralo provedeno i dogovaralo nove mjere
- redovito su održavane sjednice užeg Povjerenstva za praćenje turističke godine radi pravovremene detekcije propusta ili novih negativnih trendova i donošenja adekvatnih mjera za njihovo ublažavanje

II OSTVARENI REZULTATI

1. Smještajni kapaciteti

	UKUPAN BROJ KREVETA		Indeks 2009./2008.	UDJEL U %	
	2008.	2009.		2008.	2009.
Hoteli i aparthoteli	117.902	121.086	102,70	12,17	12,49
Turistička naselja	47.664	31.678	66,46	4,92	3,27
Kampovi	213.646	229.058	107,21	22,06	23,62
Sobe i apartmani u domaćinstvu	442.402	435.295	98,39	45,67	44,89
Ostali objekti	146.996	152.609	103,82	15,18	15,74

UKUPNO	968.610	969.726	100,12	100,00	100,00
--------	---------	---------	--------	--------	--------

Izvor: Državni zavod za statistiku (na dan 31.08.2009.)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku 2009. godine Hrvatska raspolaže s ukupno 970 tisuća kreveta u svim vrstama smještaja što je na razini 2008. godine. Broj hotela povećan za 2% (sa 571 koliko ih je bilo 2008. na 583), a hotelski kapaciteti rasli su za 3%, pa je tako i udjel u ukupnim smještajnim kapacitetima i dalje vrlo skroman i iznosi svega 12,5% što je i dalje nedovoljno u odnosu na tržišnu potražnju, posebice u glavnoj sezoni, te i nadalje predstavlja „usko grlo“ u povećanju ukupnog turističkog prometa i produljenju trajanja sezone. To samo potvrđuje odluku Ministarstva da nastavi s programom „Poticaj za uspjeh“ čiji je cilj unapređenje kvalitete postojeće turističke ponude kroz izgradnju novih, posebice malih obiteljskih hotela i drugih visokokvalitetnih objekata.

Najveći porast kapaciteta u ovoj godini kampovi (rast od 7% u odnosu na 2008. godinu) s udjelom od 24% 46% u ukupnim smještajnim kapacitetima. Iako su u posljednjih par godina bilježili najveće povećanje, privatni smještajni kapaciteti ove godine bilježe pad smještajnih kapaciteta za 2%, ali i dalje s udjelom od 45% drže prvo mjesto u ukupnim smještajnim kapacitetima. Broj registriranih građana iznajmljivača povećan je za 0,6% te njihov broj sada iznosi 59.238. Najveće smanjenje kapaciteta zabilježeno je u turističkim naseljima čije smanjenje iznosi 33,5%, a ukupni udjel iznosi skromnih 3,3%. Međutim, zahvaljujući intenzivnim ulaganjima gospodarskih tvrtki u posljednje 3 - 4 godine, kao i aktivnostima i mjerama resornog ministarstva bitno su poboljšani standard i kvaliteta hotelske ponude što potkrepljuju i sljedeći podaci:

HOTELI PO ZVJEZDICAMA	UDJEL HOTELA PO ZVJEZDICAMA U UKUPNOM BROJU HOTELA U %					
	2004. *	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.**
1*	3,6	3,4	-	-	-	-
2*	30,6	29,3	25,2	22,2	16,4	17,8
3*	53,1	55,1	60,7	57,4	58,0	54,3
4*	8,4	8,2	12,1	18,0	22,8	24,0
5*	4,3	4,0	2,0	2,5	2,7	3,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Podaci Ministarstva turizma dan 12.11. 2009.

* uključeni i objekti koji imaju rješenje o privremenom obavljanju djelatnosti

** prikazani su hoteli koji, prema raspoloživom izvoru informacija, imaju rješenje sukladno važećem Pravilniku o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine Hoteli (NN 48/02, 108/02, 132/03,74/04 i 67/06). Smještajni objekti koji imaju rješenje o privremenom obavljanju ugostiteljske djelatnosti i smještajni objekti koji se nalaze u postupku kategorizacije ne nalaze se u ovom zbroju.

Iz gore prikazanih podataka vidljivo je udjel hotela s 2* blago raste za 1,4%, a razlog možemo naći u tome što moteli postupno prelaze u hotele s 2*. I ove godine dolazi do pada udjela hotela s 3*, dok udjel hotela s 4* i dalje intenzivno raste. Hoteli s 5* u ukupnoj hotelskoj strukturi rastu za 64%. Ovakav trend pokazuje da Hrvatska prati tržišne zahtjeve za višom kvalitetom svih usluga, a posebice visoke kategorije smještajnih objekata. Rezultat je izgradnja novih, ali i rekonstrukcija postojećih objekata u objekte s 3* ili 4*, budući da se u „naslijeđenim“ objektima rekonstrukcijom najčešće ne mogu zadovoljiti osnovni uvjeti za 5* (kvadratura soba i sl.)

Također treba istaknuti da su uz velik broj obnovljenih hotela izgrađeni i otvoreni i/ili zatvoreni bazeni i dr. sadržaji (wellness, fitness i dr.) da bi što raznolikijom ponudom mogli ravnopravno konkurirati na zahtjevnom međunarodnom turističkom tržištu.

1. Indeksi potrošačkih cijena

	XII. 2009. ----- Ø 2005.	XII. 2009. ----- XI. 2008.	XII. 2009. ----- XII. 2008.	Ø 2009. ----- Ø 2008.
UGOSTITELJSKE USLUGE	116,8	100,3	102,9	103,8
Hrana i piće	117,3	100,2	101,8	103,4
Usluge smještaja	110,9	101,3	111,6	106,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

Gore prikazani podaci pokazuju blagi rast cijena ugostiteljskih usluga u odnosu na prošlu godinu. U prosincu 2009. one su u odnosu na isti mjesec prošle godine povećane 2,9%, a u odnosu na studeni ove godine porasle su za 0,3%. Tokom 2009. godine cijene ugostiteljskih usluga, u odnosu na 2008. godinu, prosječno su rasle za 3,8%.

Takvo kretanje cijena neće bitno utjecati konačne financijske učinke, a dosadašnji podaci pokazuju da će oni biti znatno niži od rasta obujma fizičkog prometa, što će se negativno odraziti i na prihode Državnog proračuna.

Dokaz tome su i podaci Hrvatske narodne banke (HNB-a) o turističkim prihodima za devet mjeseci. Naime, u prvih devet mjeseci prihodi od turizma iznosili su 5,8 milijardi € što, u odnosu na isto razdoblje prošle godine, predstavlja smanjenje od čak 15,2%, a udjel turizma u ukupnom BDP-u iznosio je 8,3%.

2. Trgovina na malo

	Indeksi prometa prema pretežitoj djelatnosti			
	Ukupan promet		Promet trgovine na malo	
	nominalno	realno	nominalno	realno
II.2009. ----- I.2009.	96,0	95,5	94,3	93,8
III.2009. ----- II.2009.	114,6	114,1	113,3	112,8
IV.2009. ----- III.2009.	109,8	108,5	111,0	109,7
V.2009. ----- IV.2009.	98,9	98,7	97,9	97,7
VI.2009. ----- V.2009.	102,6	102,7	103,0	103,1
VII.2009. ----- VI.2009.	112,3	114,0	111,9	113,6
VIII.2009. ----- VII.2009.	94,7	94,9	95,8	96,0

IX.2009. ----- VIII.2009.	91,7	91,6	90,5	90,4
X.2009. ----- IX.2009.	96,4	96,1	96,7	97,3
XI.2009. ----- X.2009.	90,2	89,9	87,6	87,3
XII.2009. ----- XI.2009.	116,7	117,9	122,1	123,3

Izvor: Državni zavod za statistiku

Napomena: u podacima je iskazan promet na malo osim trgovine motornim vozilima i motociklima, popravak predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo

Indeksi kretanja prometa u trgovini na malo (i nominalni i realni) indirektno pokazuju koliki je utjecaj turizma na obujam njenog poslovanja. Podaci u ožujku i travnju pokazuju rast prometa u trgovini na malo za 12,8%, odnosno 9,7% što se može pripisati uskršnjim blagdanima i otvaranjem turističke sezone.

U svibnju dolazi do blagog pada cijena da bi u lipnju, a naročito u srpnju, došlo do izuzetno visokog rasta prometa u trgovini na malo što ukazuje na znatno veću turističku aktivnost. Kolovoz i rujna bilježe pad trgovine na malo (i nominalno i realno) što je odraz recesije i sve težeg ekonomskog stanja građana. No unatoč tome od lipnja do kolovoza prodaja hrane, pića i duhanskih proizvoda porasla je za 21%. Ovi podaci također ukazuju na značaj koji turizam ima za cjelokupno gospodarstvo koje kroz turizam posebice u glavnoj sezoni najlakše i najpovoljnije može plasirati svoje proizvode.

Pad prometa kao odraz negativnih trendova u gospodarstvu nastavio se sve do prosinca, kada tgradicionalno dolazi do povećanje prometa, pa je tako u prosincu promet trgovine na malo, u odnosu na studeni, porastao za 22%. No kad usporedimo prosinac 2009. s prosincem z 2008. tada dobijemo pad trgovine na malo za 9,3%.

3. Zaposleni u djelatnosti hoteli i restorani

	BROJ ZAPOSLENIH			Indeks VIII. 2009.	Indeks VIII. 2009.	Indeks Ø 2009.
	I mjesec 2009.	VIII mjesec 2009.	Ø 2009.	I. 2009.	VIII. 2008.	Ø 2008.
Pravne osobe	40.807	53.300	46.389	130,6	93,3	96,0
Obrtnici	36.780	45.728	39.446	124,3	98,6	97,6
UKUPNO	77.587	99.028	85.835	127,6	95,7	96,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Pad turističkog prometa pridonijelo je i smanjenju zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripremi i usluživanju hrane. U kolovozu, zbog sezonaca, broj zaposlenih u odnosu na siječanj 2009. povećan je za 27,6%. Ukupan broj zaposlenih iznosio je 99 tisuća, što je u odnosu na kolovoz 2008. godine, manje za 4,3%. Razlog pada zaposlenih u odnosu na kolovoz prošle godine možemo tražiti u globalnoj financijskoj krizi koja je zahvatila i Hrvatsku, prvenstveno privatni sektor s manjim brojem zaposlenih. Prosječan broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane u 2009. godini iznosio je 85,8 tisuća ili 2,9 tisuća manje što predstavlja pad od 3,3%.

4. Ostvareni turistički promet

Granični promet putnika 2009.

	putnici, tis.		INDEX	STRUKTURA U %	
	2008.	2009.	2009/2008	2008.	2009.
CESTOVNI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	71.334	66.014	92,5	100,0	100,0
domaći	23.736	22.079	93,0	33,3	33,4
strani	47.598	43.935	92,3	66,7	66,6
ŽELJEZNIČKI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	734	751	102,3	100,0	100,0
domaći	273	280	102,6	37,2	37,3
strani	461	471	102,2	62,8	62,7
RIJEČNI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	18	17	94,4	100,0	100,0
domaći	0	0			
strani	18	17	94,4	100,0	100,0
POMORSKI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	1340	1364	101,8	100,0	100,0
domaći	31	29	93,5	2,3	2,1
strani	1309	1335	102,0	97,7	97,9
ZRAČNI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	2058	1955	95,0	100,0	100,0
domaći	393	357	90,8	19,1	18,3
strani	1665	1598	96,0	80,9	81,7
UKUPAN GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	75484	70101	92,9	100,0	100,0
domaći	24433	22745	93,1	32,4	32,4
strani	51051	47356	92,8	67,6	67,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tijekom 2009. godine preko graničnih prijelaza u Hrvatsku je ukupno ušlo 70,1 milijun putnika što je za 7,1% manje nego 2008. godine pri čemu je broj stranih putnika iznosio 47,4 milijuna (pad od 7,2%), a domaćih 22,7 milijuna (pad od 6,9%). Čak oko 94% svih putnika ušlo je cestovnim putem koji je za 7,5% manji nego 2008. godine. Rast bilježi željeznički granični promet preko kojeg je prešlo 751 tisuća putnika, što predstavlja povećanje od 2,3% (domaći putnički promet porastao je za 2,6%, a strani za 2,2%).

Turistički promet po mjesecima 2009. godine

MJESECI	TURISTI		INDEKS 2009./2008.	NOĆENJA		INDEKS 2009./2008.
	2008.	2009.		2008.	2009.	
Siječanj	134.061	130.835	97,59	347.460	361.097	103,92
Veljača	158.181	145.327	91,87	380.773	339.474	89,15
Ožujak	266.251	201.271	75,59	704.919	489.789	69,48
Travanj	507.117	524.612	103,45	1.342.192	1.459.726	108,76
Svibanj	1.017.882	915.060	89,90	3.455.124	2.989.893	86,54
Lipanj	1.517.286	1.403.814	92,52	7.096.522	7.053.609	99,40
Srpanj	2.663.695	2.609.211	97,95	17.562.166	16.799.603	95,66
Kolovoz	2.918.771	3.023.563	103,59	17.831.375	18.542.706	103,99
Rujan	1.203.871	1.162.170	96,54	6.009.248	6.069.366	101,00
Listopad	505.650	461.822	91,33	1.522.237	1.432.957	94,13
Studen	196.801	180.284	91,61	451.471	428.506	94,91
Prosinac	171.241	148.109	86,49	400.007	328.777	82,19

Izvor: Državni zavod za statistiku

Naprijed navedeni podaci pokazuju pad turističkog prometa u 2009. godina osim u travnju i kolovozu kada je zabilježen blagi rast kako dolazaka turista tako i noćenja. U rujnu je zabilježen pad turističkih dolazaka, ali su noćenja rasla što znači da su turisti duže boravili u destinaciji. Razlog tome možemo tražiti u izuzetno lijepom vremenu tijekom rujna, ali i nižim cijenama nakon vršnih mjeseci, što je u ozračju globalne ekonomske krize bitan čimbenik kod odluke o putovanju.

Usprkos zabilježenim rezultatima, što je posljedica globalne ekonomske krize, godina je završila u manjem minusu, nego što su bila predviđanja početkom godine.

Promet po vrstama objekata

	NOĆENJA		Indeks 2009./2008.	PROSJ. ISKORIŠTENOST KAPACITETA U DANIMA		Indeks 2009./2008.
	2008.	2009.		2008.	2009.	
Hoteli i aparthoteli	15.220.502	14.317.665	94,07	129	118	94,07
Turistička naselja	3.678.216	2833101	77,02	77	116	77,02
Kampovi i kampirališta	13.349.431	13.795.452	103,34	62	60	103,34
Sobe i apartmani u domaćinstvu	18.185.266	18.802.372	103,39	41	43	103,39
Ostali objekti	6.670.079	6.551.057	98,22	45	43	98,22
UKUPNO	57.103.494	56.299.647	98,59	59	58	98,59

IZVOR: Državni zavod za statistiku

Najveći broj turističkih noćenja (33,4% ukupnih noćenja) ostvareno je u privatnom smještaju, koji je u odnosu na godinu prije ostvario porast od 3,4%, a iskorištenost kapaciteta porasla je za dva dana, je je

iznosila 43 dana. Odmah iza privatnog smještaja s 24,5% ukupnih noćenja smjestili su se kampovi, koji su u odnosu na 2008. godinu ostvarili porast turističkih noćenja za 3,3%. Hoteli su s 14,3 milijuna noćenja i padom prometa od 6% zauzeli treće mjesto, a njihova popunjenost tijekom godine iznosila je 114 dana, odnosno jedanaest dana ili 8,5% manje nego u promatranom razdoblju 2008. godine. Prosječna iskorištenost ukupnih kapaciteta u prvih devet mjeseci 2009. godine iznosila je 57 dana.

Organizirani turistički promet

	I - V MJESEC		VI mjesec		VII i VIII mjesec		IX-XII mjesec	
	Broj u 000	Indeks 2009./2008.	Broj u 000	Indeks 2009./2008.	Broj u 000	Indeks 2009./2008.	Broj u 000	Indeks 2009./2008.
Dolasci								
- individualno	1.054	93,5	878	95,1	4.865	101,1	1.106	93,5
- organizirano	865	90,4	553	93,0	1.930	97,8	847	94,5
Noćenja								
- individualno	2.799	93,7	4.097	103,4	28.888	102,6	4.447	102,6
- organizirano	2.845	87,8	2.957	94,3	12.550	94,8	3.812	94,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tijekom cijele ovogodišnje turističke sezone organizirani promet bilježi pad turističkog prometa, kako u dolascima, tako i u noćenjima, te je u prvih pet mjeseci broj dolazaka smanjen za 9,6%, a noćenja za čak 12,2%. U sezoni je broj organiziranih dolazaka smanjen za 7%, a noćenja su bilježila pad od 5,7%. Posezona donosi pad organiziranih dolazaka za 5,5%, a u noćenjima 5,8%. Važnost organiziranog turističkog prometa je i u tome što se ostvaruju duži boravci nego individualni turistički promet te što se u cijelosti prijavljuje ostvareni promet tj. nema sive ekonomije. Pad tog segmenta putovanja rezultat je opreza zbog financijske nesigurnosti (na tržištu je uočen pad „first minute“ prodaje koja je bilježila porast proteklih godina u odnosu na „last minute“ prodaju koja ponovo bilježi porast) pa se turisti lakše odlučuju za individualne aranžmane gdje sami mogu krojiti svoj godišnji odmor i u smislu trajanja i u smislu potrošnje.

Individualni turistički promet uvelike nadmašuje organizirani te on čini 65% ukupnog turističkog prometa. Unatoč tome i individualni turistički promet u predsezoni također bilježi pad prometa, pa je tako broj dolazaka smanjen za 6,5%, a noćenja za 6,3%. U sezoni je broj individualnih dolazaka povećan za 1%, dok su noćenja porasla za 2,6%. Posezona je donije 6,5% manje individualnih turista, ali su duže boravili, pa su noćenja individualni turista u posezoni porasla za 2,6%.

Ostvareni turistički promet

	2009.	% promjene 2009. ----- 2008.
Dolasci u 000		
- ukupno	10.935	-3
- domaći	1.600	-13
- strani	9.335	-1
Noćenja u 000		
- ukupno	56.300	-1
- domaći	5.799	-10
- strani	50.501	0
Dolasci u 000 po zemljama		

- Njemačka	1.580	+2
- Italija	1.200	+3
- Slovenija	1.013	-3
- Austrija	882	+8
- Češka	607	-2
- Poljska	454	+9
Noćenja u 000 po zemljama		
- Njemačka	11.451	+4
- Slovenija	5.635	-3
- Italija	5.135	+1
- Austrija	4.514	+8
- Češka	4.020	-2
- Poljska	2.738	+9
Noćenja u 000 po županijama		
- Istarska	18.130	+1
- Primorsko-goranska	11.161	-1
- Ličko-senjska	1.520	+8
- Zadarska	6.118	-2
- Šibensko-kninska	3.799	-4
- Splitsko-dalmatinska	8.988	-4
- Dubrovačko-neretvanska	4.324	-3
- Grad Zagreb	1.047	-11

Izvor: Državni zavod za statistiku

Hrvatska je tijekom 2009. godine zabilježila 10,9 milijuna turističkih dolazaka što, u odnosu na 2008. godinu, predstavlja pad od 2,9%. Strani turisti ostvarili su 9,3 milijuna dolazaka, što predstavlja pad od 1%, dok je broj dolazaka domaćih turista pao za 13%.

Ukupno je ostvareno 56,3 milijuna noćenja ili 1,4% manje nego tijekom 2008. godine. Strani su turisti ostvarili 50,5 mln noćenja (na razini prošle godine) a domaći 5,8 mln noćenja što je za 10% manje nego 2008. godine.

Promatrano po zemljama podrijetla iz tradicionalno najvažnijih turističkih zemalja uglavnom se bilježi blagi rast turističkog prometa. Izuzetak su Slovenija iz koje je zabilježeno 3% manje dolazaka i 3% manje noćenja, te Češka iz koje se bilježi 2% manje dolazaka, i 2% manje noćenja. Međutim, raste i broj za Hrvatsku «novih» ali potencijalno izuzetno važnih tržišta koja bilježe izuzetno visoki rast i broja dolazaka i broja noćenja i to:

Z E M L J A	% promjene I-X 2009. ----- I-X 2008.	
	DOLASCI	NOĆENJA
Kina	+19	+30
Bugarska	+15	+19
Ukrajina	+18	+10
Japan	+14	+10
Srbija	+1	+14

Izvor: Državni zavod za statistiku

Takva kretanja utjecala su i na promjenu ukupne strukture stranog turističkog prometa. Tako je udjel pet naprijed navedenih zemalja u ukupnim stranim dolascima povećan sa 3% u 2008. godini, na 3,4% u

2009. godini, a njihov udjel u ukupnim stranim noćenjima sa 1,7% na 1,9%. Ova promjena za hrvatski turizam je izuzetno bitna, jer se jačanjem novih tržišta smanjuje ovisnost o tradicionalnim emitivnim tržištima i time dugoročno osigurava stabilnost rasta turističkog prometa.

Promatrano po županijama najbolje rezultate bilježi Ličko-senjska (6% više dolazaka i 8% više noćenja) i Istarska županija (1% više dolazaka i noćenja), dok sve druge morske županije, kao i grad Zagreb bilježe pad turističkog prometa.

III UKUPNO OSTVARENE AKTIVNOSTI NA PRIPREMI I PROVEDBI TURISTIČKE 2009.

1. MJERE I AKTIVNOSTI MINISTARSTAVA I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANA

1.1. Ministarstvo turizma

Zakonodavna aktivnost

Na 13. izvanrednoj sjednici Hrvatskog sabora održanoj 31. srpnja 2009. godine donesen je zaključak da se prihvaća prijedlog Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije (prvo čitanje) u kojem je između ostalog definira status zemljišta koje nije procijenjeno u temeljni kapital u postupku pretvorbe, odnosno privatizacije turističkih tvrtki (nositelj: Ministarstvo pravosuđa).

Od 01. 01. 2009. primjenjuju se novi zakonski propisi iz područja turizma usklađeni s pravnom stečevinom EU (Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Zakon o boravišnoj pristojbi, Zakon o članarinama u turističkim zajednicama).

U izradi je Uredba za provedbu Zakona o igralištima za golf.

Kategorizacija

- ➔ sukladno Pravilniku o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine hoteli, tijekom 2009. godine Ministarstvu turizma podneseno je ukupno 111 zahtjeva za kategorizaciju objekata iz skupine hoteli.
- ➔ povjerenstva Ministarstva su temeljem podnesenih zahtjeva obavila ukupno 334 očevida za skupinu hotela, a 86 ih je dobilo rješenje.
- ➔ za objekte iz skupine «Kampovi» podneseno je ukupno 19 zahtjeva, obavljeno je 12 očevida, a 7 predmeta je riješeno.
- ➔ za marine podneseno je 6 zahtjeva, obavljena su 2 očevida i doneseno 1 rješenje.

UKUPAN BROJ OBJEKATA IZ SKUPINE HOTELI KOJI SU DOBILI RJEŠENJE ZA VIŠU KATEGORIJU U 2009. GODINI

	2*	3*	4*	5*	UKUPNO
UKUPNO	7	28	22	4	61

Izvor: Ministarstvo turizma, Služba za kategorizaciju

Međunarodna suradnja

BILATERALNA SURADNJA

Međuresorna radna skupina: sudjelovanje u pripremi 3. sjednice Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske, održane 17. rujna 2009. godine. Predložili tekst za dokument pod nazivom Dnevni red, odnosno Protokol

Mješoviti odbori

24. veljače 2009. u Virovitici – sudjelovanje u radu Druge sjednice Hrvatsko-mađarske skupine za prekograničnu suradnju jedinica lokalne samouprave, u organizaciji Središnjeg državnog ureda za upravu

01.- 02. 07.2009   Stalna komisija Hrvatska- Bavarska, držana. u Münchenu

19.- 20.03.2009.   Mješovita komisija Hrvatska- Baden Württemberg, održana u Zagrebu

Bilateralni odbori

21.- 22.9.2009. – 7. sastanak Mješovitog odbora za suradnju na području turizma Hrvatska- Mađarska, Đurđevac, izvješća o radu RG za kulturu, biciklizam, vinske ceste, glavna tema- promocija

Međunarodni sporazumi

U tijeku su Sporazumi o suradnji između dviju Vlada s *Marokom, Tunisom i Libijom* (diplomatskim putem prosljeđeni prijedlozi, nema očitovanja druge strane), *Omanom (u tijeku), te Katarom (u tijeku)* . Završene pripreme radnje za stupanje na snagu Sporazuma o suradnji s Makedonijom (ispravak tehničke pogreške);

U pripremi su Sporazumi o suradnji između dviju Vlada s Marokom (na potezu RH), Tunisom i Libijom (diplomatskim putem prosljeđeni prijedlozi, nema očitovanja druge strane), Omana (čeka se njihov odgovor od početka 2008.) ; Iskazani interesi Crne Gore; Poticaji za eventualno sklapanje sporazuma primljeni od Federacije Bosne i Hercegovine, a posredstvom MVPEI

U pripremi potpisivanje Sporazuma/Memoranduma o suradnji na području turizma sa sljedećim zemljama:

1. Republika Bjelarus- usuglašen tekst, krajem studenog pokreće se postupak za prikupljanje mišljenja nadležnim tijela te postupak za donošenje Odluke o potpisivanju Sporazuma
2. Republika Indija- u tijeku usuglašavanje teksta, MT krajem studenog uputio primjedbe (datum stupanja na snagu)
3. Republika Tađikistan- MT se očitovao početkom rujna 2009., Odluka i mišljenja čekaju
4. Republika Kazakstan- većina teksta usuglašena, zadnje ispravke poslone u studenom 2009., oni na potezu
5. Turkmenistan- tekst usuglašen, pokrenut postupak za Odluku i prikupljanje mišljenja
6. Republika Indonezija- pokrenut postupak za sklapanje sporazuma u veljača 2008., stalo kod nas
7. Republika Cipar- poslali protuprijedlog 11. siječnja 2007., nema reakcije, nakon čega tijekom prosinca zaprimili općeniti prijedlog - nespecifičan, nije posebno priređen za Hrvatsku
8. Malezije- čeka se njihov odgovor još od 2004. godine
9. Demokratska Socijalistička Republika Sri Lanka- ponovo poslali naš protuprijedlog u travnju 2009., oni na potezu
10. Republika Armenija- iskazan interes za potpisivanjem
11. Republika Filipini- poslali prijedlog teksta, oni na potezu

Ostalo

Primljena izaslanstva veleposlanstava Indonezije (veljača), Kostarike (travanj), Gruzije (svibanj), Češke Republike (lipanj), NR Kine (kolovoz i rujan); sudjelovali u gospodarskim forumima i pripremi službenih posjeta za Litvu (travanj) i Latviju (srpanj, rujan), te održavanju sjednice Odbora direktora JATA-a, Japan (veljača, studeni), Sjedinjenih Američkih Država (listopad), NR Kina (studen)

MULTILATERALNA SURADNJA

Svjetska turistička organizacija (UNWTO)

3.- 4. 5.2009. – seminar: „Gradnja konkurentnosti u trenutku krize i nakon nje“, CROTour, Zagreb
Sudjelovali : predstavnik UNWTO-a, predsjednik pridruženih članica UNWTO-a i međunarodni stručnjaci uz privatni i javni sektor hrvatskog turizma (panel);

25.-27.3.2009. – 49. sastanak komisije za Europu UNWTO-a, Baku (Azerbajdžan) i seminar na temu „Učinci gospodarske krize na turizam: izazovi i odgovori“

13.2.2009. – Madrid, 5. sastanak Radne grupe za olakšavanje putovanja, RH supredsjedatelj

25.9.2009. – obilježen Svjetski dan turizma kratkim skupom i press konferencijom na temu “Turizam slavi raznolikost“, Odjel priredio video prezentaciju kako MT svojim raznolikim programima potiče raznolikost , Uprava za kont.turizma dodatno-detaljnije; priređena poruka mt Bjas i prevedena poruka GT UNWTO-a Rifaia;

2.- 9.10.2009. - XVIII Glavna skupština UNWTO-a, Astana (Kazahstan) + 50. sastanak Komisije za Europu (predstavnik RH izabrana za zamjenskog člana Programskog odbora);

10.11.2009. – WTM, London, Ministarski sastanak, teme vezane uz gospodarsku krizu, pozicioniranje turizma u svjetskom gospodarstvu i prelasku na zeleno gospodarstvo; (UNWTO i WTM),

Skupovi na razini EU

24.2.2009. – sastanak TAC-a (Savjetodavnog odbora za turizam EK), Brisel, prvi godišnji redovnisastanak

25.- 25.2.2009. - Clonakilty (Irska) , 1. sastanak EDEN mreže

18.3.2009. – prijava RH za IV. EDEN na temu „Turizam uz vode“, HTZ opet prijavljen kao izvršna agencija za Hrvatsku;

10.-11.6.2009. – Konferencija EU (Češko predsjedanje), Prag, na temu „Turizam: zapošljavanje i izazovi tržišta rada

30.6. 2009. – drugi godišnji sastanak TAC-a, Brisel

7.- 9.10.2009. – Dodjela nagrada EDEN nacionalnim pobjednicima, Europski dan turizma, Europski turistički forum

9.12.2009. - „Putem Željezne zavjese“- projekt Europske komisije, biciklistička staza duž Željezne zavjese,

sudjeluju Austrija, Češka, Njemačka, Mađarska, Slovačka, Slovenija i Hrvatska, prva radionica

Projekti (EU)

PHARE 2005 (tehnička pomoć) tijekom 2008. uglavnom završen projekt „*Potporna izradi strategije socijalnog*

turizma“, u kojemu je MT glavni korisnik. Odrađena dva izješćivanja (travanj, listopad), s obzirom da su neki

elementi (odobranje izvješća o napretku, plaćanje) završeni tek u proljeće 2009.

OSTALO, multilateral

18.-23.4.2009.- 5. sastanak Međunarodnog radnog tijela za održivi razvoj turizma, Marrakesh, Maroko

7.-11.6.2009. – Cagliari, Sardinija, seminar UNEP-a (plaćeno sudjelovanje na poziv), tema: „Obalni turizam

na Mediteranu: prilagodba klimatskim promjenama“

14.-15.9.2009.– Geteborg (Švedska), simpozij na temu „ Turizam i putovanja u zelenom gospodarstvu“, suorganizatori UNWTO, ETC i Švedska

24.-25.11.2009. –Casablanca (Maroko) , UNEP, Međunarodno konf. o održivom turizmu u obalnom području

Sredozemlja

OSTALO (EU)

IPA, Prekogranična suradnja

Hrvatska - Mađarska - Zajednički odbor za praćenje(ZOP); tri sastanka tijekom 2009. godine

Hrvatska- Crna Gora - Zajednički odbor za praćenje, jedan sastanak tijekom 2009. godine

Hrvatska- Slovenija - ocjenjivanje deset projekata

Regionalna suradnja

Srednjoeuropska inicijativa (SEI): Sudjelovali u pripremi dokumenta **Plan aktivnosti SEI-a** (CEI Plan of Actions 2010-2012) . Zemlje članice (18) usvojile naš prijedlog kao jednu od dviju tema za područje turizma

Alpe Jadran: lipanj 2009. –

29.05.2009. održan 1. redovni godišnji sastanak u Zagrebu, dogovorena tema 7. Alpe Jadran magazina: „Svjetska kulturna baština članica RZ Alpe-Jadran“ ;Podtema: Dvorci – Nacionalni parkovi članica RZ Alpe-Jadran; dogovoren dopis svim nacionalnim poštama s idejom izdavanja poštanske marke Alpe Jadrana; dogovoreno da Gradišće preuzme na sebe reizdanje autokartke AJ; prosinac 2009.– 2.redovni sastanak projektne skupine za turizam u Zagrebu.

12.05.2009.-sudjelovanje u sastanku Radnog odbora RZ Alpe-Jadran

Jadransko jonska inicijativa (JJI)

7.5..2009. – sastanak Podstola za turizam, Atena ,grčko predsjedanje. Umrežavanje marina. Informacija i potpora projektu ADRION.

24.- 25.9.2009. –1. sastanak Podstola za turizam, talijansko predsjedanje, Ancona; Prijedlozi uz (prvi) nacrt Protokola o razvoju turizma

30.11.2009. – 2.(izvanredni) sastanak Podstola za turizam, Rim, rasprava o tekstu Protokola;Uz konzultacije s MVPEI -om dostavljeni dodatni prijedlozi vezani za drugi nacrt teksta Protokola

OSTALO, razno

27-28.4.2009. – Šibenik, kampanja Svjetske zdravstvene organizacije „Zdravstvena ispravnost hrane u turizmu u RH“, stručno predavanje

1.- 5.4.2009. CroTour, Zagrebački velesajam (organizacija)

21.10.2009. – Bol, Dani hrvatskog turizma, Međunarodni suret ministra turizma s predstavnicima međunarodnih organizacija na temu „ Europski turizam 2009. i 2010.s naglaskom na Mediteran i Srednju Europu“

Ostale aktivnosti Ministarstva turizma RH

→u cilju poticanja razvoja u turistički nerazvijenim područjima, Ministarstvo nastavlja s provedbom „Program poticanja, zaštite, obnove i uključivanja u turizam tradicijske i prirodne baštine u turistički nerazvijenim područjima“. Za 2009. godinu za taj Program osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 7.155.000,00 kuna raspodijeljenih na 181 projekata.

→“Program poticanja razvoja tematskih turističkih putova u RH“ Ministarstvo provodi s ciljem razvijanja turizma u turistički nerazvijenim područjima Za 2009. godinu za taj Program osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 3.435.000,00 kuna za 63 projekata.

→nadalje, Ministarstvo provodi „Program poticanja izrade suvenira“ s namjerom poboljšanja kvalitete ponude hrvatskih suvenira. Za 2009. godinu za taj Program osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 1.865.000,00 kuna dodijeljenih za 80 projekata.

→ za program Razvoj turizma na selu, Ministarstvo je tijekom 2009. godine izdvojilo 500.000,00 kuna što je raspodijeljeno na 9 projekta

→ Program kreditiranja sa subvencijom kamate „Poticaj za uspjeh“, kao Vladina mjera za unapređenje kvalitete postojeće turističke ponude kroz izgradnju i uređenje manjih smještajnih objekata, posebno hotela, nakon drugog ciklusa trogodišnje primjene završio je 3. ožujka 2009. godine. Ministarstvo i banke obradili su sve predmete koji su banke zaprimile do navedenog datuma. U 2009. godini odobrena su 24 kredita u iznosu od 117,6 milijuna kn.

→ iz programa dodijele bespovratnih poticaja za povećanje konkurentnosti Hrvatske, Ministarstvo je sufinanciralo stručne i obrazovne programe strukovnih udruga (28) u iznosu 3,32 milijuna kuna, za potpore projektima koji su dobili sredstva iz međunarodnih fondova (13) 1,53 milijuna kuna, za dodatne

timove hitne medicinske pomoći u turističkim destinacijama u vrijeme vršne sezone 1,85 milijuna kuna, za sufinanciranje izletničkih vlakova 200.000,00 kuna, za sufinanciranje aktivnosti HAK-a s ciljem povećanja sigurnosti 400.000,00kuna.

→ s obzirom na važnost aspekta sigurnosti u ukupnoj turističkoj ponudi, za aktivnosti HGSS-a Ministarstvo je osiguralo zasebnu aktivnosti i odobrilo planirana sredstva u iznosu 1.000.000,00 kuna

→ u skladu s Programom Vlade RH za ovaj mandat i postavljenim ciljevima u sektoru turizma, tijekom 2009. Ministarstvo je nastavilo i sa programima u cilju obogaćivanja ukupne turističke ponude kako u priobalju, tako i na kontinentu :

- za obrazovanje kadrova u turizmu sudjelovalo je, u suradnji s gospodarskim tvrtkama, u sufinanciranju stipendija učenicima i studentima u ukupnom iznosu od 930.000,00 kuna

- za uređenje kabineta u srednjim strukovnim školama, u suradnji sa županijama, sufinanciralo je 19 škola u ukupnom iznosu od 2.325.880,00 milijuna kuna

- u svrhu promicanja zanimanja u ugostiteljstvu i turizmu Ministarstvo je sufinanciralo srednje strukovne škole (19) za projekte promocije u iznosu 406.400,00 kuna

- za poticanje manifestacija i dr. promidžbenih aktivnosti kao dijela turističke ponude destinacije, regije i Hrvatske uopće izdvojilo je 4.671.000,00 kuna za 110 projekta

- Ministarstvo je nastavilo i s programom poticanja multisektorskih klastera u turizmu u iznosu 300.000 kuna za 8 klastera

- dodijelio je državne potpore male vrijednosti tvrtkama u ugostiteljstvu (28) za unapređenje ugostiteljske industrije u ukupnom iznosu od 1.920.000 milijuna kuna

- za potrebe podizanja kvalitete infrastrukture, Ministarstvo je kroz program Turizam bez zapreka sufinanciralo aktivnosti na uređenju i prilagođavanju turističke infrastrukture osobama s invaliditetom u iznosu od 600.000 kuna za 20 projekata, te kroz program Turizam kroz regije za poticanje ulaganja u javnu turističku infrastrukturu dodijeljeno je 28 potpora u iznosu od 2.400.000,00.

- također 2009. poticao se razvoj turističke ponude temeljene na tradicijskoj, kulturnoj, povijesnoj, prirodnoj i dr. baštini kroz provođenje projekta razvoja selektivnih oblika turizma – „ZELENA BRAZDA“. Kroz navedeni program poticao se razvoj projekata koji doprinose unapređenju i sigurnosti odvijanja posebnih oblika turizma na kontinentu. Dodijeljene su 74 potpore u iznosu od 2.530.000,00 kuna

- poticaji Ministarstva za programe i projekte razvoja selektivnih oblika turizma na moru „PLAVA BRAZDA“ iznosili su 1.500.000,00 kuna za 23 projekta

- kroz program poticanja osmišljavanja, promidžbe i realizacije novih turističkih proizvoda „NOVI TURISTIČKI PROIZVOD“ sufinanciralo se 15 projekata u ukupnom iznosu od 300.000,00 kuna.

PROMOCIJA I TRŽIŠNE AKTIVNOSTI

Hrvatska turistička zajednica

Aktivnosti na unapređenju proizvoda

Početkom siječnja sve turističke zajednice županija dobile su dopise:

1. da najkasnije do 20. veljače 2009. godine kandidiraju u Glavni ured manifestacije i projekte od značaja za hrvatski turizam, koje će im biti sufinancirane od strane Hrvatske turističke zajednice;
2. da pošalju za sufinanciranje od strane HTZ-a zahtjeve za turističku i ostalu signalizaciju;
3. da kandidiraju za sufinanciranje od strane HTZ-a svoje nove proizvode;
4. da do kraja siječnja kandidiraju turističku destinaciju izvrsnosti, na temu "Turizam i zaštićena područja" (projekt EDEN);

Sukladno planu projekta VOLIM HRVATSKU, održan je 29. siječnja prvi sastanak Stožera, u Glavnom uredu HTZ-a u Zagrebu, na kojem je utvrđen program projekta, usuglašen tekst knjižice, izabrani članovi, predsjednik i tajnik te dogovorena visina potpore Glavnog ureda turističkim zajednicama županije za aktivnosti iz projekta.

Dogovoren je dizajn knjižice, plakata i naljepnica projekta VOLIM HRVATSKU 2009., tekst knjižice je lektoriran, a knjižica je tiskana i poslana u sve TZŽ, zajedno s plakatima i naljepnicama te u sve osnovne škole i vrtiće Hrvatske.

Pripremljen je materijal i sazvan za 25. ožujka Savjet za potpore projektima i manifestacijama, koji je razmotrio 274 prispjelih zamolbi kako bi dao prijedlog Turističkom vijeću koje treba donijeti odluku koje će se manifestacije i projekti sufinancirati.

Savjet za potpore projektima i manifestacijama predložio je 122 projekta i manifestacija za sufinanciranje, koje je Turističko vijeće prihvatilo i donijelo odluku da će se u 2009. utrošiti 2.000.000 kuna za navedene potpore.

Sazvan je i održan 30. i 31. ožujka 2. sastanak Stožera projekta VH u Sisačko-moslavačkoj županiji, a nazočna su bila uz članove Stožera i 23 novinara te ostali direktori TZŽ koji su sudjelovati u obilježavanju početka svih akcija iz projekta VH 2009. sadnjom sadnica kestena u drvoredu u centru Hrvatske kostajnice.

Povjerenstvo za EDEN je od 19 prispjelih kandidatura izvršilo bodovanje prema kriterijima i odabralo 10 destinacija izvrsnosti koje su ušle u uži krug.

Povjerenstvo za izbor turističke destinacije izvrsnosti na temu "Turizam i zaštićena područja" krenulo je na teren, kako bi izabralo 5 kandidata koji će se tridesetminutnom prezentacijom predstaviti Povjerenstvu i predstavnicima medija u Đurđevcu, prošlogodišnjem pobjedniku.

U hotelu Picok u Đurđevcu, 29. travnja organizirana je prezentacija destinacija koje su ušle u najuži krug za EDEN.

Pred Povjerenstvom i medijima, predstavnici NP Sjeverni Velebit, PP Papuk, Park šume i dvora Trakošćan, PP Učke i PP Lastovskog otočja održali su tridesetminutnu prezentaciju svoje destinacije, sukladno kriterijima.

Nakon prezentacije, Povjerenstvo je izabralo jednoglasnom odlukom da će se u Bruxellesu predstaviti kao nacionalni pobjednik NP Sjeverni Velebit.

Treći sastanak Stožera održan je u Cavtatu, točnije na području općine Konavle, a domaćini su članovima Stožera i novinarima, koji su se odazvali u velikom broju, prezentirali svoje nove proizvode, pokazali kulturne i turističke potencijale kontinentalnog dijela Dubrovačko-neretvanske županije, a na samom sastanku je direktor naglasio neke od obveza iz akcijskog plana koje se odnose na Glavni ured i sustav turističkih zajednica, kao na primjer: uspostava i organizacija destinacijskih info centara, preporuka školama za maturalna putovanja, dodatne i pojačane promidžbene aktivnosti i novi zakoni.

Organiziran je i održan zadnji Stožer, u Županiji, kojoj je Glavni ured pomogao sredstvima u uređenju glavne šetnice uz rijeku Savu.

Donesene su neke izmjene u Pravilniku PLAVI CVIJET i Pravilniku ZELENI CVIJET, tako da će se gradovi biti svrstani u tri kategorije, sukladno broju stanovnika.

Održano je nekoliko sastanaka s direktorima turističkih zajednica, na kojima su dogovorene daljnje aktivnosti i obveze u provedbi projekta DOMUS BONUS, koji ima za cilj poboljšati i promovirati privatni smještaj, ne dirajući u pravila zakonske kategorizacije. Najvažnije: dogovoren je jedinstveni logo za cijelu Hrvatsku, dogovoreno je da će se izraditi jedinstvena brošura i umrežiti svi iznajmljivači o oznakom Domus Bonus Apartments na internet stranici HTZ-a.

Izrađen je dosje o nacionalnom pobjedniku za EDEN i poslan sa svim popratnim traženim materijalima Europskoj komisiji (rok je do 30. lipnja).

Izrađeni su novi nacionalni kriteriji za EDEN 2009./2010. na temu TURIZAM UZ VODE, izrađen je kalendar aktivnosti i ostali traženi materijali i obrasci koji su prevedeni na engleski jezik i poslani Europskoj komisiji (rok je do 16. lipnja).

Prikupljeni su radovi učenika i djece pristiglih na natječaj VOLIM HRVATSKU koje šalju TZŽ, sazvana je komisija i odabrani pobjednici.

Dogovorene su nagrade te mjesto, dvorana i program za svečanu dodjelu nagrada najboljim učenicima i djeci na razini Hrvatske - svečana dodjela realizirana je u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu,

02.7.2009., a za nagrađene je organiziran obilazak grada Zagreba u turističkom tramvaju uz stručno vodstvo i kostimirane likove iz prošlosti Grada.

Izrađena je knjižica DJECA CRTAJU I PIŠU HRVATSKU u kojoj su radovi djece i učenika najboljih iz svih županija, a dizajn potpisuje g. Ivica Propadalo.

U srpnju, Povjerenstvo ZELENOG CVIJETA obišlo je ukupno 18 županija kontinentalne Hrvatske, 6 gradova preko 40.000 stanovnika, 4 grada od 20.000 do 40.000 stanovnika i 11 gradova do 20.000 stanovnika te 12 parkova, 14 okućnica, 9 javnih plaža, 11 TIC-eva, 10 benzinskih postaja, 11 poštanskih ureda, pogledalo 13 suvenira i 14 turističkih ponuda.

U rujnu, Povjerenstvo ZELENOG CVIJETA prošireno za novinare medijskih pokrovitelja, krenulo je u drugi obilazak i donijelo konačnu odluku o najboljim gradovima, manjim gradovima i mjestima.

Tim za provođenje nacionalnog izbora za EDEN sastavio je završno Izvješće o radu Povjerenstva za EDEN, koje je prevedeno na engleski jezik i poslano Europskoj komisiji (rok do 30. rujna).

Sakupljene su kandidature za djelatnika godine, komisija se sastala i odlučila o 23 djelatnika koji će dobiti priznanje "Djelatnik godine".

Imenovana je nacionalna ambasadorica za EDEN - gđa Lidija Komes, novinarka i urednica HRT - HR obrazovni program, koja godinama vodi ekološku emisiju "Slušaj kako zemlja diše" i koja je dobitnica mnogih najviših priznanja za svoj novinarski rad.

Svim direktorima turističkih zajednica županija poslana je obavijest tko je nagrađen u svim našim akcijama (Plavi i Zeleni cvijet, Djelatnik godine).

Nagrađenim učenicima i djeci na natječaju VOLIM HRVATSKU poslan je DVD i CD sa slikama sa svečane dodjele nagrada na Plitvičkim jezerima.

Doznačena su sredstva za oko 70% odobrenih projekata i manifestacija koje sufinancira HTZ, a koje su poslali dokaznice o realizaciji te za nove proizvode i turističku signalizaciju.

Izvršene su sve predradnje za Dane hrvatskog turizma koje se odnose na Djelatnika godine, Plavi i Zeleni cvijet te nacionalnog pobjednika EDEN-a.

Info punktovi i info table

U 2009. godini je sanirana tabla dobrodošlice na graničnom prijelazu Duboševica.

Servis dobrodošlice

Akcija dijeljenja promidžbenog materijala na graničnim prijelazima, pod nazivom „Servis dobrodošlice“, organizirana je i ove godine u terminu 1. srpnja do 1. rujna 2009. godine. Akcija je organizirana u suradnji sa sustavom turističkih zajednica, na frekventnim graničnim prijelazima u Hrvatskoj i to kako slijedi: Slavonski Šamac, Stara Gradiška, Macelj, Rupa, Pasjak, Brod na Kupu, Bregana, Duboševica, Donji Miholjac, Kaštel, Plovanija, Požane, Mursko Središće te na području Metkovića.

Servis dobrodošlice je odlično prihvaćena akcija od strane turista i daje gostima na ulazu u zemlju sve potrebne informacije o odredištima od kulturne, zabavne, sportsko–rekreativne i gastronomske ponude, pa sve do prometne povezanosti i raznih općih informacija. U okviru navedene akcije Hrvatska turistička zajednica sufinancirala je akciju u 100%-om iznosu za kontinentalni dio te 50% za primorski dio Hrvatske, a osim toga dodatno je sufinancirala akciju na području TZ Brodsko– posavske županije, TZ Baranje kao i TZ Metkovića. Spomenimo da je na graničnim prijelazima u špici sezone podijeljeno čak 1.072.260 komada raznih promidžbenih materijala i suvenira Hrvatske turističke zajednice.

Na inicijativu i u dogovoru s Ministarstvom turizma, Hrvatska turistička zajednica je u suradnji s tvrtkom „Jamnica“ u špici turističke sezone, u srpnju i kolovozu, tijekom subota, organizirala servis dobrodošlice za automobiliste na putu prema hrvatskim turističkim odredištima. U navedenu svrhu, tvrtka „Jamnica“ je osigurala donaciju 20.000 litara izvorske vode „Jana“, koju su informatori Hrvatske turističke zajednice dijelili zajedno s promidžbenim materijalima iz vlastite naklade (Cestovno-turističkom kartom Hrvatske i brošuram Info 2009. - turističke informacije), motoriziranim turistima, u vrijeme najfrekventnijeg prolaska vozila kroz naplatnu postaju Lučko. Za ovu su potrebu informatori Hrvatske turističke zajednice podijelili 26.300 komada promidžbenih materijala i suvenira.

Akcijskim planom hrvatskog turizma, kojeg je izradilo Ministarstvo turizma, a prihvatila Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 8. travnja 2009. godine, utvrđene su, pored ostalih, i mjere pod

točkom 6. „Uspostava i organizacija destinacijskih info centara“. Hrvatska turistička zajednica je predložila da se u svim odredištima, sukladno mogućnostima uspostave i organiziraju „destinacijski info centri“, koji su bili središnji punktovi turistima za dobivanje svih vrsta promidžbenih materijala i servisnih informacija. Navedeni info punktovi bili su u službi pružanja informacija gostima u odredištu s prilagođenim radnim vremenom i to pojačano za vrijeme turističke sezone. Uspostava takvih info centara koji raspolažu promidžbenim materijalom odredišta i gospodarskih subjekata, informatorima koji govore strane jezike, uslugama korištenja interneta, zasigurno je doprinijela boljoj informiranosti turista i njihovom kvalitetnom boravku u našoj zemlji.

Osim toga, u cilju što bolje informiranosti turista u odredištu, svi info punktovi i turističko–informativni centri su se sukladno potrebama opskrbljivali promidžbenim materijalima preko središnjeg skladišta Hrvatske turističke zajednice za vrijeme turističke sezone.

Filmoteka i CD

Sredinom 2009. godine izrađen je film "Hrvatska u očima stranca" u trajanju od 4,3 i 1 minute.

Film "Hrvatski Jadran – autocestom nadomak Europi" je upotpunjen novim informacijama o novostima u cestogradnji i novim dionicama autocesta, a napravljena je i nova, španjolska jezična inačica.

Izrađene su dvije DVD slide-show prezentacije, jedna za potrebe projekta "BUY CROATIA" te druga s motivima etno plakata Hrvatske turističke zajednice. Također su izrađeni DVD loopovi s najreprezentativnijim filmovima u izdanju Hrvatske turističke zajednice na više jezičnih inačica namijenjeni prikazivanju na sajmovima i posebnim prezentacijama.

U lipnju je realizirano snimanje dobitnika Hrvatske turističke nagrade za životno djelo te godišnje nagrade Anton Štifanić za 2008. godinu. Nagrade su dodijeljene 3. srpnja, nakon čega je izrađena i snimka dodjele.

Također su umnoženi i na sajmovima distribuirani već postojeći multimedijalni materijali (DVD-i "Čarobna Hrvatska", "Mediteran kakav je nekad bio", "Sunčani san Mediterana", "Hrvatska, domovina Marka Pola", "Kamping" i "Privatni smještaj").

U pripremi je novi multimedijalni CD "Welcome to Croatia", za potrebe promocije na inozemnim tržištima, a sadržavat će tekstove o hrvatskim turističkim regijama, fotografije, zvučne i video zapise i interaktivnu kartu Hrvatske.

Digitalizirana baza fotografija za tisak na internetu

U digitaliziranu bazu fotografija za tisak na Internetu u devet mjeseci ove godine uvršteno je 659 fotografija cijele Hrvatske koje svojom kvalitetom odgovaraju zahtjevima tiska. Ukupan broj fotografija u bazi je 1667.

Izrada SMPHT 2010.-2014.

Na sjednici Turističkog vijeća, održanoj 27. ožujka 2009. u Zagrebu, jednoglasno je usvojen Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2010.-2014. godine. Također, kao dopunski dokumenti vezani uz dopunu programskih postavki Plana, na sjednici Turističkog vijeća održanoj 3. lipnja 2009. jednoglasno su prihvaćeni dokumenti: „Kvantitativna analiza emitivnih turističkih tržišta Velike Britanije, Njemačke, Italije i Češke“ te „Ispitivanje hrvatskog turističkog brenda“.

Oglašavanje

Prateći Program rada Hrvatske turističke zajednice za 2009. godinu, Glavni ured HTZ-a sukladno planovima promocije za 2009. godinu, uspješno je realizirao opće oglašavanje na glavnim emitivnim tržištima u tiskovnim medijima, putem plakatiranja i u elektronskim medijima. Oglašavanje je uspješno realizirano na svim tržištima, u okviru odobrenih sredstava za opće oglašavanje. Sva oglašavanja realizirana su prema usklađenim medija planovima te u dogovoru s predstavništvima Hrvatske turističke zajednice.

Planom i programom rada HTZ-a za 2009. godinu predviđeno je angažiranje PR agencija na tržištima Velike Britanije, Skandinavije, Hrvatske, Nizozemske, Belgije, Španjolske, Švicarske i na tržištu Japana. Na britanskom tržištu angažirana je agencija Charisma, na skandinavskom tržištu agencija Medieministerit, na hrvatskom tržištu agencija McCann Erickson, na nizozemskom tržištu agencija Aviareps, na belgijskom tržištu agencija ECL, na tržištu Španjolske agencija Marakanda, na švicarskom

tržištu agencija Gretz Communications te na japanskom tržištu agencija Inoue. Rad s odabranim PR agencijama uspješno je realiziran.

Kampanju općeg oglašavanja u tiskovnim medijima i putem plakatiranja na pojedinim tržištima Hrvatska turistička zajednica realizirala je posredstvom poznatih medijskih kuća. Na njemačkom tržištu, oglašavanje se realiziralo putem agencija KG Media i AdLink, na talijanskom tržištu u suradnji s agencijom Publi Link, na tržištu Velike Britanije putem agencije Media Elements, na ruskom i ukrajinskom tržištu putem agencije LC Tavenor, na tržištima skandinavskih zemalja u suradnji sa SMI Media, na austrijskom tržištu putem agencije KG Media, na češkom tržištu u suradnji s agencijom Integra, na francuskom tržištu s agencijom On S'appelle DeMain, na nizozemskom tržištu u suradnji s agencijom Aviareps, u Belgiji putem agencije ECL, u Švicarskoj putem agencije Gretz Communications, na tržištu Mađarske putem agencije Pont Reklam, na tržištu Amerike u suradnji s agencijom Point Blank, na slovačkom tržištu u suradnji s agencijom Pragma, na poljskom tržištu u suradnji s agencijama Agora i Grupa Onet, na španjolskom tržištu putem agencije Media Epsilon i na hrvatskom tržištu, kao i u zemljama šireg okruženja (Ukrajina, Makedonija, Rumunjska, Srbija, BiH) u suradnji s agencijom McCann Erickson.

Na slovenskom tržištu za realizaciju općeg oglašavanja nije angažirana medijska kuća, već je plan promocije na tom tržištu Hrvatska turistička zajednica realizirala u skladu s dogovorima i prijedlozima predstavništva na tom tržištu.

Oglašavanje u tiskovnim medijima realizirano je na tržištima Austrije, Belgije, Češke, Velike Britanije, Francuske, Italije, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Rusije, SAD-a, Skandinavije, Slovačke, Slovenije, Španjolske i Švicarske. Međutim, uz kampanje oglašavanja u tiskovnim medijima, na tržištima Velike Britanije, Njemačke, Mađarske, Slovačke, Francuske, Španjolske, Švicarske, Belgije, Poljske, Slovenije, Rusije, Ukrajine. U Hrvatskoj i u zemljama šireg okruženja (Makedonija, Rumunjska, Srbija, BiH) provelo se i oglašavanje putem plakatiranja.

Hrvatska turistička zajednica je u 2009. godini uspješno realizirala kampanju oglašavanja na internetu, posredstvom agencija Google Irska i AdLink.

Od siječnja do rujna 2009. godine, uspješno je realizirano 86,30% planiranih promidžbenih aktivnosti kroz tiskovne medije, internet oglašavanje, plakatiranje i rad PR agencija, na koje je utrošeno 35,7 milijuna kuna.

Pored oglašavanja u tiskovnim medijima te putem plakatiranja i interneta, u 2009. godini uspješno je realizirano i televizijsko oglašavanje u okviru odobrenih sredstava utvrđenih Planom i programom rada za 2009. godinu. Tako je, pored globalnog TV oglašavanja na Eurosport-u, CNN-u, BBC-u i Euronews-u realizirano i televizijsko oglašavanje na primarnim i sekundarnim tržištima na nacionalnim televizijskim postajama u Austriji, Belgiji, Češkoj, Italiji, Mađarskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Rusiji, Ukrajini, Skandinaviji, Slovačkoj, Sloveniji i Hrvatskoj.

Od siječnja do rujna 2009. godine u okviru globalnog TV oglašavanja na CNN-u, Eurosportu, Euronews-u i BBC-u, TV oglašavanja na primarnim i sekundarnim tržištima, Glavni ured Hrvatske turističke zajednice realizirao je 92,48% ukupno planiranog televizijskog oglašavanja u 2009. godini, odnosno 40 milijuna kuna.

Od cjelokupnog oglašavanja Hrvatske turističke zajednice na glavnim emitivnim tržištima, kako u tiskovnim medijima i plakatiranjem tako i na televizijskim postajama, Planom i programom rada za 2009. godinu u visini od 84,63 milijuna kuna, od siječnja do rujna 2009. godine realizirano je 89,46%, odnosno 75,7 milijuna kuna.

Tiskani materijali

U devet mjeseci 2009. godine je prema planu realiziran dotisak brošura "Mediteran kakav je nekad bio" – image brošura na korejskom i japanskom jeziku, "Baranja", "Hrvatske marine", "Kamping s cjenikom", "Obiteljski i mali hoteli", "Naturizam", "Pustolovna putovanja", "Smještaj kod domaćina s cjenikom", "Gastronomija", "Turističko-cestovna karta", "Cjenik marina", "Nautičke informacije", "Turizam u brojkama - brošura i letak", "Kamping karta Hrvatske", "Kalendar kulturnih događanja" i "Turističke informacije – zimsko i ljetno izdanje"

Otisnuta je i nova brošura o wellness ponudi u hrvatskim hotelima pod nazivom "Wellness Hrvatska" u 12 jezičnih inačica.

U pripremi su re-izdanja brošura s ažuriranim podacima prikupljenim tijekom ljetnih mjeseci: "Mediteran kakav je nekad bio" – image brošura, "Središnja Hrvatska", "Kulturna baština", "Čudesna prirodna baština", "Pustolovna putovanja", "Smještaj kod domaćina s cjenikom", "Gastronomija", "Camping s cjenikom", "Ronjenje", "Obiteljski i mali hoteli", "Turističke informacije", "Turističko-cestovna karta", "Hotelski imenik" i "Cjenik marina".

U pripremi su i nove brošure "Lov", "Baranja", "Slavonija", "Lika-Karlovac" i "Hrvatska vina i gastronomija".

Otisnuto je 80 ETNO plakata Hrvatske autora dizajna Borisa Ljubičića i autora fotografije Ive Pervana. Plakati su dvojezični - na hrvatskom i engleskom jeziku. Naklada za englesku jezičnu inačicu je 80.000 komada (1.000 kom po plakatu), a za hrvatsku inačicu 24.000 komada (300 kom po plakatu). Plakatima je obuhvaćeno svih 20 županija Republike Hrvatske i Grad Zagreb te mnoga mjesta, gradovi i otoci (Sunja, Koprivnički Ivanec, Draganići, Bratina, Bistra, Duboševica, Bapska, Sopje, Vrljika, otoci: Zlarin, Krk, Hvar, Lastovo...).

Također, realizirana je priprema za dodatnih 25 plakata iz serije *Destinacija* autora Ivana Doroghya. Plakati *Destinacija* temeljeni su na dizajnersko-fotografskom prikazu najupečatljivijih detalja hrvatskih turističkih destinacija, a dodatnom serijom od 25 novih plakata obuhvaćene su nove, turistički važne destinacije Hrvatske. Otisnut je i plakat Galešnjak-hrvatski otok ljubavi, 4 različita dizajna u 4.000 primjeraka.

Suveniri i ostali promidžbeni materijali

Realizirana je nabava mnogobrojnih suvenira koji su konstantno u distribuciji, kao što su licitarska srca, vrećice lavande, platnene i papirnate vrećice, spužve, kemijske olovke, bedževi, naljepnice i ostalo s dizajnom temeljenom na prepoznatljivom logotipu Hrvatske turističke zajednice i hrvatskim nacionalnim simbolima.

Studijska putovanja novinara

U razdoblju od siječnja do rujna 2009. godine Hrvatsku je, u potpunoj organizaciji Hrvatske turističke zajednice, posjetilo 569 stranih novinara iz 30 zemalja, dok su je u djelomičnoj organizaciji posjetila 89 strana novinara, sveukupno 658 stranih novinara.

Zlatna penkala

S ciljem isticanja vrijednosti pisanja stranih turističkih novinara o Hrvatskoj te da im se zahvali na njihovom doprinosu u promidžbi turizma Hrvatske, Hrvatska turistička zajednica je po peti puta dodijelila turističku nagradu „Zlatna penkala“, za najbolji pisani materijal i za najbolju radio ili TV emisiju o Hrvatskoj na inozemnim tržištima. Ovogodišnje domaćinstvo je temeljem Internog natječaja sustava turističkih zajednica pripalo Turističkoj zajednici Grada Dubrovnika, koja je u suradnji s Gradom Dubrovnikom i Turističkom zajednicom Dubrovačko - neretvanske županije ugostila novinare iz cijelog svijeta. Novinari su na području Dubrovnika boravili u razdoblju od 28. do 31. svibnja 2009. godine te u prigodnom programu, kojeg je osmislila Turistička zajednica Grada Dubrovnika, upoznali potencijale ovog dijela Hrvatske. Prvog dana boravka novinari su posjetili Konavle. Drugi dan je bio organiziran obilazak Elafita te razgled Dubrovnika, a u večernjim satima u Revelinu održala se svečanost dodjele nagrada uz prigodan program. Boravak inozemnih novinara u Dubrovniku zaokružio je posjet arboretumu Trsteno te Stonu i stonskoj solani. Do rujna 2009. godine dostavljeno je devet mjesečnih priopćenja (newsletter-i), s novostima i zanimljivostima iz hrvatske turističke ponude koji su se posredstvom naših predstavništava i PR agencija dostavljati inozemnim novinarima.

Izdvajamo press konferencije u organizaciji Odjela za studijska putovanja i odnose s javnošću.

Glavni ured je 13. siječnja 2009. godine organizirao press konferenciju na sajmu Vakantiebeurs u Utrechtu, gdje je prezentaciju održao pomoćnik direktora Milo Sršen. Tradicionalna večera s novinarima u Milanu za vrijeme održavanja sajma BIT održana je 20. veljače 2009. godine u hotelu Principe di Savoya, gdje je prezentaciju održao direktor Predstavništva HTZ Milano Klaudio Stojnić. Press

konferencija na sajmu f.r.e.e. u Münchenu održana je 27. veljače 2009. godine - direktor Glavnog ureda HTZ-a g. Niko Bulić održao je press konferenciju, na novinarska pitanja odgovarao je državni tajnik u Ministarstvu turizma, g. Branko Grgić, a nazočan je bio i g. Želimir Kramarić, ravnatelj Uprave za turističku politiku, tržište i međunarodnu suradnju Ministarstva turizma. U okviru sajma ITB u Berlinu press konferencija za novinare održana je 11. ožujka 2009. godine, prezentaciju je održao direktor Glavnog ureda g. Niko Bulić, na novinarska pitanja je odgovarao ministar g. Damir Bajs, a pressici je nazočio i veleposlanik Republike Hrvatske u Njemačkoj, g. Miro Kovač.

Nove Internet stranice i CMS

Služba za Internet započinje s radom 15. siječnja 2009. godine. U suradnji s FER-om proveden je javni natječaj za izradu web stranica i sustava za upravljanje sadržajem (CMS – Content Management System) te je temeljem kriterija najniže ponude odabrana tvrtka VipData d.o.o. koja za HTZ izrađuje sustav za upravljanje sadržajem po specifičnim potrebama.

Novi CMS sustav za izradu Web stranica omogućiti će HTZ-u kvalitetno spremanje svih informacija (odredišta, proizvoda, usluga, smještaja i dr.) u sigurnu bazu podataka. Tako spremljeni sadržaji omogućavaju bolju organizaciju, upotrebu i daljnju distribuciju. CMS uz jednostavno Web sučelje omogućava rad sa sustavom korisnika na hijerarhijskoj bazi što će znatno unaprijediti sistem unosa, izmjene, brisanja te prevođenja sadržaja. CMS sustav je fleksibilan i skalabilan što omogućava daljnju nadogradnju sustava - izradu novih modula kojima će se naknadno proširivati Web stranice prateći trendove razvoja tehnologije. CMS sustav HTZ-a je u testnoj fazi razvoja te se paralelno vrši unos novih sadržaja za web stranice u bazu podataka. Za potrebe novih Internet stranica prikupljeni su novi sadržaji (tekstovi, slike), naručeni su novi tekstovi te njihovo prevođenje. Sadržaji se unose u bazu podataka.

Web 2.0 servisi – Društveni mediji

Društvene mreže postale su sinonim za Web 2.0. On označava aktivno sudjelovanje u virtualnim zajednicama tj. skupina korisnika zajedničkih interesa okupljena oko nekog internetskog servisa (blogovi, forumi, itd.). Web 2.0 sadrži i značajan promidžbeni potencijal te moćno sredstvo u razvoju brenda te stvaranje povezanosti (privrženosti) brenda i krajnjeg korisnika. Hrvatska turistička zajednica se uključuje u Web 2.0 servise u svibnju i lipnju 2009. godine. Servisi na kojima je HTZ prisutan su: Flickr, Facebook, Twitter, YouTube, Delicious, Picassa. Do sada HTZ bilježi najbolje rezultate na Facebook-u sa 20.000 obožavatelja.

E – marketing – Optimizacija postojećeg sadržaja, online oglašavanje

Ovogodišnji rezultati e-marketinga – povećanje posjećenosti Web stranica HTZ-a www.croatia.hr za 41,33% u odnosu na prošlu godinu za razdoblje od svibnja do kraja rujna – upućuju na vrlo dobre rezultate promidžbenih kampanja.

Hrvatska turistička zajednica je ove godine po prvi puta samostalno provodila opću kampanju na Google-u, ciljanu na slijedeće jezike (tržišta): njemački (Austrija, Švicarska, Njemačka), engleski (ciljana na Veliku Britaniju, USA i Kanadu, Australiju i Novi Zeland), talijanski, francuski, španjolski, danski, češki, poljski, slovački, mađarski, nizozemski, švedski, ruski i japanski. Kampanja je razrađena preko općenitih oglasa te kroz podgrupe – Business, Culture, Nature, Activities, Camping, Nautics. Ciljano je usmjerena na sadržaj postojećih web stranica HTZ-a kako bi posjetitelji dobili ciljanu informaciju. Uz tekstualne oglase kampanja se razvijala i u 'Google Content' programu ciljanim bannerima po temama i tržištima. Hrvatska turistička zajednica je konstantno pratila razvoj kampanje na pojedinim tržištima te u skladu sa statistikama i rezultatima optimizirala daljnji razvoj kampanje za svako ciljano tržište.

U sklopu Internet marketinga i prirodnog pozicioniranja web stranica na tražilicama (Google, Yahoo, MSN, Bing), s obzirom na ključne riječi koje najviše odgovaraju sadržaju stranica započeta je optimizacija stranica HTZ-a te se u idućoj godini planira bolje pozicioniranje sjedišta i ciljanih stranica croatia.hr.

Ambasador hrvatskog turizma

Hrvatska turistička zajednica i Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, pokrenuli su 9. lipnja 2009. godine nacionalnu akciju "Postani ambasador hrvatskog turizma" na internetu. Cilj akcije bio je pozvati

građane i osobe iz javnog života da kao dobrovoljni ambasadori hrvatskog turizma promoviraju Hrvatsku diljem svijeta i predstave je kao privlačno turističko odredište. Za potrebe Hrvatske turističke zajednice tvrtka McCann Ericsson izradila je Facebook aplikacije „Croatia Challenge“, „Croatia e-card“ te „Test osobnosti“ i objedinila ih sa micrositeom na adresi www.ambasadorturizma.com.hr – hrvatska verzija te www.welcometocroatia.com.hr – verzija na engleskom jeziku. Microsite također obuhvaća i kratke video isječke poznatih ambasadora koji su u nekoliko minuta svog govora o hrvatskim ljepotama pozivali na ljetovanje u Hrvatskoj. Akcija je najvećim dijelom popraćena oglašavanjem putem Interneta za čije su potrebe također izrađeni banneri i reklamni spotovi.

Aplikacija Croatia Challenge bila je okosnica akcije pošto je nudila mogućnost osvajanja pet nagrada u obliku besplatnih ljetovanja u Hrvatskoj. Natjecatelji koji su odigrali igru dobili su mogućnost pozivanja svojih prijatelja putem e-maila da učine isto. Pravo na nagradu ostvarili su oni natjecatelji koji su skupili najviše odaziva na e-mail poziv. Microsite www.ambasadorturizma.com.hr bilježi broj od 89,356 posjeta iz cijelog svijeta do kraja rujna 2009. godine. Najveći interes usmjeren je na aplikaciju Croatia Challenge koja je nudila mogućnost osvajanja nagrada – putovanja u Hrvatsku.

Studijska putovanja agenata i suradnja s agentima

Buy Croatia

U razdoblju od siječnja do rujna 2009. organizirane su dvije poslovne radionice, prva je održana 04. travnja 2009. godine u Zagrebu za područje kontinentalne Hrvatske dok je druga održana 16. svibnja 2009. godine u Splitu za područje primorske Hrvatske.

Hrvatska turistička zajednica organizirala je poslovnu radionicu Buy Croatia, koja se održala u Zagrebu za područje Zagreba i kontinenta 04. travnja 2009. godine. Inozemni turistički gospodarski subjekti sudjelovali su na organiziranom inspekcijskom putovanju, prilikom kojeg su obišli destinacije Zagreba i kontinenta, kako bi prije same poslovne radionice bolje upoznali iste. Inspekcijsko putovanje trajalo je od 01. do 05. travnja 2009., a program obilaska sastojao se od obilaska Zagreba, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. Dana 04. travnja 2009., u prostorima Zagrebačkoga velesajma, od 10 do 13,30 sati organizirana je poslovna radionica na kojoj su prisustvovali inozemni i hrvatski turistički gospodarski subjekti.

Na poslovnoj radionici „Buy Croatia Zagreb i kontinent“ sudjelovalo je 58 inozemnih partnera, koji su pristigli iz Austrije, Češke, Francuske, Italije, Nizozemske, Slovenije, Švedske, Španjolske, SAD-a, Kanade, Rusije i Japana te 55 hrvatskih turističkih gospodarskih subjekata iz kontinentalne Hrvatske i turistički gospodarski subjekti koji u svojoj ponudi imaju kontinentalnu Hrvatsku.

U svibnju se održala druga poslovna radionica na području Splitsko-dalmatinske županije, za područje primorske Hrvatske. Za ovogodišnje inspekcijsko putovanje u Splitsko-dalmatinskoj županiji, Hrvatska turistička zajednica je u suradnji s Turističkom zajednicom Splitsko-dalmatinske županije i lokalnim turističkim zajednicama osmislila program obilaska od 13. do 17. svibnja.

Strani predstavnici touroperatora obišli su Split, područje Makarske rivijere, odnosno Brela, Bašku Vodu, Tučepe, Makarsku, Omiš, otoke Hvar i Brač te Trogir. Dana 16. svibnja 2009. održala se poslovna radionica u jutarnjim satima u hotelu Le Meridien Lav, kojoj su prisustvovali inozemni i hrvatski turistički gospodarski subjekti.

Na ovoj poslovnoj radionici sudjelovala su 102 inozemna turistička subjekta iz Austrije, Češke, Danske, Francuske, Italije, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Slovačke, Slovenije, Španjolske, Švicarske, Švedske, Velike Britanije, Rusije, Japana, SAD-a i Kanade te 60 hrvatskih turističkih gospodarskih subjekata iz primorske Hrvatske i gospodarski subjekti koji u svojoj ponudi imaju primorsku Hrvatsku.

Ostala studijska putovanja agenata i predstavnika touroperatora

U razdoblju od siječnja do rujna 2009. godine Hrvatska turistička zajednica je sufinancirala studijska putovanja 76 austrijskih, 31 bugarskih, 97 čeških, 270 francuskih, 54 talijanskih, 10 japanskih, 5 nizozemskih, 278 njemačkih, 146 poljskih, 210 ruskih, 43 skandinavskih, 96 slovačkih, 50 švicarskih agenata te 20 agenata iz ostalih zemalja.

Udruženo oglašavanje

Planom i programom rada HTZ-a za 2009. godinu, za udruženo oglašavanje bila su predviđena sredstva u visini od 35.300.000,00 milijuna kuna. Nastavno na veći interes i odaziv na Natječaj za dodjelu sredstava za udruženo oglašavanje, rebalansom Programa rada za 2009. godinu odobrena su sredstva u iznosu od 40.753.032,69 milijuna kuna te je do rujna 2009. godine realizirano 13.756.831,51 milijuna kuna udruženog oglašavanja.

Udruženo oglašavanje Hrvatska turistička zajednica provela je po modelu I sa sustavom turističkih zajednica i gospodarskim subjektima, po modelu II sa sustavom turističkih zajednica, po modelu III s organizatorima putovanja, po modelu IV s organizatorima putovanja u pred i posezoni te po modelu V sa sustavom turističkih zajednica i gospodarskim subjektima za promidžbu regionalnih avio programa za Hrvatsku. Udruženo oglašavanje provelo se na tržištima Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Češke, Danske, Francuske, Hrvatske, Italije, Irske, Japana, Mađarske, Makedonije, Nizozemske, Norveške, Njemačke, Poljske, Rusije, SAD-a, Slovačke, Slovenije, Srbije, Španjolske, Švedske, Švicarske, Ukrajine i Velike Britanije.

Od ukupno realiziranog udruženog oglašavanja po modelu I realizirano je 33,27%, po modelu II 17,66%, po modelu III 26,85%, po modelu IV 16,97% te po modelu V 5,25%.

Realizirani iznosi predstavljaju dosad proknjižene i plaćene ugovorne obveze, kod kojih su ispunjeni svi ugovorni uvjeti. Ostatak sredstava, do iznosa koji su inicijalno odobreni (ugovoreni), očekivano će (sukladno ugovorima, uz uvjet ispunjenja ugovornih obveza), biti isplaćen do kraja kalendarske godine (realizacija udruženog oglašavanja većinom je koncentrirana na posljednje tromjesečje kalendarske godine).

Sajmovi i nastupi informativnim punktom

Tijekom devet mjeseci 2009. godine realizirana su 64 od ukupno planom predviđenih 70 sajamskih nastupa na svjetskim turističkim tržištima tijekom godine. U odnosu na prethodnu godinu, smanjili smo broj nastupa na sajmovima te je u 2009. godini predviđeno 10 sajamskih nastupa manje. To je nastavak trenda smanjenja broja sajamskih nastupa koji smo započeli u 2008., kada je također znatno smanjen broj nastupa na sajmovima (čak 30-ak sajamskih nastupa manje u odnosu na prethodnu godinu).

U 2009. godini, Hrvatska turistička zajednica nastupa s novim dizajnom štanda. Atraktivni i prepoznatljivi motivi Hrvatske, kao i suvremeni privlačni dizajn štanda rezultirali su pohvalama naših suizlagača i struke.

U 2009. godini nastavili smo s dobro prihvaćenim konceptom suizlaganja na štandu, prema kojem turistički gospodarstvenici imaju mogućnost zakupa 6, 8 pa i više kvadratnih metara prostora štanda, na kojem imaju svoj poslovni prostor s namještajem, ovisno o veličini prostora koji zakupljuju. Na svoj poslovni prostor na štandu, svaki suizlagač može pozvati svoje poslovne partnere, izložiti svoje kataloge i brošure te napraviti prezentaciju svog turističkog proizvoda. Ova koncepcija pokazala se uspješnim načinom predstavljanja turističkih agencija i touroperatora, hotelskih kuća, pojedinih turističkih regija i gradova, ali i marina, charter tvrtki, kampova, udruga i drugih aktivnih turističkih subjekata. Sve je veći broj sajмова na kojima su na hrvatskom štandu bili zastupljeni suizlagači – poslovni partneri iz Hrvatske, ali i iz drugih zemalja. Bili su to funkcionalni poslovni prostori, mjesta susreta i poslovnih razgovora.

Razvili smo izrazito dobru suradnju sa suizlagačima, nastojimo svima izaći u susret koliko je god moguće, a kao i do sada, spremni smo prihvatiti i razmotriti sve konstruktivne prijedloge u svrhu unapređenja sajamskih nastupa i koncepta suizlaganja. Također smo, kao i prošlih godina, suizlagačima omogućili prijavljivanje tijekom cijele godine, tj. za svaki sajam odredili smo rok prijave u skladu s održavanjem pojedinog sajma i obavezama koje je prema izlagačima postavio organizator sajma.

Osim novog koncepta štanda, interesu suizlagača svakako su pridonijela pozitivna iskustva iz prethodnih godina, aktivnije samostalno prezentiranje vlastite ponude te spoznaja suizlagača da nastup u sklopu štanda Hrvatske turističke zajednice pridonosi većoj prepoznatljivosti i uočljivosti u odnosu na samostalni nastup na odvojenom štandu.

Sve informacije vezane uz suizlaganje, potencijalni partneri mogu pronaći na našoj web stranici www.hrvatska.hr. Naša fleksibilnost i prilagodljivost potrebama suizlagača rezultirala je značajnim odazivom suizlagača u 2009. godini, tako da je u prvih devet mjeseci na HTZ-ovim nastupima zabilježeno 248 suizlaganja, što je otprilike podjednaka brojka kao u istom razdoblju prošle godine. Važno je napomenuti da bi ovaj broj suizlaganja bio sigurno još veći da se, kao i dosadašnjih godina, manji broj suizlagača ne prijavljuje za sajmove poslije definiranog roka, gotovo pred sam početak sajma. Tada nažalost često više ne možemo uvažiti njihove prijave jer je površina štanda definirana i popunjena i istu nije moguće povećati.

U devet mjeseci 2009. godine Hrvatska turistička zajednica nastupila je na 18 nacionalnih prezentacija, i to na sajmovima u: Utrechtu, Stuttgartu, Beču, Bratislavi, Ljubljani, Madridu, Zürichu, Bruxellesu, Hamburgu, Milanu, Pragu, Münchenu, Berlinu, Parizu, Budimpešti, Götheborgu, Moskvi te u španjolskom gradu Bilbao. Na svakom od tih značajnih sajamskih nastupa HTZ štand bio je veće površine, klusterski podijeljen i s većim brojem suizlagača. Od već nabrojanih 18 nacionalnih prezentacija, 3 je potrebno posebno izdvojiti budući da je na njima Hrvatska bila zemlja partner. Početkom godine Hrvatska je bila zemlja partner na sajmu Slovakiatour u Bratislavi i na sajmu Holiday World u Pragu. Taj počasni nastup na najvećem turističkom sajmu u Češkoj početkom veljače 2009. pogodno se poklopio s polugodištem u kojem je Češka predsjedala EU. Početkom svibnja Hrvatska je bila zemlja partner na sajmu Expovacaciones u gradu Bilbao u Španjolskoj.

Turistički sajam u Münchenu, dosadašnji C-B-R, promijenio je ime i koncepciju i ove godine održavao se pod novim imenom: f.re.e – ta zgodno smišljena riječ na engleskom znači „slobodan“, svojim načinom pisanja sugerira Internet adresu, a sastavljena je od njemačkih riječi: Freizeit; Reisen; Erholung = slobodno vrijeme, putovanje, odmor – dakle, glavnih pojmova koje vezujemo uz godišnji odmor.

Suizlagači su i ove godine pokazali velik interes za već prepoznatljive svjetske turističke sajmove kao što su sajam CBR u Münchenu i sajam ITB u Berlinu, gdje je na svakom od ta dva sajma bilo po rekordnih 15 odnosno 17 suizlagača, što su svakako impresivne brojke. Nadalje, velik je interes bio za sajam Vakantiebeurs u Utrechtu - 13 suizlagača, kao i za sajam TUR u Goteborgu - 14 suizlagača. Tu je također sajam Ferienmesse u Beču s 10 suizlagača, sajam u Nürnbergu kao i sajam CMT u Stuttgartu s 9 suizlagača. Zanimljivo je napomenuti da je na sajmu MITT u Moskvi na našem štandu bilo čak 23 suizlagača te je tu postignut rekordno broj nastupa. Navedeni sajmovi iz godine u godinu privlače veliki broj suizlagača, a u tu kategoriju svakako spada i sajam WTM koji se održava u studenom u Londonu i za kojeg je prijavljeno čak 18 suizlagača. Također je potrebno istaknuti nastup na sajmu Reiseliv u Oslu i sajmu Vakantiesalon u Antwerpenu s po 7, odnosno 4 suizlagača na svakome. U prvih devet mjeseci nastupili smo i na 8 specijaliziranih sajmovima – na sajmovima nautike, kampiranja te na poslovnom sajmu za organizaciju autobusnih turističkih putovanja.

Nadalje, nastupi info-punktom na regionalnim sajmovima održani su u suradnji s predstavništvima HTZ-a u inozemstvu i bilo ih je u ovom razdoblju 34. Na tim sajmovima zakupljujemo manju površinu štanda i predstavljamo Hrvatsku u cjelini, a ne regionalno, što je slučaj kod nastupa na nacionalnim prezentacijama.

Nastupili smo i na 4 sajma u zemljama gdje nemamo predstavništva, i to po prvi puta u Lisabonu, zatim u Tel Avivu, Dubai-u i u Shanghai-u. Na tim smo sajmovima nastup organizirali samostalno ili u suradnji s Veleposlanstvom RH u pojedinoj zemlji. U studenome predstoji takav nastup na sajmu FIT u Buenos Airesu.

Poslovne radionice

Od 2008. HTZ uvodi novi koncept sudjelovanja na poslovnim radionicama. Naime, hrvatskim turističkim subjektima omogućeno je sudjelovanje na radionicama uz uplatu određene kotizacije. Uplatom kotizacije u iznosu od 700 kuna poslovnom subjektu je osiguran 1 stol, 4 stolice, kava i piće, odnosno uplatom 1.000 kuna poslovnom subjektu osiguran je 1 stol, 4 stolice, kava, piće i poslovni ručak/večera. Novina u 2009. godini jest i 'on-line' sistem prijave subjekata, kako stranih, tako i domaćih. Takav sustav omogućava kontinuirano ažurirani pregled sudionika sukladne radionice na web stranici Hrvatske turističke zajednice.

Hrvatski turistički dani

U devet mjeseci održano je devet manifestacija «Hrvatski turistički dan», i to u Moskvi, Tokiju, Briselu, Parizu, Ljubljani, Münchenu, Kopenhagenu, Stockholmu te Budimpešti (u sklopu Lado prezentacije).

Do kraja rujna 2009. godine, 4 kontinentalne te 6 turističkih zajednica primorske Hrvatske, u suradnji s predstavništvima Hrvatske turističke zajednice realizirale su vlastite prezentacije i samostalne sajamske nastupe, na kojima su prezentirale svoje turističke proizvode. Hrvatska turistička zajednica financijski je podržala ove aktivnosti i to u iznosu od 25% od ukupnih sredstava za primorsku Hrvatsku i grad Zagreb te 70% od ukupnih sredstava za kontinentalnu Hrvatsku.

Hrvatski kongresni i insentiv ured

Aktivnosti HKIU realizirane su u skladu s programom rada i financijskim planom. Posebna pažnja bila je posvećena plasmanu hrvatske kongresne i insentiv ponude na međunarodno kongresno i insentiv tržište.

U cilju izvršavanja spomenutog zadatka, marketinška strategija je uključivala:

- nastupe na kongresnim i insentiv burzama (Confex London, Emif Bruxelles, IMEX Frankfurt, Motivation Show Chicago, BTC Rim, EIBTM Barcelona);
- organizaciju poslovnih radionica;
- organizaciju Buy Croatia za međunarodne kongresne i insentiv organizatore za područje Dubrovnika i Splita;
- organizaciju inspekcijskih putovanja i dolazak urednika specijaliziranih časopisa;
- podrške i pomoć hrvatskim institucijama, udruženjima i tvrtkama prilikom kandidiranja Hrvatske za organiziranje međunarodnih kongresa i insentiva.

HKIU je na kongresnoj i insentiv burzi IMEX predstavio novi izložbeni štand, koji je svojim dizajnom i organizacijom prostora maksimalno prilagođen potrebama poslovnih posjetioca kongresnoj i insentiv burzi, to jest stvaranju uvjeta za kvalitetno organiziranje prezentacija za grupe kupaca kroz paralelno održavanje pojedinačnih poslovnih sastanaka.

Potvrda opravdanosti marketinških aktivnosti HKIU vidljiva je kroz veliki broj privrednih subjekata uključenih u navedene aktivnosti, a kao najbolji primjer ističemo sudjelovanje 33 suizlagača na kongresnoj i insentiv burzi IMEX u Frankfurtu. HKIU na taj način najbolje i najkonkretnije afirmira javno privatnog partnerstva.

U okviru redovnih aktivnosti održana je 3. sjednica Savjeta u Zagrebu. Savjet je prihvatio realizaciju programa rada u 2009. godini.

Na ovogodišnjoj burzi IMEX ostvaren je veliki uspjeh i još veća zainteresiranost svjetskih kupaca. Hrvatski štand posjetilo je oko 650 predstavnika specijaliziranih medija, međunarodnih organizacija i korporacija od kojih su prikupljeni kontakti, a tome u prilog ide i činjenica da su svi termini prezentacija i sastanaka koje održava Hrvatski kongresni i insentiv ured na čelu s direktorom gospodinom Nikolom Račićem rezervirani nekoliko tjedana prije samog početka burze, bili izuzetno dobro prihvaćeni.

Posebno nam je zadovoljstvo izvijestiti da je Hrvatski kongresni i insentiv ured ostvario 30% više kontakata s kupcima (ukupno 186) u odnosu na 2008. godinu, što uključuje individualne kontakte i grupne posjete kupaca, za njih ukupno 14 su vođene polusatne prezentacije, što je rezultat višemjesečne profesionalne pripreme nastupa i odlične suradnje sa specijaliziranim časopisima i agencijama te menadžmentom IMEX-a.

Važno je istaknuti da su kupci pohvalili funkcionalnost, preglednost, moderan dizajn i otvorenost izložbenog prostora Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda kao i profesionalnost predstavnika Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda i suizlagača te štampanu informaciju Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda o sudionicima nastupa na IMEX-u.

Hrvatski kongresni i insentiv ured je svim kupcima uputio poziv na suradnju sa upitnikom putem kojeg će dobiti informaciju o njihovoj aktivnosti. Svim kupcima i posjetiocima burze podijeljeni su informativno – propagandni materijali o Hrvatskoj, između kojih i CD HKIU-a sa kongresnim kapacitetima. U radu kongresne i insentiv burze IMEX aktivno je sudjelovao i direktor Hrvatske turističke zajednice, mr.sc. Niko Bulić, koji je posjetio burzu 27. svibnja 2009. godine.

Dana 28. svibnja 2009. godine u hotelu Intercontinental u Frankfurtu od 18 do 22 sata u okviru kongresne i insentiv burze IMEX organizirana je večera Skål Internationala, Skål kluba Frankfurt i njemačkog nacionalnog Skål vijeća kojoj je prisustvovalo 75 predstavnika njemačke i svjetske turističke privrede. Na večeri su posluženi hrvatski specijaliteti i vina te je direktor Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda i potpredsjednik Skål Internationala, g. Nikola Račić održao prezentaciju hrvatske turističke ponude te su tijekom večere prikazivani hrvatski turistički promotivni filmovi.

Insentiv putovanja „BUY CROATIA“ 2009.

Nakon vrlo uspješne organizacije projekta Buy Croatia za kongresne i insentiv organizatore koji je 2008. godine obuhvatio Zagreb, Istru i Kvarner, Hrvatski kongresni i insentiv ured u 2009. godini organizira projekt Buy Croatia za kongresne i insentiv organizatore za područje Dubrovnika, s posjetom Splitu. Ovaj projekt se organizira putem marketinških aktivnosti koje podrazumijevaju suradnju sa specijaliziranim časopisima iz Europe, Rusije i SAD-a. Nakon dosadašnjih iskustava Hrvatski kongresni i insentiv ured organizaciju Buy Croatia maksimalno je prilagodio zahtjevima kupaca. Ovaj zahtjevni projekt već drugu godinu uspješno organizira Hrvatska turistička zajednica - Hrvatski kongresni i insentiv ured u suradnji s kongresnim uredima na terenu, TZŽ, TZG te kongresnim hotelima, DMC-ima i PCO-ima. Do sada su uspješno odrađeni posjeti grupa iz Velike Britanije, Rusije i Njemačke. Sredinom lipnja uslijedio je posjet još jedne grupe kongresnih i insentiv organizatora putovanja, većinom iz Francuske, dok je ostatak sudionika iste grupe iz Belgije, Rusije, Njemačke, Turske, Španjolske te Poljske. Krajnji rezultat svih aktivnosti projekta „Buy Croatia“ je povećanje broja gostiju u kongresnoj industriji, s naglaskom na turizam posebnog značenja i produženje sezone.

Hrvatski kongresni i insentiv ured organizirao je za ugledne predstavnike DMC-a iz Danske, Finske, Izraela i Norveške inspekcijsko putovanje za područje Zagreba i okolice. Krajnji rezultat svih aktivnosti je povećanje broja gostiju u kongresnoj industriji, s naglaskom na turizam posebnog značenja i produženje sezone.

Predstavljanje Hrvatske i grada Zagreba kao domaćina na Godišnjoj skupštini Europske banke za obnovu i razvoj – EBRD u svibnju 2010. godine

Prilikom ovogodišnje skupštine Europske banke za obnovu i razvoj koja se održala u Londonu od 15. do 16. svibnja 2009. godine, predstavljali su se Hrvatska i Zagreb koji će biti domaćini Godišnjoj skupštini Europske banke za obnovu i razvoj 14. i 15. svibnja 2010. godine. Hrvatski kongresni i insentiv ured Hrvatske turističke zajednice je bio organizator predstavljanja hrvatske turističke i kongresne ponude te promotivnog štanda na ovogodišnjoj Skupštini u Londonu na kojem su se dijelili promidžbeni materijali o Hrvatskoj i gradu Zagrebu, a stručni informatori Hrvatske turističke zajednice pružali su dodatne informacije o našoj zemlji svim zainteresiranim sudionicima. Interes za dodatnim informacijama o Hrvatskoj je bio velik, a promotivni materijali su bili izrazito popularni u rukama sudionika Godišnje skupštine. Direktor Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda g. Nikola Račić sa suradnicima iz Ministarstva financija održao je sastanke s predstavnicima EBRD-a u vezi kongresa EBRD-a u Zagrebu. Hrvatski kongresni i insentiv ured Hrvatske turističke zajednice od 2003. godine logistički sudjeluje u pripremi kandidature Hrvatske i Zagreba za domaćinstvo ovog važnog kongresa. Prvu ponudu Hrvatski kongresni i insentiv ured je za organizaciju spomenutog skupa dao 17. lipnja 2003. godine kada je organizirao prvo inspekcijsko putovanje predstavnika Europske banke u Zagreb. Od tog termina pružane su EBRD-u sve informacije vezane uz kongresnu ponudu Zagreba i Hrvatske tako da je u 2007. godini organiziran posjet Christera Carlssona, direktora Odjela za organizaciju godišnjeg kongresa i suradnika u Zagreb radi upoznavanja kongresnih i turističkih mogućnosti Zagreba za organizaciju spomenutog skupa. U veljači 2008. godine direktor Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda Nikola Račić je u sjedištu EBRD-a u Londonu prezentirao kongresnu ponudu Zagreba i Hrvatske. Glavni nositelj organizacije Godišnje skupštine je Ministarstvo financija RH, a projekt će se realizirati u uskoj suradnji s drugim nadležnim ministarstvima i Hrvatskim kongresnim i insentiv uredom.

Hrvatski kongresni i insentiv ured od 2003. godine logistički sudjeluje u pripremi kandidature Hrvatske i Zagreba za godišnji kongres EBRD-a. Prvu ponudu HKIU je za organizaciju spomenutog skupa dao 17. lipnja 2003. godine kada je organizirao prvo inspekcijsko putovanje predstavnika Europske banke u

Zagreb. Od tog termina pružane su EBRD-u sve informacije vezane uz kongresnu ponudu Zagreba i Hrvatske tako da je u 2007. godini organiziran posjet g. Carlssona, voditelja odjela za organizaciju godišnjeg kongresa EBRD-a i suradnika u Zagreb radi upoznavanja kongresnih i turističkih mogućnosti Zagreba za organizaciju spomenutog skupa. U veljači 2008. godine direktor Hrvatskog kongresnog i insentiv ureda g. Nikola Račić je u sjedištu EBRD-a u Londonu prezentirao kongresnu ponudu Zagreba i Hrvatske spomenutom odjelu. Glavni nosioc kandidature je Ministarstvo financija čija kandidatura je i prihvaćena tako da će Zagreb biti domaćin ovog značajnog skupa u svibnju 2010. godine.

Ured za kulturni turizam

Putem sustava turističkih zajednica raspisani su interni natječaji za seminare edukacije za kulturni turizam u 2009. godini na sljedeće teme: Od kulturnog resursa do kulturno-turističke atrakcije, Destinacijski menadžment u funkciji kulturnog turizma, E-promocija kulturnog turizma; Upravljanje interesnim skupinama pri razvoju kulturno-turističkih projekata.

Do zadanog roka u Glavni ured je pristigao 14 zahtjeva za organizacijom seminara u 2009. godini. Nakon obrade i analize pristiglih zahtjeva Ured za kulturni turizam odlučio je sukladno pravilima Programa rada HTZ-a u 2009. godini sufinancirati i organizirati po jedan seminar za šire geografsko područje sukladno mogućnostima.

Seminar „Destinacijski menadžment u funkciji razvoja kulturnog turizma“ održan je u organizaciji Hrvatske turističke zajednice, Turističke zajednice Zadarske županije i Turističke zajednice grada Nina 22. svibnja u Ninu te također u Parku prirode Lonjsko polje, Krapje, 26. rujna, a u suorganizaciji TZŽ Sisačko-moslavačke i PP Lonjsko Polje. Turistička zajednica Primorsko-goranske županije i Turistička zajednica grada Rijeke suorganizirali su 23. rujna u Rijeci seminar edukacije za kulturni turizam na temu „E-promocija kulturnog turizma“.

Potpore za poticanje kulturno-turističkih inicijativa (projekti, proizvodi, događanja, manifestacije) za sufinanciranje u 2009. godini

Putem sustava turističkih zajednica raspisani su interni natječaji za Potpore za poticanje kulturno-turističkih inicijativa. Ciljevi potpore su podizanje standarda interpretacije, opremljenosti i kvalitete kulturno-turističkih proizvoda s ciljem stvaranja kritične mase novih kulturno-turističkih proizvoda koji su suvremeno interpretirani i prezentirani kako bi obogatili zadovoljstvo postojećih posjetitelja i doprinijeli stvaranju kvalitetnijeg imidža destinacije, povećali potrošnju posjetitelja i produžili sezonu. Do zadanog roka u Glavni ured su pristiglo 253 kandidature – kulturno turističkih inicijativa za sufinanciranje u 2009. godini. Povjerenstvo za odabir kulturno-turističkih inicijativa za sufinanciranje u 2009. godini razmotrilo je pristigle kandidature te je na prijedlog Povjerenstva, Savjet za kulturni turizam predložio Turističkom vijeću Hrvatske turističke zajednice da Ured za kulturni turizam u 2009. godini sufinancira 82 kulturno-turističke inicijative u iznosu od 1.320.000 kuna.

Portal za kulturni turizam

Na adresu Ureda svakodnevno dolaze novi upiti i zamolbe za uvrštavanjem novih sadržaja na portal kulturnog turizma. Sukladno tome, na portalu se kontinuirano ažuriraju podaci, odnosno oplemenjuju novim sadržajima. Cilj izrade navedenog portala je kvalitetna prezentacija, suvremena interpretacija i profesionalna promocija elemenata kulturno-turističke ponude Hrvatske na Internetu. Isti će povećati razinu umreženosti sektora kulture, turizma te privatnog i javnog sektora; asistirati nositeljima kulturno-turističke ponude u promociji te prezentirati kulturno-turističke sadržaje inozemnim i domaćim posjetiteljima/turistima.

E-mail newsletter kulturnog turizma

Mjesečno izdanje e-mail newslettera za kulturni turizam redovito je distribuirano u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2009. godine i to svaki primjerak na oko 1.500 adresa. Isti su usmjereni prema interesnim subjektima uključenih i odgovornih za razvoj kulturnog turizma u zemlji te krajnjim potrošačima - kulturnim posjetiteljima/turistima. Kroz rubrike su prezentirane najnovije vijesti i aktualni natječaji s područja kulturnog turizma, predstavljene kulturno-turističke inicijative i proizvodi kao benchmarking primjeri, stručna mišljenja predstavnika kulturnog i turističkog sektora te najave kulturno-turističkih događanja koja u aktualnom mjesecu treba svakako posjetiti. Newsletterom se radi

kontinuirani iskorak u razvoju promidžbe kulturno-turističke ponude, doprinosi razvoju svijesti o važnosti razvoja kulturnog turizma i stvara pozitivna klima koja podržava razvoj kulturnog turizma u zemlji.

Regionalni forum kulturnog turizma

Kako bi se jačala suradnja i komunikacija između kulturnog i turističkog sektora, Ured za kulturni turizam HTZ-a inicira organizaciju regionalnih foruma kulturnog turizma.

Važnost navedene inicijative potvrdila je Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije koja je kao nositelj projekta u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom i Turističkom zajednicom grada Makarske u hotelu Osejava u Makarskoj organizirala Regionalni forum kulturnog turizma za Splitsko-dalmatinsku županiju na temu Kulturni turizam – nositelj turističkog razvoja županije.

Kako bi Splitsko-dalmatinsku županiju učinili prepoznatljivom destinacijom bogatom kulturno-turističkim proizvodima i time privukli što veći broj turista u budućnosti te primjerima ilustrirali kako se razvoj kulturnog turizma odvija u praksi na području splitsko-dalmatinske županije, svoj stručni doprinos istom u vidu predavanja dali su predstavnici iz područja kulture i turizma:

Drugi je dio obilježila interaktivna rasprava sudionika, na kojoj su razmijenjena iskustva, znanja i informacije te predložena rješenja i doneseni zaključci za daljnju zajedničku unutar sektorsku suradnju, razvoj kulturno-turističkih proizvoda i promociju Varaždinske županije. U tijeku su operativne aktivnosti vezane za organizaciju Regionalnog foruma kulturnog turizma za Šibensko-kninsku županiju, koji će se održati u Vodicama 12. studenog 2009. godine na temu "Kulturni turizam i turistički razvoj županije".

Brošura "Kalendar kulturno-turističkih događanja"

Izdana je nova brošura pod nazivom "Kalendar kulturno-turističkih događanja", koja obuhvaća čak 200 događanja koja su na međunarodnom tržištu već postala kulturni sinonim pojedinih turističkih odredišta Hrvatske. Brošura je otisnuta u nakladi od 480.000 primjeraka na 13 jezičnih mutacija i to: hrvatski, engleski, njemački, talijanski, slovenski, francuski, češki, poljski, španjolski, mađarski, slovački, nizozemski, ruski, a distribuirana je kroz sustav turističkih zajednica, mreže info punktova diljem Hrvatske kao i na graničnim prijelazima, muzejima, galerijama, hotelima. U izradi brošure koristili su se fotografski materijali brojnih kulturnih i turističkih institucija te sustava turističkih zajednica.

Obrada međunarodnog tržišta - nastupi na sajmovima kulturnog turizma

Stuttgart Culture Open održao se 23. siječnja kao jednodnevna sajamska izložba kulturnog turizma u sklopu međunarodni sajam turizma CMT. Hrvatska kulturno-turistička ponuda prezentirala se na izložbenim prostorima Hrvatske turističke zajednice, na kojem su posjetiteljima direktnom marketinškom komunikacijom dane korisne informacije o Hrvatskoj s posebnim osvrtom na kulturnu ponudu. Za slijedeću godinu organizatori su najavili proširenje i produljenje ovog kulturnog sajma zbog velikog interesa i uspjeha izdanja 2009.

U tijeku su operativne aktivnosti vezane za organizaciju nadolazećeg sajma kulturnog turizma i to u Parizu, Francuska - Salon International Du Patrimoine Culturel, od 5. do 8. studenog 2009..

U suradnji s predstavništvom HTZ-a u Pragu i agencijom "Media In" nastavljen je projekt "Upoznaj svjetsku baštinu UNESCO-a" u 2009.

Sjednice Savjeta za kulturni turizam

U razdoblju siječanj - listopad 2009. godine održana je sjednica Savjeta za kulturni turizam na kojoj su obrađene točke vezane za problematiku kulturnog turizma: Izvešće o radu Ureda za kulturni turizam, Prijedlog kulturno-turističkih inicijativa (projekti, proizvodi, događanja, manifestacije) za sufinanciranje u 2009. godini i dr.

Predstavništva i ispostave

U 2009. godini na glavnim emitivnim tržištima promociju hrvatskog turizma vršila su predstavništva i ispostave Hrvatske turističke zajednice u Austriji (Beč), Belgiji (Bruxelles), Češkoj (Prag), Francuskoj (Pariz), Italiji (Milano), Mađarskoj (Budimpešta), Njemačkoj (Frankfurt), Poljskoj (Warszawa), Rusiji (Moskva), Slovačkoj (Bratislava), Švedskoj (Stockholm), Švicarskoj (Zürich), USA (New York), Nizozemskoj (Amsterdam), Sloveniji (Ljubljana), Španjolskoj (Madrid), Velikoj Britaniji (London) Japanu (Tokio) te ispostave u Njemačkoj (München) i Italiji (Rim).

Predstavništva i ispostave Hrvatske turističke zajednice aktivnosti su realizirale u skladu s usvojenim Programom rada Glavnog ureda za 2009. godinu s financijskim planom te pripadajućeg Programa rada predstavništava i ispostava HTZ-a u inozemstvu za 2009. godinu. Tijekom godine, održana su dva koordinativna sastanka predstavnika Glavnog ureda te direktora i voditelja predstavništava - 1. srpnja te 5. listopada, na kojima su razmotrena ovosezonska ostvarenja turističkog prometa te definirane aktivnosti za 2010. godinu.

Crotour 2008.

U organizaciji Hrvatske turističke zajednice, tijekom sajma Crotour na Zagrebačkom velesajmu dana 2. travnja 2009. u okviru službenog programa prezentirano je „IZVJEŠĆE O TIJEKU SEZONE I AKTUALNOM STANJU NA TRŽIŠTIMA NJEMAČKE, ČEŠKE, AUSTRIJE, SKANDINAVIJE, VELIKE BRITANIJE I RUSIJE“. Predstavljani su najsvježiji podaci s emitivnih tržišta po pitanju tržišnih trendova, prodaje programa za Hrvatsku te iznesene procjene turističkog prometa u narednim mjesecima.

Časopisi (Turizam + HTZ Glasnik)

Hrvatska turistička zajednica kao većinski vlasnik stručnog časopisa „Turizam“ u suradnji s Institutom za turizam kvartalno izdaje časopis na hrvatskom i engleskom jeziku, a suradnja je uspješno realizirana i u ovoj godini.

Početkom siječnja objavljen je prvi ovogodišnji broj stručno – informativnog glasila HTZ glasnik. Do sada su objavljena 4 broja (od toga tri redovita izdanja i jedan godišnjak), a zadnji je otisnut u srpnju. U svakom broju, obrađeno je bilo pojedino tržište (Njemačka, Skandinavija, Slovenija), a godišnjak HTZ glasnika detaljno je prikazao stanje na inozemnim turističkim tržištima. Svaki broj HTZ glasnika obuhvaća aktualno stanje na tržištima, aktivnosti Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice te predstavništava Hrvatske turističke zajednice u inozemstvu, vijesti iz Glavnog ureda, novosti iz hrvatske turističke ponude, a od ove godine uvedena je i nova rubrika pod nazivom vijesti iz sustava turističkih zajednica.

HTZ glasnik se tiska u nakladi od 2.000 primjeraka, distribuirano se svim subjektima u turizmu te medijima, a dostupan je za čitanje i „skidanje“ na web stranicama www.hrvatska.hr

Suradnja s medijima

Služba za informiranje Hrvatske turističke zajednice kontinuirano obavještava hrvatske medije o aktivnostima i novostima iz rada Glavnog ureda. U prvih 9 mjeseci 2009. godine objavljeno je 145 priopćenja koja se kontinuirano postavljaju na web stranice.

Informativna aktivnost - suradnja sa strankama

Služba za informiranje Hrvatske turističke zajednice dnevno podijeli preko 100 brošura. Od 1. siječnja do 30. rujna 2009. godine ostvareno je 4.200 informativnih poziva, pristiglo je 8.000 e-mailova. Također, u špici sezone nakon radnog vremena (uključujući vikende i blagdane) osigurano je dežurstvo u Glavnom uredu Hrvatske turističke zajednice.

Nagrade i priznanja – Hrvatska turistička nagrada

Hrvatska turistička nagrada za 2008. godinu dodijeljena je 3. srpnja 2009. godine u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu u sklopu svečane sjednice Sabora Hrvatske turističke zajednice. Godišnja nagrada "Anton Štifanić" dodjeljivala se u kategoriji pojedinca, tvrtke i/ili ustanove, a kao posebna kategorija dodijelila se i Hrvatska turistička nagrada za životno djelo. Za ovogodišnju Hrvatsku turističku nagradu - godišnju nagradu "Anton Štifanić" nominiran je bio jedan pojedinac te jedna tvrtka i/ili ustanove, dok su za nagradu za životno djelo bila nominirana četiri pojedinca. Gospođa Marija Krušelj i gospodin Franco Palma dobili su nagradu za životno djelo, dok su dobitnici godišnje nagrade "Anton Štifanić" u kategoriji pojedinac g. Ivo Eškinja, a u kategoriji tvrtke i/ili ustanove Udruga Lađara Neretve.

Radionice za pripremu turističke sezone

Sastanci predstavnika GU HTZ-a s predstavnicima udruga, i direktorima TZŽ na temu „Dogovor o programu rada i suradnji u 2010. godini“.

Na sastancima su razmotreni i usuglašeni vidovi suradnje na području funkcionalnog marketinga po aktivnostima te definirani kriteriji i načini sufinanciranja za provođenje zajedničkih aktivnosti po segmentima.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 150/08) i Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, br. 150/08) u tijeku pripreme turističke sezone s ciljem povećanja sigurnosti sudionika u prometu utvrđena je potreba za ugovaranjem dežurstva dodatnih timova hitne medicinske pomoći na državnim cestama u periodu od 10. lipnja do 01. listopada.

Iznos sredstava za hitnu medicinsku pomoć na državnim cestama osiguran je u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2009. godinu na poziciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 8.000.000,00 kuna za 19 dodatnih timova hitne medicinske pomoći.

Hrvatske autoceste d.o.o. i Autocesta Rijeka-Zagreb d.o.o. i ove su se godine uključile u organizaciju dežurstava. Tako su Hrvatske autoceste d.o.o. ponudile besplatni smještaj i prehranu timova u svojim tehničkim jedinicama. Autocesta Rijeka-Zagreb d.o.o. ponudila je besplatni smještaj u tehničkoj jedinici Delnice-Lučice.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje osigurala je službene mobilne telefone za potrebe navedenih dežurnih timova hitne medicinske pomoći.

Hitna medicinska pomoć morskim prijevozom provodi se temeljem Sporazuma o izvršavanju usluga prijevoza morem u hitnim medicinskim slučajevima, kojeg su 2001. godine potpisali ministar zdravstva, direktor Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, ministar unutarnjih poslova i ministar pomorstva, prometa i veza.

Hitni medicinski transport zračnim prijevozom organiziran je za vrijeme turističke sezone 2009. temeljem Sporazuma između Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva obrane o suradnji u provedbi hitnog zračnog medicinskog prijevoza u svrhu pružanja zdravstvene zaštite na području Republike Hrvatske. Ovaj Sporazum odnosi se na razdoblje od 01. srpnja 2009. do 30. rujna 2009. godine.

Za potrebe hitnog zračnog medicinskog prijevoza Ministarstvo obrane Republike Hrvatske obvezalo se osigurati potreban broj zrakoplova za obavljanje hitnih zračnih medicinskih prijevoza stacioniranih u bazama u Zagrebu, Splitu i Puli, a Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi medicinski tim s potrebnom medicinskom opremom za pratnju pacijenta tijekom leta.

Medicinski tim potječe iz postojećeg zdravstvenog sustava i čine ga doktor medicine i medicinska sestra/tehničar Hitne medicinske pomoći ili doktor medicine specijalista bolnice koja je zatražila hitni zračni medicinski prijevoz.

Hitna medicinska pomoć ronionicima koji su hrvatski državljani osigurava se kroz sustav hitne medicinske pomoći kao u svim ostalim slučajevima, a ronionicima koji su strani državljani hitna medicinska pomoć se osigurava sukladno odredbama bilateralnih socijalnih sporazuma koji definiraju pružanje hitne medicinske pomoći.

Ukupan broj intervencija u 2009. bio je 485, što je u odnosu na 288 intervencija u 2008. i povećanje od 68%, a uspoređujući 214 intervencije u 2007. povećanje od 127%, dok je uspoređujući 73 intervencije povećanje u 2006. povećanje od 564%.

Broj ukupno ozlijeđenih osoba u 2009. bio je 449, što je 37% više u odnosu na 2008., kada je u istom razdoblju bilo ozlijeđeno 288 osoba. Broj poginulih u 2008. bio je 33 što je u odnosu na isto razdoblje 2008. i 16 poginulih osoba povećanje od 106%. Broj hitnih medicinskih letova u Republici Hrvatskoj tijekom turističke sezone u 2009. je bio 131 što je u odnosu na 2008. i izvršenih 158 letova, smanjenje za 17%, broj prevezenih pacijenata u Republici Hrvatskoj tijekom turističke sezone u 2009. je bio 154 što je smanjenje za 26% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Iz prikazanih podataka razvidno je znatno povećanje broja intervencija dodatnih timova HMP raspoređenih na autocestama tijekom turističke sezone, što nedvojbeno potvrđuje važnost provedbe aktivnosti organizacije timova HMP na autocestama/cestama tijekom turističkih sezona i u slijedećim godinama.

Uprava za sanitarnu inspekciju Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi je u periodu od 05. svibnja do 31. kolovoza izvršila ukupno 30.798 nadzora nad objektima za proizvodnju i promet hrane i predmeta opće

uporabe, kozmetičarskim, pedikerskim i frizerskim uslugama, smještajnim objektima, bazenima i objektima za šport, objektima za promet, objektima za korištenje kemikalija, bukom, provedbom DDD mjera te provedbom Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda. Najveći broj nadzora izvršen je nad provedbom Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (11.183), zatim u ugostiteljskim objektima te objektima za proizvodnju i promet hrane te smještajnim objektima. Od ostalih objekata izvršeni su nadzori po prijavama zbog povećane razine buke, bilo one koja nastaje radom ugostiteljskih objekata ili one koja nastaje radom klima uređaja. Od ostalih prijavljenih objekata zbog povećane razine buke pojavljuju se u nekoliko zatim ljetna kina, zabavni centri ili pak parkirališta zbog škripe guma. Po izvršenim nadzorima pokrenuto je 4.026 upravnih postupaka u smislu rješenja o otklanjanju nedostataka ili pak zabrane korištenja uređaja za reprodukciju zvuka do postavljanja graničnika ili naredbi o ponovljenim mjerenjima. Podnesena su ukupno 492 optužna prijedloga, te je naplaćeno 1368 mandatnih kazni (kazni na mjestu počinjenja prekršaja) u ukupnom iznosu od 1.378.500,00 kuna.

Uprava za sanitarnu inspekciju Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi provela je, kao i svake godine, krajem lipnja i početkom srpnja, akcije nadzora nad povećanom razinom buke iz rizičnih ugostiteljskih objekata, a koji su određeni analizom podataka od prethodnih godina. Akcije su provedene u svih sedam priobalnih županija u ekipama koje su bile sastavljene od sanitarnog inspektora i ovlaštenog mjeritelja. U slučaju potrebe u rizičnim objektima tražena je asistenciju policije. Izbor objekata bio je tajan te se postupak provodio u kasnim večernjim i noćnim satima, kada je ta vrsta objekata najčešće u funkciji.

Osim navedenih nadzora vršeni su nadzori u ugostiteljskim, turističkim i trgovačkim objektima, u smislu nadzora nad zdravstvenom ispravnosti hrane i predmeta opće uporabe, kao i sanitarno tehničkog i higijenskog stanja u smještajnim te ugostiteljskim objektima u priobalnom području Republike Hrvatske. U cilju potpunijeg i realnijeg vrednovanja higijenskog stanja na terenu uzeto je i oko 3.500 uzoraka hrane na bakteriološku i kemijsku analizu te je vršeno uzimanje brisova radi kontrole mikrobiološke ispravnosti radnih površina i ruku zaposlenog osoblja.

Ministarstvo unutarnjih poslova RH

Sukladno Programu pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009. kojeg je Vlada Republike Hrvatske na 69. sjednici održanoj 12. veljače 2009. godine Zaključkom usvojila, Ministarstvo unutarnjih poslova planiralo je i poduzelo potrebne mjere i radnje iz svoje nadležnosti u cilju sigurnog dolaska i boravka inozemnih i domaćih gostiju u sklopu kojih je policijskim upravama već 26. veljače naloženo pojačano poduzimanje operativno-preventivnih mjera i radnji u cilju podizanja razine sigurnosti za vrijeme turističke sezone.

U cilju pravovremenih priprema za provođenje mjera i aktivnosti tijekom turističke sezone 2009. godine, pored više tematskih kolegija unutar Ministarstva, u vremenu od 13. do 15. svibnja u Opatiji je održan i sastanak čelnika policija iz regije kao i država iz kojih u Republiku Hrvatsku dolazi veći broj turista. Dana 22. svibnja u našoj organizaciji održana je i koordinacija s predstavnicima Državnog inspektorata, Porezne uprave, Carinske uprave i Uprave za sanitarnu inspekciju na kojoj su usuglašene aktivnosti na polju zajedničkog djelovanja i međusobnog pružanja pomoći.

Uoči početka turističke sezone održano je više sastanaka sa predstavnicima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva turizma, ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, koncesionarima ili društvima koja upravljaju auto-cestama, HAK-om i ostalim subjektima.

Upućivanje ispomoći i međunarodna policijska suradnja

U cilju provođenja i uspješne realizacije planom predviđenih mjera, policijskim upravama na moru je organizirano upućivanje ispomoći u ljudstvu i tehnici, i to 141 policijskog službenika te 20 različitih motornih vozila. Glavnina ispomoći je upućena u razdoblju od 01. srpnja do 31. kolovoza, ali određeni broj policijskih službenika, poradi povećanja opsega policijskih poslova na zračnim te cestovnim i pomorskim

graničnim prijelazima u tim upravama, upućen je već i od svibnja i lipnja, odnosno njihovo upućivanje produženo je tijekom rujna i listopada.

Istovremeno, zbog povećane frekvencije prometa ispomoć je upućena i na pojedine međunarodne cestovne granične prijelaze u unutrašnjosti, „Macelj“, „Goričan I i II“ te „Mursko Središće“.

Pored toga, za potrebe turističke sezone, radi nadziranja stanja na tlu iz zraka, odnosno stanja u cestovnom prometu, hrvatskom priobalju i akvatoriju, u operativnoj uporabi bila su i dva helikoptera s posadama, od čega je jedna letjelica osigurana isključivo za područja policijskih uprava na moru.

Nadalje, sukladno sigurnosnim prosudbama, na teren su se radi koordinacije rada policijskih uprava te neposrednog preventivnog i represivnog djelovanja upućivali i specijalizirani policijski službenici Ravnateljstva policije, poglavito pripadnici Mobilne jedinice prometne policije i Mobilne jedinice za provedbu nadzora državne granice.

U pogledu neposredne međunarodne policijske suradnje tijekom turističke sezone, od 13. do 15. svibnja u Opatiji je održana Konferenciji šefova policija gdje su potpisani Memorandumi o razumijevanju o suradnji s policijama Republike Austrije, Češke Republike, Republike Mađarske i Slovačke Republike, odnosno Zajednička izjava s policijom Francuske Republike, a naknadno je potpisan Sporazum i s Glavnim tajništvom Interpola te Saveznim ministarstvom unutarnjih poslova Savezne Republike Njemačke, dok je planirano postizanje takvog sporazuma s policijom Republike Poljske izostalo.

Tako je tijekom turističke sezone 2009. godine na području Republike Hrvatske u smjenama boravio ukupno 51 strani policijski službenik, i to: ukupno 10 službenika iz Republike Austrije na području Istarske županije od 01. srpnja do 04. rujna, dva službenika iz Francuske Republike na području Dubrovačko-neretvanske županije od 16. srpnja do 21. kolovoza, ukupno osam službenika iz Republike Mađarske na području Zadarske županije u vremenu od 01. srpnja do 30. kolovoza, ukupno 12 službenika iz Češke Republike na području Splitsko-dalmatinske županije u vremenu od 30. lipnja do 15. rujna, ukupno osam službenika iz Slovačke Republike na području Splitsko-dalmatinske županije (od 30. lipnja do 31. kolovoza) te Primorsko-goranske županije (od 01. srpnja do 31. kolovoza), dva policijska službenika iz Savezne Republike Njemačke na području Istarske županije od 01. srpnja do 31. kolovoza, te ukupno devet službenika ispred Glavnog tajništva Interpola na području Primorsko-goranske županije od 29. lipnja do 15. rujna.

Strani policijski službenici službu su obavljali u svojim odorama i bez naoružanja, a za vrijeme svog angažmana u Republici Hrvatskoj nisu imali policijske ovlasti.

Zadaće su primarno obavljali u zajedničkim ophodnjama s hrvatskim kontakt-policajcima, auto-ophodnjama prilikom nadzora prometa na brzim cestama i autocestama te graničnim prijelazima kako bi ostvarivali direktan kontakt sa svojim državljanima na turističkom boravku u našoj zemlji, s osnovnom ulogom ostvarivanja što bolje komunikacije i suradnje između hrvatske policije i stranih državljana i obrnuto, a sve s ciljem ugodnijeg boravka i većeg osjećaja sigurnosti stranih gostiju te izbjegavanja eventualnih, svakako neželjenih, konfliktnih situacija.

Po završetku upućivanja svojih službenika, sve su strane iskazale podršku nastavku, odnosno proširenju ovakve suradnje.

Suzbijanje kriminaliteta i očuvanje javnog reda i mira

Kako tijekom prošlih turističkih sezona, tako i tijekom dosadašnjeg razdoblja 2009. godine na području Republike Hrvatske nisu zabilježeni događaji koji bi značajno utjecali na opće stanje sigurnosti, odnosno kod domaćih i stranih gostiju izazvali osjećaj nesigurnosti, iako su se povremeno pojavljivali pojedinačni incidenti (napadi na strane turiste, narušavanja javnog reda i mira u kojima su sudjelovali strani turisti i slično) te neki drugi događaji koji su bili pojačano medijski popraćeni.

U takvim situacijama policija je promptno izlazila na mjesto događaja i poduzimala zakonske mjere i radnje na utvrđivanju činjeničnog stanja i sankcioniranju, odnosno prijavljivanju počinitelja nadležnim sudovima, odnosno državnim odvjetništvima. Međutim, kako bi se dodatno unaprijedila uloga policije u očuvanju sigurnosti, svim policijskim upravama je u okviru planiranih mjera naloženo podizanje razine operativnosti kod događaja u kojima učestvuju strani državljanima, s posebnim naglaskom na obveze na području njihove zaštite kao žrtava kažnjivih djela, a naročito je naglašena težnja ka suzbijanju zločina

iz mržnje. Posebna pozornost posvećena je počinjenju kaznenih djela u ugostiteljskim objektima na štetu gostiju od strane odgovornih osoba i zaposlenika tih objekata, u vezi čega su svim policijskim upravama naložena posebna postupanja sa ciljem otkrivanja i suzbijanja takvih pojava.

Jednako tako, u cilju smanjenja broja kaznenih djela imovinskog kriminaliteta na auto-cestama, kao što su krađe, drske krađe, razbojničke krađe, razbojništva i druga, što se najčešće čini na štetu turista, posvećena im je posebna pozornost radi suzbijanja u što su naročito bili uključeni specijalizirani policijski službenici Mobilne jedinice prometne policije.

Policijskim upravama na moru još prošle godine dostavljen je novi naputak za postupanje u otkrivanju i sprječavanju crnog chartera, te za poduzimanje mjera i radnji na otkrivanju i sprječavanju raznih djelatnosti koje se mogu svrstati u sivu ekonomiju.

Stanje sigurnosti cestovnog prometa

Najveći zastoji i kolone tijekom turističke sezone uoči dana vikenda i blagdana, očekivano su se događale na opterećenim dionicama cesta, ulazima i izlazima s autocesta (Zagrebačka obilaznica i naplatne kućice kod Lučkog), tunelima na autocestama, prilaznim pravcima većim turističkim središtima, važnijim državnim cestama koje vode prema moru, trajektnim pristaništima, graničnim prijelazima, prilaznim pravcima zrakoplovnim lukama i sl. Međutim, da bi se maksimalno ubrzao tok prometa na autocestama i drugim opterećenim cestama, policija je u suradnji s koncesionarima prometnica i drugim subjektima nadležnim za odvijanje sigurnog cestovnog prometa zajedničkim i koordiniranim aktivnostima poduzimala sve potrebne zakonske mjere.

U tu svrhu, policijske uprave na čijem je području koncentriran najveći dio turističkog prometa pojačane su policijskim službenicima iz redovnog sastava i policijskim službenicima iz ispomoći te se uz angažiranje pripadnika prometnih jedinica mladeži, prvenstveno fizičkim upravljanjem u vrijeme pojačanog prometa prema jadranskim odredištima, nastojalo smanjiti stvaranje kolona i ubrzati tok prometa.

Podatke o gustoći prometa, vremenu čekanja na graničnim prijelazima i trajektnim pristaništima, kolonama, prometnim nesrećama i druge bitne podatke za prometno najopterećenije pravce, policijske uprave redovito su dostavljale Operativno komunikacijskom centru policije, koji je o važnim prometnim informacijama odmah izvješćivao Informativni centar Hrvatskog auto-kluba.

Nadzor prometa iz zraka u ovoj turističkoj sezoni obavljao se s dva prethodno spomenuta helikoptera, od kojih je jedan (od 01. lipnja do 31. kolovoza) letio svaki dan, a drugi u sve dane vikenda i praznika te prema potrebi i u druge dane.

Od posebnih mjera za istaknuti su bile pojačane aktivnosti policijskih službenika opremljenih posebnim vozilima (s uređajima za mjerenje brzine kretanja vozila, tzv. „presretačima“) s ciljem poštivanja propisanih ograničenja brzine, kao i osiguravanja slobodnog zaustavnog traka (za žurne službe) u zonama zagušenja, što se postizalo angažiranjem policijskih službenika na motociklima. Prema vozačima koji su iskakali iz normalnog prometnog toka i grubo kršili prometne propise (vožnja zaustavnom trakom, nepropisno pretjecanje i sl.), policijski službenici poduzimali su propisane represivne mjere.

Provodio se stalan nadzor nad provođenjem zabrane obavljanja radova za vrijeme trajanja turističke sezone, kao i nadzor nad provođenjem Naredbe o ograničenju prometa na cestama („NN“ br. 64/2009.), te su se na pojedinim dionicama cesta privremeno isključivala teretna vozila koja su stvarala zastoje i kolone.

Službenici Ravnateljstva policije i policijskih uprava učestalo su gostovali na raznim televizijskim i radijskim emisijama s osvrtom na prometovanje, sigurnost u prometu, korištenje novih prometnica i alternativnih pravaca i dr. Također, medijima su gotovo svakodnevno, davane izjave i savjeti vezani uz Zakon o sigurnosti prometa na cestama („NN“ br. 67/2008., čije se odredbe primjenjuju od 17. lipnja 2008. godine).

Ostvarena je i suradnja s policijama susjednih zemalja u pogledu razmjene informacija o odvijanju prometa, prometnom opterećenju na cestama i graničnim prijelazima.

Očevidi prometnih nesreća obavljali su se u najkraćem mogućem roku, korištenjem iskusnih policijskih službenika, a kod sankcioniranja nesreća s lakšim posljedicama koje su prouzročili strani

državljeni, kad god je to bilo zakonski moguće, naloženo je njihovo rješavanje putem naplate novčanih kazni na mjestu događaja, odnosno izdavanjem prekršajnih naloga.

Naposljetku, slijedom nekoliko događaja, koji su se dogodili u posljednje vrijeme na autocestama prilikom kretanja vozača u suprotnom smjeru, u cilju povećanja sigurnosti u prometu, Hrvatska udruga koncesionara za autoceste s naplatom cestarine (HUKA) u suradnji sa MUP-om, izradila je Proceduru za postupanje u izvanrednoj situaciji na autocestama: „Vozilo u suprotnom smjeru“. Prilikom uočavanja kretanja vozila u suprotnom smjeru, navedenom Procedurom su definirane obveze koncesionara autoceste, MUP-a i HAK-a.

Nadzor državne granice i sprječavanje nezakonitih migracija

Sukladno najavama, uzimajući u obzir procjenu broja dolazaka, boravka i kretanja turista na razinama županija te na temelju statističkih pokazatelja iz prethodnih godina, provodile su se pojačane aktivnosti policijskih službenika na graničnim prijelazima u cilju što bolje protočnosti preko graničnih prijelaza vozila i putnika uz istovremeno zadovoljavanje svih sigurnosnih aspekata.

Temeljem vlastitih pokazatelja na razini policijskih uprava koje na svom području imaju granične prijelaze, ostvarivala se suradnja s drugim nadležnim službama na graničnim prijelazima (Carinskom upravom, inspekcijama, špediterima, operatorima i dr.) kako bi se pri provođenju zajedničkih mjera osigurala što brža protočnost prometa preko graničnih prijelaza.

Provedena je suradnja i koordinacija s graničnim policijama susjednih zemlja na sve tri razine, a posebno na lokalnoj i regionalnoj, kroz permanentnu razmjenu informacija i usklađivanje protočnosti prometa.

U koordinaciji s policijskim upravama izvršena je privremena preraspodjela službenika na poslovima zaštite i kontrole prelaska državne granice kao i na poslovima protueksplozijske i protudiverzijske zaštite.

Službenici Mobilne jedinice za provedbu nadzora državne granice pojačano su obavljali nadzor državne granice na graničnim prijelazima i uz graničnu crtu, kao i kontrolu u dubini teritorija Republike Hrvatske sa ciljem sprječavanja nezakonitih prelazaka državne granice i suzbijanja svih oblika prekograničnog kriminaliteta.

Dogovorena je i uspostavljena suradnja s Hrvatskom turističkom zajednicom za potrebe promidžbenih aktivnosti od strane njihovih promotora spram stranih turista na graničnim prijelazima.

Takve adekvatne poduzete mjera koje su prethodile vrhuncu turističke sezone za posljedicu su imale angažiranja optimalnog broja policijskih službenika na poslovima granične kontrole, a sveukupna organizacija policijskih poslova u vrijeme vršnih opterećenja na graničnim prijelazima pomogla je boljoj protočnosti prometa preko graničnih prijelaza.

Poduzimale su se mjere nadzora morskog prostora Republike Hrvatske koje obuhvaćaju nadzor državne granice na moru te zaštitu ljudskih života i imovine kao i koordinirano intenziviranje poslove i zadaće koje nisu u izravnoj nadležnosti policije nego drugih državnih tijela.

Pojačani nadzor na moru tijekom turističke sezone podrazumijevao je planiranje i obavljanje pojačanog broja službi na moru, kako samostalno tako i u suradnji s drugim državnim tijelima kroz rad Područnih jedinica koordinacije za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske (ukrcajem policijskih službenika na plovila drugih državnih tijela odnosno ukrcajem predstavnika drugih državnih tijela na plovila policije).

Na taj način, osim pojačanog nadzora državne granice pojačano se provodio nadzor nad sigurnošću odvijanja plovidbe, što je posebno usmjereno na sprječavanje glisiranja uz obalu, očuvanje reda u lukama, suzbijanja svih oblika "crnog chartera" te pružanje pomoći na moru (sudjelovanjem u akcijama traganja i spašavanja), mjere carinskog nadzora i kontrole plovila te nadzor nad istraživanjem i iskorištavanjem, očuvanjem i gospodarenjem živim i neživim prirodnim bogatstvima. Također, pomorska policija je na naseljenim otocima na kojima nisu ustrojene organizacijske jedinice policije pojačala aktivnosti u cilju suzbijanja svih oblika nezakonitih radnji. *Nadzor protupožarne zaštita i nadzor nad provođenjem privatne zaštite*

U pripremi turističke 2009. godine, a vezano i na Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini, inspektori zaštite od požara Ministarstva unutarnjih poslova i policijskih uprava su od 01. siječnja do 31. kolovoza ove godine obavili 1.908 inspekcijskih pregleda, kojima su obuhvaćene građevine i otvoreni prostori od posebnog interesa (turistički objekti, benzinske postaje, zaštićeni objekti prirode, cestovni pravci, željezničke pruge, odlagališta komunalnog otpada, jedinice lokalne i područne samouprave i dr). Temeljem inspekcijskih pregleda doneseno je 411 rješenja te naloženo 1.114 mjera zaštite od požara, a obavljena su i 274 kontrolna pregleda. Zbog neprovođenja propisanih mjera zaštite od požara, optužni prijedlozi podneseni su protiv 116 pravnih osoba, 118 odgovornih osoba i 93 fizičke osobe, te prekršajni nalozi protiv 27 pravnih osoba, 27 odgovornih osoba te 35 fizičkih osoba. Pored toga, još prošle godine je u cilju povećanja stanja opće sigurnosti ljudi i imovine, te smanjenja kaznenih djela počinjenih požarima i paljevinama policijskim upravama koje teritorijalno pokrivaju područja priobalja i otočja upućen naputak o provođenju preventivnih i represivnih mjera poradi smanjenja broja požara sa točno razrađenim mjerama koje se moraju poduzeti. Tijekom vrhunca turističke sezone, sa ciljem utvrđivanja zakonitosti postupanja po Zakonu o privatnoj zaštiti, u ugostiteljskim objektima i drugima javnim prostorima na području policijskih uprava na moru inspektori za privatnu zaštitu i detektivske poslove su od 01. srpnja do 31. kolovoza ove godine obavili 267 nadzora poslova privatne zaštite te 235 nadzora novčarskih institucija. Nadzori su obuhvatili ugostiteljske objekte i ostale javne prostore u kojima se obavlja turistička, zabavna, sportska ili druga aktivnost. Temeljem inspekcijskih nadzora izdano je 19 rješenja s naloženim mjerama za otklanjanje uočenih nepravilnosti, a zbog utvrđenih prekršaja podnijeto je 85 optužnih prijedloga.

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donijelo je propise koji su posredno odnosno neposredno vezani za dolazak i boravak stranih turista u Republici Hrvatskoj (kućni ljubimci, osobna prtljaga) zbog ubrzavanja prometa na graničnim prijelazima.

Pravilnik o veterinarskim uvjetima za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca („Narodne novine“ broj: 72/07, 102/07, 4/08, 30/08, 39/08, 52/08 i 68/08)

Pravilnik o opasnim psima („Narodne novine“, broj: 117/08)

Pravilnik o uvjetima nekomercijalnog kretanja mladih pasa i mačaka („Narodne novine“, broj: 124/08)

Pravilnik o putovnici za kućne ljubimce („Narodne novine“ broj: 142/08)

Pravilnik o uvjetima unošenja osobnih pošiljaka proizvoda životinjskog podrijetla („Narodne novine“ broj: 56/09)

Pravilnik o graničnim prijelazima za promet kućnim ljubimcima („Narodne novine“ broj: 61/09 i 83/09)

Pravilnikom o uvjetima unošenja osobnih pošiljaka proizvoda životinjskog podrijetla („Narodne novine“ broj: 56/09) utvrđeni su uvjeti unošenja u Republiku Hrvatsku osobnih pošiljaka određenih proizvoda životinjskog podrijetla nekomercijalne naravi, koji su dio putničke prtljage ili se šalju kao male pošiljke fizičkim osobama ili naručuju na daljinu (poštom, telefonom ili internetom i drugo) te isporučuju korisniku. Ovim Pravilnikom preuzete su odredbe Uredbe Komisije (EZ) br. 206/2009 od 5. ožujka 2009. o unošenju u Zajednicu osobnih pošiljaka proizvoda životinjskog podrijetla.

Isto tako Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja je osmislilo i tiskalo plakate i letke vezano za unošenje osobne prtljage. Letci su dostavljeni turističkoj zajednici, dok su plakati i letci dostavljeni na granične prijelaze na kojima su se letci dijelili i bili dostupni turistima, a sve zbog davanja informacija koje se odnose na unos proizvoda životinjskog podrijetla u osobnoj prtljazi. Na službenim stranicama Ministarstva www.mps.hr objavljeni su uvjeti unosa pasa, mačaka i ostalih kućnih ljubimaca u Republiku Hrvatsku kao i popis graničnih prijelaza na kojima je dozvoljen unos kućnih ljubimaca u Republiku Hrvatsku.

Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa je održao regionalnu radionicu za 117 carinskih djelatnika koja je trajala od 18 do 22 svibnja 2009. vezano za postupanje pri unosu osobnih

pošiljaka i kućnih ljubimaca u Republiku Hrvatsku. Dana 21. listopada 2009. održana je obuka 8 carinskih službenika koji rade na zračnim lukama sa ciljem ukazivanja i podizanja svjesnosti o potrebi prepoznavanja proizvoda životinjskog podrijetla te mogućnosti unosa opasnih zaraznih bolesti u Republiku Hrvatsku tim proizvodima.

Sektor granične veterinarske inspekcije i međunarodnog prometa planira u 2010. godini daljnju obuku carinskih službenika, planira se nastaviti popunjavanje službene stranice Ministarstva s novim informacijama vezano za unos kućnih ljubimaca i proizvoda životinjskog podrijetla u osobnoj prtljazi. Naš prijedlog je da se naprave reklamni "video spotovi", po uzoru na video spotove u zemljama Europske unije koji bi se puštali u tv programu, na prostorima luka i zračnih luka, a sve s ciljem davanja što potpunijih informacija turistima.

Ministarstvo kulture

Ministarstvo kulture tijekom 2009. godine provodilo je aktivnosti vezane uz pripremu i provedbu turističke sezone. U okviru redovnih aktivnosti Ministarstva osigurana su ulaganja iz proračuna koja su direktno ili indirektno pridonijela uspješnijoj provedbi turističke sezone. Aktivnosti na poticanju razvoja turističke ponude temeljene na tradicijskoj, kulturnoj, povijesnoj i dr. baštini i promociji hrvatske kulture, ukupnog hrvatskog gospodarstva i hrvatskih proizvoda kao važnog elementa ponude i identiteta hrvatskog turizma provedene su putem Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi RH za 2009. godinu.

Projekt digitalizacije kulturne baštine (1,8 milijuna kuna) znatno utječe na poboljšanje odvijanja turističke orijentacije Republike Hrvatske i to ne samo vezano uz sezonu 2009. već u njezinoj ukupnosti. Daljnji razvoj portala www.kultura.hr kao i programi financijske potpore ustanovama u kulturi za projekte digitalizacije podupiru razvoj kulturnog turizma, motivaciju za dolazak u Republiku Hrvatsku te su pokazatelj i promotor bogate baštine.

Za muzejsko-galerijske i likovne programe institucija, društava i pojedinaca koji se odnose na realizaciju kulturnih manifestacija, izložaba i ostalih aktivnosti tijekom 2009. godine, a koji naglašavaju potrebe lokalne zajednice uz vrednovanje lokalnog kulturnog potencijala i specifične turističke ponude, uloženo je 11 milijuna kuna. Cilj takvih programa je jačanje identiteta i pozicije institucije, mjesta, regije i države kao posebne, jedinstvene i razvijene turističke destinacije. Osnovom Akcijskog plana hrvatskog turizma u 2009. g. i provedbe plana aktivnosti i mjere 5. Besplatan ulazak u muzeje, tijekom turističke sezone 15. 06. - 15. 09. 2009.g. muzejske ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska osigurale su dva dana besplatnog ulaza u muzeje.

U području glazbene, glazbeno-scenske i plesne umjetnosti te kulturno-umjetničkog amaterizma, na razini Republike Hrvatske sufinanciran je značajan broj nacionalnih i međunarodnih kulturnih priredbi, festivala i manifestacija koje se odvijaju tijekom cijele godine, a najvećim dijelom u ljetnom razdoblju. Svaka od priredbi svojim umjetničkim sadržajem pridonosi kvaliteti i raznolikosti nacionalne turističke ponude. Ostvarene su sve pripremne i provedbene aktivnosti u 2009. godini, kako je bilo planirano, što uključuje obogaćenje turističke i kulturne ponude u svim hrvatskim regijama. Među ostalim sufinancirana su i 52 festivalska programa gdje treba istaknuti; Tjedan suvremenog plesa Zagreb, Varaždinske barokne večeri, Zagrebačke ljetne večeri, Festival komorne glazbe Julian Rachlin & Friends Dubrovnik, Glazbene večeri u sv. Donatu, Zadar, Međunarodni kulturni centar Hrvatske glazbene mladeži u Grožnjanu, Gospićko glazbeno ljetno, Orguljaške večeri u Gospićko-senjskoj biskupiji i dr.

U kulturno-umjetničkom amaterizmu sufinancirano je i 66 programa festivala, manifestacija i smotri kao npr.; Međunarodna smotra folkloru Zagreb, Festival dalmatinskih klapa Omiš, Vinkovačke jeseni, Tjedan kajkavske kulture Krapina, Đakovački vezovi, Smotra narodne glazbe i plesa Istre Novigrad i Međunarodni susret harmonikaša Pula, Susret folklornih ansambala Čakovec, Susret puhačkih orkestara Novi Vinodolski i Susret pjevačkih zborova Novigrad.

Od dramskih umjetnosti podržani su programi (uglavnom se radi o kazališnim festivalima i manifestacijama, od kojih neki imaju i glazbeno-scenske značajke) koji svojom kvalitetom i

kontinuitetom pridonose i kvaliteti regionalne turističke ponude. Festivali se uspješno realiziraju i bilježe visoku posjećenost. Podržani su i programi gostovanja i programi lokalne organizacije kazališnih gostovanja, osobito na području priobalja i otoka.

U djelatnosti zaštite prirode s ciljem osiguranja još bolje i kvalitetnije ponude za posjetitelje provodile su se aktivnosti izgradnje i održavanja infrastrukture u nacionalnim parkovima i parkovima prirode, uređenjem i izgradnjom posjetiteljsko-edukativno-prezentacijskih centara, novih šetnica, poučnih staza i vidikovca. Predstavnici nacionalnih parkova i parkova prirode sudjelovali su na međunarodnim i tuzemnim sajmovima turizma, a izrađeni su i novi promidžbeno-edukativni materijali, kako bi se posjetiteljima približile vrijednosti, obilježja i turistička ponuda pojedinog područja. S ciljem osiguranja kvalitetnog i sigurnog boravka posjetitelja u zaštićenim područjima nastavljena je uspostava automatskih telemetrijskih protupožarnih sustava nadzora u parkovima prirode Biokovo, Kopački rit i Telašćica. Prema dostupnim podacima o broju posjetitelja u nacionalnim parkovima i parkovima prirode za prvih devet mjeseci 2009. g. uočava se da je ostvaren neznatan pad broja posjetitelja u odnosu na 2008. g. (2008. g. – 1.907.083, 2009. g. – 1.830.516). Tijekom 2009. g. uspješno je završen i projekt „Sustav upravljanja zaštićenim područjima u Republici Hrvatskoj“ koje je Ministarstvo kulture provodilo u suradnji s Državnom geodetskom upravom i Državnim zavodom za zaštitu prirode, uz pomoć sredstava Vlade Kraljevine Norveške. Uspostavljen je geografsko-informacijski sustav (GIS) zaštićenih područja, kao i WebGIS portal www.zastita-prirode.hr koji omogućava brži i lakši pristup posjetitelja informacijama o zaštićenim područjima.

Ministarstvo kulture je provelo detaljnu analizu provedbe plana i aktivnosti Akcijskog plana hrvatskog turizma u 2009. g. Posebna pažnja je posvećena radu muzejsko-galerijskih ustanova te mjere točke 5. - Besplatan ulazak u muzeje tijekom turističke sezone 15.6.-15.9.2009.g.

Dostavljeni podaci govore o gubitku od preko pola milijuna kuna u tom razdoblju a najavljena suradnja navedenih ustanova i lokalnih turističkih zajednica u potpunosti je izostala, tj. turističke zajednice nisu distribuirale informaciju o posebnim aktivnostima i ponudama muzejsko-galerijskih ustanova pa su turisti vrlo često izražavali nezadovoljstvo. Ministarstvo kulture predlaže sastanak s predstavnicima Ministarstva turizma početkom studenoga na kojem bi se analizirali učinci Akcijskog plana (tč. 5.) i predložile odgovarajuće mjere za sezonu 2010.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva

Regionalna i lokalna infrastruktura

Organizira se i provodi Projekt „Integralni razvoj lokalne zajednice“. Projekt je namijenjen financiranju višesektorskih investicijskih potprojekata, uključujući popravak, obnovu i nadogradnju komunalne i socijalne infrastrukture u općinama i gradovima. Cilj Projekta je smanjiti neuravnoteženosti u razvoju pojedinih područja i pripomoći u stvaranju preduvjeta za održiv gospodarski i društveni razvoj, omogućiti integralno upravljanje razvojem lokalne zajednice unapređenjem kvalitete i dostupnosti komunalnih usluga, kvalitete stanovanja, kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga i usluga socijalne skrbi te usluga obrazovanja, kulture i sporta. Putem ovog Projekta planira se realizirati 568 potprojekata komunalne i socijalne infrastrukture u 376 jedinica lokalne samouprave. Kod nominacije i odabira potprojekata vodilo se računa o njihovoj važnosti kako za lokalno stanovništvo tako i za širu zajednicu.

Pod pretpostavkom da je dobra prometna povezanost jedan od preduvjeta za gospodarski razvoj, a time i turizam, jer omogućava brži i jednostavniji protok ljudi, roba i usluga, povećava se stupnja sigurnosti svih sudionika u prometu i osigurava dostupnost cesta u svim vremenskim uvjetima, u Projekt „Integralni razvoj lokalne zajednice“ je uključeno 227 potprojekata cestovne infrastrukture (sanacija, rekonstrukcija i pojačano održavanje nerazvrstanih cesta, gradskih ulica, izgradnja nogostupa).

Do sada je završeno 86 potprojekata, od čega su 32 potprojekta završena u 2009. godini, a do kraj 2009 planira se završiti još 24 započeta potprojekta.

U 2010. godini planira se nastaviti s realizacijom započetih projekata, završiti još cca 35 započetih potprojekata te ovisno o odobrenim sredstvima u Državnom proračunu za 2010. godinu provesti postupke javne nabave i ugovoriti radove na još 30-tak pripremljenih projekata cestovne infrastrukture.

Vodno gospodarstvo

Ulaganjima u sustave javne vodoopskrbe i javne odvodnje u turističkim područjima Republike Hrvatske, a koja će posredno utjecati na poboljšanje odvijanja turističke sezone. Napominjemo da se radi o ulaganjima koja ne postižu efekte istoga trenutka već dugoročno unaprijeđuju stanje javne vodoopskrbe i javne odvodnje u turističkim područjima bez koje se ne može zamisliti odvijanje turističke djelatnosti.

Slijedom navedenog dajemo slijedeće izvješće o izvršenim ulaganjima:

Programi vodoopskrbe

Regionalni vodoopskrbni sustav Dalmacije

Planirana ulaganja u iznosu od 15.000.000 kn nisu ostvarena iz razloga što je III rebalansom Državnog proračuna za 2009. godinu iznos predviđen za realizaciju te aktivnosti smanjen na 9.450.000,00 kn. Temeljem tih ulaganja izvršeni su projekti razvoja vodoopskrbe na podsustavima Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Zadarske županije i to:

- RVS Petručane-Nin, RVS na otoku Viru, dio RVS Imotske Krajine, RVS Omiš-Brač-Hvar-Šolta, te objekti vodoopskrbe na otoku Visu i drugi.

Regionalni vodoopskrbni sustav Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo-Mljet

Planirana sredstva u iznosu od 4.000.000,00 kn ostvarena su u iznosu od 3.500.000,00 kn te je na temelju tih ulaganja izgrađen niz objekata javne vodoopskrbe na Korčuli, Lastovu i Pelješcu sukladno Planu upravljanja vodama Hrvatskih voda za 2009. (III Izmjene i dopune)

JLS-manji objekti vodoopskrbe

Sredstva su uložena u niz objekata sustava javne vodoopskrbe u turistički značajnim područjima i to u slijedećim JLS: Novi Vinodolski, Opatija, Lovran, Karlobag, Senj, Jasenice, Makarska, Drniš, Šibenik, Ploče, Dubrovnik, Vrgorac i u drugima.

Programi zaštite voda i mora od zagađenja

Sredstva planirana za realizaciju programa zaštite voda u iznosu od 4.000.000,00 kn uložena su na turističkim područjima Krapinsko-zagorske županije (Tuheljske Toplice), Primorsko-goranske županije i Ličko-Senjske županije.

Projekt zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području – Projekt Jadran

Projekt predstavlja financiranje unapređenja sustava prikupljanja, transporta i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda naselja duž jadranske obale i otoka, odnosno financijsku potporu realizaciji programa nazvanog Projekt zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području – Projekt Jadran.

Projekt je regionalnog karaktera i realizira se na obalnom području velikog turističkog potencijala bitnog za razvitak gospodarstva Republike Hrvatske, a realizira se na principu aktivnog sudjelovanja lokalnih jedinica samouprave u suradnji s odgovarajućim vladinim agencijama.

Planirana je provedba Projekta u tri faze, a prva faza Projekta provodi se u razdoblju od pet godina (od 2005 god. – 2009 god.). Ukupno procijenjeni troškovi realizacije Projekta iznose oko 280 milijuna EUR, a vrijednost prve faze iznosi oko 80mil. EUR.

Iz djelokruga Uprave vodne politike i međunarodnih projekata jedini Projekt koji participira u ulaganjima koja su utjecala na poboljšanje turističke 2009. godine je Projekt zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području – Projekt Jadran. Isti Projekt se nastavlja kroz fazu II.

Za isti su u državnom proračunu za 2009. godinu osigurana sredstva u iznosu od 28.000.000,00 kuna.

Broj stanovnika na predmetnim sustavima iz I faze iznosi 223,539 stanovnika (420.000 ES). Izgradnjom predmetnih objekata će se povećati priključenost stanovnika sa 38 % na 66 %.

Do konca 2009. planirana je realizacija svih ugovorenih radova i usluga.

Monitoring

U okviru Projekta provodi se i monitoring kakvoće obalnog mora.

Planirana realizacija II FAZE Projekta Jadran (2009-2013)

6. veljače 2009. godine u Zadru je potpisan Ugovor o Zajmu iza kojeg slijedi realizacija 20-30 podprojekata. Vrijednost II faze je ukupno 120 mil EUR-a a financiranje se provodu po istom modelu kao i I faza projekta. Potpisani su Ugovora o podzajmu za podprojekte Cres i Rab.

Nakon završenih prethodnih studija o procjeni provodivosti pojedinih podprojekata, temeljem selektivnih kriterija, odabrati će se sa liste potencijalnih investicija (Krk, Malinska, Njivice, Omišalj, Mali Lošinj, Betina – Murter, Bol, Hvar, Korčula, Lumbarda, Malostonski zaljev, Mljet, Orebić, Pirovac – Tisno – Jezera, Supetar, Vela Luka) podprojekti spremni za provedbu i za njih potpisti Ugovori o podzajmu.

Integrirani regionalni razvoj

U okviru programa Phare 2005 tijekom 2009. u potpunosti je završena provedba 3 projekta sufinancirana kroz Shemu dodjele nepovratne pomoći za poslovnu infrastrukturu, koji se izravno odnose i doprinose unapređenju regionalne turističke ponude. To su sljedeći projekti:

Multifunkcionalna dvorana za sport i turizam Delnice

Nositelj projekta: Grad Delnice

Partner: Javno poduzeće «Runolist»

Izgradnja ovog kapitalnog objekta izravno utječe na poboljšanje poslovne infrastrukture u grani turizma. Razvojem nužne i specifične poslovne infrastrukture poboljšavaju se i uvjeti za razvoj malih i srednjih poduzeća vezanih uz turizmu ili onih koji čine turističku nadogradnju. Nova sportsko-turistička dvorana dostupna je za korištenje kako poslovnim subjektima tako i građanstvu u čitavoj primorsko-goranskoj županiji i šire, povećanjem turističkih aktivnosti, povećanjem zaposlenosti te poslovnih rezultata.

Svi navedeni efekti imaju za posljedicu poboljšanje stanja u Gorskom kotaru kao mikroregiji povećanjem tržišne konkurentnosti te u skladu s prihvaćenim regionalnim strategijama razvoja, posebno s Regionalnim operativnim programom Primorsko-goranske županije.

Ukupna vrijednost projekta je 2.725.524 eura, od toga je udio sufinanciranja EU 981.189 eura, dok su ostatak osigurali Grad Delnice i partner u projektu javno poduzeće Runolist.

Turistički i kulturno informativni centar - TKIC

Nositelj projekta: Grad Lepoglava

Partner: Zadruga lepoglavske čipke, Nezavisna udruga mladih, Zajednica športskih udruga grada Lepoglave, Gradska knjižnica Lepoglava i Pučko otvoreno učilište „Đuro Arnold“ Ivanec

Suradnik: Kaznionica u Lepoglavi

Projekt Turistički i kulturno informativni centar - TKIC namijenjen je poboljšanju konkurentnosti lepoglavske mikroregije u skladu s mikroregionalnom Strategijom razvoja turizma te Regionalnim operativnim programom Varaždinske Županije. Kao specifičan cilj ovog projekta definiran je razvitak turističke infrastrukture i osiguranje novih turističkih usluga u lepoglavskoj mikroregiji.

Centar također ima i ulogu središnje točke za prikupljanje i diseminaciju turističkih informacija. Kroz upoznavanje s bogatom turističkom i kulturnom ponudom lepoglavske regije, posjetiteljima se daje povod da u toj regiji provedu duže vrijeme te uživaju u jedinstvenom doživljaju ovog dijela Hrvatske. Ukupna vrijednost projekta je 981.037 eura, od čega EU sufinancira 727.439 eura bespovratnih sredstava. Preostali iznos osigurali su Grad Lepoglava i partneri u projektu.

Pastrve i turisti

Nositelj projekta: Grad Otočac

Suradnik: Institut Ruđer Bošković

Partneri: Gacka d.o.o., Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Otočac, Turistička zajednica Grada Otočca

Opći cilj projekta je doprinijeti razvoju selektivnih vrsta turizma te izgradnji temeljne infrastrukture za razvoj novih oblika turizma, uzimajući u obzir prioritete zaštite okoliša i održivog socijalno-ekonomskog razvoja.

Glavne aktivnosti projekta bile su instaliranje opreme i obnova postojeće zgrade i ostalih objekata u Centru za pastrve u Ličkom Lešću; jačanje organizacijskih i upravljačkih kapaciteta kako bi Centar mogao djelovati stručno i uspješno. Projekt će ujedno kreirati i znanstvenu ulogu Centra te jačanje marketinških kapaciteta u turizmu razradom plana za marketing i promidžbu Centra.

Centar je trenutačno u potpunosti funkcionalan. Prvi mrijest potočne pastrve je obavljen te je započet uzgoj rakova. Centar je izazvao velik interes posjetitelja različitih profila.

Ukupna vrijednost projekta je 630.223 eura. Od toga je udio EU 472.667 eura, dok je ostatak osigurao Grad Otočac.

Isto tako, što se tiče "Programa pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku 2010. godinu" u djelokrugu rada Odjela za razvoj županija i širih regija, napominjemo da se ne izrađuju posebni planovi pripremnih mjera i aktivnosti za 2010. godinu.

Međutim, u okviru Operativnog programa IPA za razdoblje 2007-2013 planirana je provedba dvaju projekata: 1. Tehnička pomoć za pripremu projekata koji će se moći prijaviti za sufinanciranje i koji će se provoditi kroz shemu dodjele nepovratnih sredstava za razvoj poslovne infrastrukture; 2. te provedba Same dodjele nepovratnih sredstava za poslovnu infrastrukturu. Oba ova projekta obuhvaćaju pojedinačne regionalne projekte namijenjene razvoju ili poboljšanju javne turističke infrastrukture zdravstvenog, kulturnog i aktivnog turizma. Ukupan iznos sredstava iz fonda IPA za oba projekta je 14,61 milijuna EUR.

Vezano uz sektor turizma i poslove Odjela za prekograničnu suradnju, projekti u provedbi i u samom završetku provedbe tiču se programa Interreg IIIA Slovenija – Mađarska – Hrvatska, Interreg IIIA Jadranski program za susjedstvo (Adriatic) te programa CARDS 2004 „Suradnja u pograničnim područjima - suradnja Hrvatske s BiH, Crnom Gorom i Republikom Srbijom“. Potonji projekti su financirani iz pretpristupnih fondova CARDS 2003/2004 i PHARE 2005/6 od kojih su projekti u CARDS 2003 i PHARE 2005 završeni. S tim u vezi prilažemo tabelu u privitku u kojoj su navedeni prekogranični projekti s područja turizma.

Također, iz IPA pretpristupnoga fonda financiraju se 6 prekograničnih i 2 transnacionalna programa u kojima sudjeluje Republika Hrvatska, odnosno programi s državama članicama EU i ne-članicama EU. Svi natječaji po programima su objavljeni i u tijeku su faze evaluacije ili pripreme za potpisivanje projekata. U svim prekograničnim programima postoji stavka vezana uz sektor turizma, stoga prilažemo pregled statusa natječaja po svim programima, u svjetlu priprema za turističku 2010. godinu.

IPA Hrvatska – BiH: natječaj je raspisan 17.7. i zatvoren je 16. 10. 2009. godine. Potpisivanje projekata očekuje se tijekom 2010. godine,

IPA Hrvatska – Crna Gora: natječaj je raspisan 21. 8 i u tijeku je do 18.11. 2009. godine

IPA Hrvatska – Srbija: natječaj je raspisan 17.7. i u tijeku je do 16. 10. 2009. godine. Potpisivanje projekata očekuje se tijekom 2010. godine,

IPA Adriatic (Jadranski prekogranični program): natječaj je raspisan od 31.7. do 29.10. 2009. Potpisivanje projekata očekuje se tijekom 2010. godine,

IPA Slovenija – Hrvatska: natječaj je završen, trajao je od 20.6. 2008. do 20. 10. 2010. Na Zajedničkom odboru za praćenje 7-9. 7. 2009. potvrđeno je 19 projekata. Ugovaranje projekata će ići tijekom studenoga o.g.

IPA Mađarska – Hrvatska: natječaj je završen, trajao je od 1.4. 2009. do 24. 6. 2009. U tijeku je evaluacija pristiglih 67 projekata.

Transnacionalni program MED: natječaj je trajao od 3.3. do 2.5. 2008. godine. Projekti su potvrđeni, tijekom listopada o.g. predviđeno je ugovaranje 3 projekta

Transnacionalni program SEE : natječaj je trajao od 5.5. do 13. 6. 2008. godine Projekti su potvrđeni, tijekom listopada o.g. predviđeno je ugovaranje 9 projekata

Lovstvo

Temeljem Zakona o lovstvu („Narodne novine“ 140/05 i 75/09) Hrvatski lovački savez izdaje lovačke iskaznice za strane lovce.

Tijekom 2008. i 2009. godine Uprava za lovstvo sufinancirala je temeljem javnog natječaja programe vezane za promidžbu i informiranje iz područja lovstva (sajmovi lova, izdavanje brošura, organizacija lovačkih izložbi) u ukupnom iznosu od 800.000,00 kuna.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija kao član Povjerenstva Vlade RH za pripremu i provedbu turističke sezone provodi Program pripremnih aktivnosti za turističku sezonu 2009. u okviru poglavlja IV. – Mjere i aktivnosti za ostvarenje ciljeva, prema kojem je zaduženo za kontinuiranu promociju hrvatske kulture, ukupnog hrvatskog gospodarstva i hrvatskih proizvoda kao važnog elementa ponude i identiteta hrvatskog turizma. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija preko Odjela za kulturu, Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu, kreira i koordinira promidžbu hrvatske kulture diljem svijeta (izložbe, koncerti, predstavljanja knjiga, predavanja, film, gastronomija i sl.).

Cjelokupna vanjska kulturna politika koncipirana je na način da prezentira Republiku Hrvatsku kao poželjnu turističku destinaciju s osobitim naglaskom na kulturni turizam, čime se pridonosi i stvaranju pozitivne pojavnosti Republike Hrvatske u svijetu.

Osnovne poruke koje smo promidžbom željeli poslati su da Hrvatska ima bogatu i raznoliku kulturnu baštinu, koja je sastavni dio zajedničke europske kulturne tradicije; Hrvatska je država izvanredne prirodne ljepote i bogate gastronomske ponude – spoj Mediterana i Srednje Europe; Naša duga kulturna tradicija i danas pridonosi modernim književnim, glazbenim i umjetničkim područjima; Hrvatska je sigurna turistička destinacija.

U 2009. godini, Odjel za kulturu je, u suradnji s diplomatskim misijama osmišljavao i sinkronizirao brojne umjetničke likovne scenske i glazbene projekte, koji predstavljaju Hrvatsku u najširem smislu, ali između ostalog i kao poželjnu turističku destinaciju, osobito s naglaskom na kulturni turizam.

U suradnji s Ministarstvom kulture, Ministarstvo je podržalo sljedeće projekte: „Hrvatska povijesna i kulturna baština na popisu UNESCO-a“, „Suvremeni hrvatski crtež“, „Suvremena hrvatska grafika“, „Hrvatska čipka“ i „Suvremeno hrvatsko kiparstvo“.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija kroz svoju diplomatsko-konzularnu mrežu u 2009. godini podržalo je izložbe: „Izazov kravate“ – u suradnji s *Academijom Cravaticom* te „Hrvatski svjetionici“ – u suradnji s tvrtkom Plovput d.o.o.

S ciljem promocije ukupnog hrvatskog gospodarstva i unaprjeđenja gospodarske suradnje s drugim državama, u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija preustrojem su, u okviru političkih uprava, osnovani posebni gospodarski odjeli zaduženi za unaprjeđenje i promociju bilateralnih i multilateralnih gospodarskih odnosa. Vezano uz turističku sezonu 2009., MVPEI je u veljači 2009. godine prosljedilo svim diplomatskim misijama i konzularnim uredima *Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009.*, na temelju kojeg je prikupljalo podatke o turističkim kretanjima, te unatoč financijskim prilikama u zemlji, i znatno reduciranim sredstvima i osobljem za svoje promidžbene djelatnosti, redovito ih dostavljalo Ministarstvu turizma.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija pokrenulo je i izravnu suradnju s hrvatskim tvrtkama, kako bi se iznašli najbolji načini potpore, te aktivnosti prilagodile njihovim izvoznim potrebama i prioritetima. Također, diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske, u suradnji s drugim hrvatskim institucijama, intenzivno rade i na promidžbi hrvatskog turizma, prije svega s predstavništvima Hrvatske turističke zajednice, ali i izravno s pojedinim tvrtkama iz hrvatskog turističkog sektora. Poseban segment dosadašnjih promidžbenih djelatnosti kroz službu vanjskih poslova odnosio se i na predstavljanje Hrvatske kao sigurnog turističkog odredišta, što s obzirom na recentna zbivanja na globalnom planu ima posebnu vrijednost. Jedna od mjera kojima se dodatno željelo privući što veći broj turističkih dolazaka iz već sada rastućih emitivnih tržišta je bila i sezonsko ukidanje viza za državljane Rusije i Ukrajine, kao i dozvola slijetanja u hrvatske zračne luke starijih tipova zrakoplova (prema pravilima EU). MVPEI, je u suradnji s nadležnim tijelima RH, tijekom 2009. osigurao i dozvolu privremenog slijetanja zrakoplova JAT-a u Dubrovniku i Puli, što je također pozitivno djelovalo na povećanje broja gostiju.

Iz mnogobrojnih izvješća zaprimljenih od naših diplomatskih predstavništava saznali smo i o negativnim aspektima poimanja Hrvatske kao turističke destinacije, prvenstveno vezano uz visinu cijena turističkih usluga i (povremeno) neposlovno ponašanje naših turističkih djelatnika.

Također, skrećemo pozornost na činjenicu da su mnoge zemlje koje predstavljaju izravnu turističku konkurenciju Hrvatskoj, već tijekom ove godine započele sa spuštanjem cijena svojih turističkih usluga, što je, doduše, samo jedna od stimulativnih mjera za privlačenje stranih turističkih dolazaka, ali vrlo učinkovita u vrijeme recesije.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Zakon o trgovini („Narodne novine“, broj 87/08, 96/08, 116/08 i 76/09) uređuje iznimno važno područje značajno za cjelokupno gospodarstvo Republike Hrvatske, a to je radno vrijeme u djelatnosti trgovine.

Ustavni sud Republike Hrvatske, donio je dana 19. lipnja 2009. godine, Odluku kojom se ukidaju članak 58. stavci 1., 2., 3., 4. i 5., članak 59., članak 60. i članak 62. stavci 2. i 3. Zakona o trgovini („Narodne novine“ broj 87/08 i 116/08), a kojim odredbama je bilo propisano radno vrijeme prodavaonica tijekom tjedna kao i nedeljom. Temeljem navedene Odluke na tržištu Republike Hrvatske posljedično su nastale nove okolnosti u području radnog vremena prodavaonica. Naime, nastavno na Odluku Ustavnog suda, temeljem odredbi članka 57. stavka 1. Zakona o trgovini, trgovac samostalno određuje radno vrijeme prodavaonica u skladu sa odredbama predmetnog Zakona, pri čemu će uzeti u obzir potrebe kupaca, broj radnika zaposlenih u prodavaonici i poštivanje njihovih prava uređenih ovim Zakonom, Zakonom o radu, drugim radno pravnim propisima, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća i ugovorom o radu, posebno u pogledu plaće i naknade plaće, dodatka na plaću, rasporeda i preraspodjele radnog vremena, prekovremenog i noćnog rada, te stanke, dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora.

Isto tako, temeljem odredbi Zakona o trgovini, po prvi put uređeno je i područje veleprodaje ribe kroz usvojenu Uredbu o uvjetima za organiziranje, način poslovanja te postupak prodaje ribe na veletržnicama ribom („Narodne novine“, broj 96/09), a što je suzilo prostor za sivu zonu u djelatnosti trgovine ovom robom, koja je iznimno važna u turističkoj ponudi Republike Hrvatske. Primjena ove Uredbe koja kroz propisane uvjete za organiziranje, način poslovanja te postupak prodaje ribe na tržištima na veliko uređuje način takvog oblika obavljanja trgovine na veliko, predstavlja novost u važećem pravnom sustavu.

Važno je naglasiti i da je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 25. studenog 2004. godine, koordiniralo aktivnostima u vezi s provedbom Plana kratkoročnih i dugoročnih mjera za suzbijanje sive ekonomije u okviru kojeg su i mjere koje uz suzbijanje sive ekonomije na području turističke djelatnosti doprinose i kvalitetnijoj turističkoj ponudi. Usvajanjem Izvješća o provedenim mjerama za suzbijanje sive ekonomije u 2007. godini, (Vlada Republike Hrvatske usvojila je Izvješće na sjednici oržanoj 10. srpnja 2008. godine) Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva ispunilo je obvezu koordiniranja provedbe svih zadanih mjera utvrđenih Planom kratkoročnih i dugoročnih mjera za suzbijanje sive ekonomije, od kojih je jedna od najznačajnijih i osnivanje Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje sive ekonomije.

Naime, dana 30. studenog 2006. godine Odlukom Vlade Republike Hrvatske osnovano je Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje sive ekonomije čija je osnovna zadaća planiranje i koordiniranje aktivnosti svih tijela državne uprave koja obavljaju inspekcijski nadzor, a s ciljem učinkovitog i sveobuhvatnog nadzora na tržištu. Važno je naglasiti da su se koordinirani inspekcijski nadzori s ciljanim akcijama usmjerenim na suzbijanje nelegalnog rada (osobito važno za turističku djelatnost), pokazali iznimno uspješnima i korisnima, a suradnja tijela koja provode inspekcijski nadzor je sve uspješnija, što je jedna od ključnih pretpostavki za uspješno smanjenje sive ekonomije.

Slijedom toga, Povjerenstvo gdje glavnu koordinacijsku ulogu ima Državni inspektorat, prati provedbu mjera i o tom za određena razdoblja izvješćuje Vladu Republike Hrvatske. Izvješće o radu Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje sive ekonomije za razdoblje od 01. siječnja do 31. prosinca

2008. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila je Zaključkom na sjednici održanoj 26. lipnja 2009. godine. Upravo se i nastavak rada Vlade Republike Hrvatske na daljnjem suzbijanju sive ekonomije na tržištu, sagledava kroz osnovano predmetno Povjerenstvo.

Vežano za Program pripremnih aktivnosti za turističku 2010. godinu Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva će u okviru svojih nadležnosti i dalje raditi na izradi zakonske regulative koja će biti prilagođena potrebama turizma, te će i dalje poticati provedbu svih aktivnosti vezanih za suzbijanje sive ekonomije na području turističke djelatnosti.

Za malo gospodarstvo u turizmu utvrđene su mjere u Programu poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2008. -2012., a koje se operativno provode kroz godišnji Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva; u Operativnom planu za 2009. godinu Ministarstvo turizma.

Temeljem Operativnog plana dva ministarstva - MINGORP i MT nastavili su provedbu povoljnog kreditnog programa "Poticaj za uspjeh" uz subvencije kamata na kredite poduzetnika u djelatnosti turizma; MINGORP je uključen i u aktivnosti provedbe poticaja Ministarstva turizma za otočke poslodavce za ocuvanje radnih mjesta;

Potpore za program kreditiranja "Poticaj za uspjeh" po iznosima i intenzitetu nisu potpore male vrijednosti, već potpore koje se dodjeljuju sukladno odobrenju Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja i uskladene su prema Zakonu o državnim potporama (NN 140/05) i Zakonu o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29102 i 63/07)

Operativni plan za 2009. godinu je pred zaključenjem, Javni pozivi za većinu poticajnih projekata su zaključeni; prema podacima iz Registra državnih potpora MINGORP, u sustav poticaja malog gospodarstva zaprimljeno je 11,077 zahtjeva;

U Registru potpora su sljedeći privremeni podaci:

- djelatnosti subjekata malog gospodarstva koje su podnijele zahtjev za potpore: hoteli i sličan smještaj, ostali smještaj, djelatnost putnickig agencija idjelatnost restorana i ostalih djelatnosti,
- privremeni podaci - ukupan broj podnesenih zahtjeva turistickog malog gospodarstvaje 203,
- privremeni podaci - ukupno je dodijeljen iznos potpora od 499.174 kuna

U tijeku je potpisivanje tripartitnih ugovora u novom kreditnom projektu "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu, koji je usmjeren povoljnom kreditiranju malih i srednjih gospodarskih subjekata; kreditna sredstva utvrđena su u iznosu od 200.000 do 5.000.000 kuna, kamata do 9%; nastavlja se kreditna linija "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za kreditne zahtjeve u iznosu od 35.000 do 200.000 kuna; oba kreditna projekta operativno provode županije/Grad Zagreb, neke su već raspisale javni natječaj za uključivanje subjekata malog gospodarstva.

Posredovanje pri sezonskom zapošljavanju jedna je od značajnijih aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Nastavljajući praksu proteklih godina Zavod je početkom 2009. organizirao redovite regionalne sastanke s predstavnicima većih hotelijersko-turističkih poduzeća radi konkretnih dogovora oko planiranja i odabira potrebnog broja sezonskih radnika. Sastanci su se održali u županijama hrvatskog priobalja (Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji) koje su se pripremale za nadolazeću turističku sezonu.

Obzirom na izražene potrebe hrvatskih poslodavaca za zapošljavanjem sezonskih radnika u djelatnostima ugostiteljstva i turizma, na pojedinim je regionalnim Sajmovima poslova omogućeno predstavljanje poslodavaca s područja Jadranske obale, a kojima je omogućena i izravna selekcija odnosno individualni razgovori sa zainteresiranim kandidatima.

Hrvatski zavod za zapošljavanja u 2009. godini, u mjerama aktivne politike prema Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu naglasak je dao na uključivanje nezaposlenih osoba u programe obrazovanja, a posebice za potrebe ugostiteljstva i turizma.

Prema predviđanjima poslodavaca u 2009. godini u ugostiteljsko-turističkoj djelatnosti, koja uključuje i trgovinu, planirano je zapošljavanje 18.048 sezonskih radnika. Do 31. kolovoza 2009. godine traženo je 21.217 sezonskih radnika.

U ostalim djelatnostima na sezonskim poslovima zaposlilo se 8.683 osoba, a najviše djelatnosti poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 2.136 osobe.

Najviše je sezonskih radnika gledano po županijama zaposleno s evidencije Zavoda: Splitsko-dalmatinske županije (14,7%), Osječko-baranjske (9,5%), Istarske (9,4%), Dubrovačko-neretvanske (8,5%), Primorsko-goranske (8,3%) i Zadarske županije (7,5%).

Obrazovanje za potrebe turizma i ugostiteljstva

U 2009. godini planirano je u programe obrazovanja za potrebe turizma i ugostiteljstva uključiti 500 nezaposlenih osoba uz trošak od 6.000.000 kuna. Do 30. rujna 2009. godine u programe obrazovanja uključeno je 420 osoba uz trošak od 5.092.623,77 kuna.

Na kvalitetan odabir nezaposlenih osoba i rezultate provedbe utjecalo je niz faktora od čega su najizraženiji godine života, zdravstveno stanje, prethodno radno iskustvo kao i razina obrazovanja koja je nezadovoljavajuća jer za programe prekvalifikacije (konobari, kuhari) potrebna je najmanje završena trogodišnja srednja škola.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

MZOPUG je nastavilo kontinuirano poticati i pratiti izradu prostornih planova uređenja osobito priobalnih gradova i općina te provedbenih prostornih planova za pojedine prostorne cjeline ugostiteljsko-turističke namjene. U postupku donošenja svih prostornih planova unutar zaštićenog obalnog područja mora (ZOP) i prostornih planova čiji se dijelovi obuhvata nalaze unutar tog područja, temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN, br. 76/07 i 38/09 – u daljnjem tekstu: Zakon) MZOPUG izdaje suglasnost, u kojem postupku se osobito detaljno provjerava zakonitost i kvaliteta prostorno planskih rješenja za područja ugostiteljsko-turističke namjene.

MZOPUG kontinuirano tijekom izrade i donošenja prostornih planova, kao i u postupcima provođenja te nadzora provedbe tih planova, osobitu pozornost usmjerava na sadržaj i sve subjekte u procesu razvoja projekata turizma u svrhu poboljšanja predloženih prostornih rješenja, sprječavanja eventualne prenamjene prostora određenih za turističku namjenu, smanjivanja prekomjerne turističke gustoće korištenja vrijednih turističkih prostora i destinacija radi povećanja njihove konkurentnosti i privlačnosti u odnosu na druge turističke destinacije. Pritom se afirmiraju i pojedine vrste, primjerice ruralni i osobito zdravstveni turizam, koji je još uvijek u Hrvatskoj nedovoljno afirmirano područje medicine i turizma, a mogu se koristiti povoljna djelovanja klime, sunčeva zračenja, termomineralnih voda, jezera, mora, alga, peloida, pijeska i naftalana.

Rezultati analiza postojećih i planiranih lokacija za ugostiteljsko-turističku namjenu prema smještajnom kapacitetu ukazuju da su od ukupno 196 lokacija do 400 kreveta, 43 postojeće.

U promatranom razdoblju izvršeni su pripremni radovi i aktivnosti na izradi nove Strategije prostornog razvoja RH, Programa prostornog uređenja RH i Izvešća o stanju u prostoru. U tim radovima je zastupljena prvenstveno geoinformacijska obrada cjelovite građe prostornih planova 21 županije i Grada Zagreba, koja će poslužiti za izradu kartografskih prikaza navedenih dokumenata. Kao nužan preduvjet tih aktivnosti je uspostava GIS-a PPŽ RH, koja se planira završiti tijekom 2010. godine.

Temeljem prioriteta navedenih u Strategiji i Programu prostornog uređenja RH, prijedlogu Strategije razvoja luka nautičkog turizma te podataka iz dokumentacije Zavoda izvršena je valorizacija 24 prioriteta lokacija za gradnju novih ili proširenje postojećih marina (Poreč, Rovinj, Pula, Rijeka, M. Lošinj, Rab, Novalja, Ist, Dugi Otok, Pakoštane, Zadar, Primošten, Šibenik, Vodice, Dugi Rat, Jelsa, Split, Hvar, Marina, Vis, Dubrovnik, Slano, Orebić, Vela Luka) na temelju kriterija kojima su uključena devastirana područja u urbanim sredinama, vojni kompleksi predani na civilno korištenje, raspoloživost potrebne infrastrukture i atraktivnost sadržaja za nautičare/turiste. U navedenim lokacijama-lukama uređenje se akvatorija planira rekonstrukcijom i proširenjem.

Savjet prostornog uređenja RH pripremio je kriterije za planiranje turističkih predjela obalnoga područja mora, koji će se koristiti kao smjernice za izradu prostornih planova jadranske obale i kao stručna podloga za izradu podzakonskih akata te u nadzoru izrade i provedbe županijskih, općinskih i gradskih prostornih planova. Primjena kriterija odnosi se na obalu, zaobalje, otoke i poluotoke hrvatskog jadranskog područja, te na uvjete smještaja, različitih smještajnih turističkih objekata, primjerice, za

manje hotele u naselju, turističke zone u naseljima i izvan naselja, golfska igrališta, luke nautičkog turizma, manji turistički lokaliteti izvan naselja i hotelske vile.

Kriteriji za planiranje turističkih predjela obalnoga područja mora dopuna su postojećih standarda i polazište za nove standarde potrebne u prostornom planiranju, a njihovom primjenom unapređuje se metodologija i kvaliteta izrade prostornih planova, te očuvanje i isticanje prostornih posebnosti, ujednačuju se prostorni pokazatelji i pojednostavnjuje postupak izrade, provedbe i nadzora prostornih planova.

Kriterijima se nastoji što više sačuvati najvredniji obalni prostor, potaknuti turističku gradnju u zaleđu obale i unutrašnjosti otoka te promicati visoku kvalitetu arhitektonskog oblikovanja takve gradnje, koja teži cjelogodišnjoj uporabi.

MZOPUG je nastavilo primjenu propisa iz područja prostornog uređenja, gradnje i zaštite okoliša prvenstveno kroz izradu provedbenih prostornih planova, te eventualno potrebe njihovih izmjena i dopuna, kao i u okviru svoje nadležnosti u postupku procjene utjecaja na okoliš za lokacije namijenjene razvoju golf projekata.

Predstavnici MZPUG-a sudjelovali su u pripremi i donošenju Zakona o golf igralištima, kao i Nacrta prijedloga Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije u suradnji s Ministarstvom turizma, Ministarstvom pravosuđa i Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture.

MZOPUG - Zavod za prostorno planiranje je u razdoblju 2004-2008. godine radilo na Geoinformacijskom sustavu Prostornih planova Jadranske Hrvatske, a u tijeku je njegov daljnji razvoj kao i proširenje na prostor Panonske Hrvatske. Glavni cilj sadašnjih aktivnosti je uspostava GIS-a svih prostornih planova RH do 2011. godine kao temeljnog sadržaja Informacijskog sustava prostornog uređenja RH, koji se planira sadržajno uspostaviti u potpunosti do 2012. godine i nastaviti trajno razvijati.

U sadašnjoj fazi razvoja GIS-a prostornih planova nastavljaju se aktualizirati obrađeni podaci i pripremati cjelovita planska građa iz prostornih planova županija te prostornih planova uređenja JLS za "urbanizirani prostor" u građevnim područjima naselja kao i izvan njih. Zbog značaja za gospodarski razvitak Hrvatske, kao i zbog veličine korištenog ili planiranog prostora, dosadašnje aktivnosti bile su usmjerene na oko 600 ugostiteljsko-turističkih zona u ZOP-u, postojećih i planiranih izvan urbanog prostora naselja na oko 9.820 ha za 638.000 kreveta, od kojih je izgrađeno oko 300.000 kreveta. Osim tih zona i u urbanim prostorima obalnih naselja je smješteno još oko 250 ugostiteljsko-turističkih zona izdvojene namjene.

Nastavljaju se pripremati i elementi za izradu Programa razvoja informacijskog sustava prostornog uređenja, kojim će se odrediti struktura, sadržaj, način rada i oblik informacijskog sustava, metode, obveze, način i rokovi dostavljanja prostorno-planskih podataka i ostalih informacija o prostoru, te način upravljanja (razmjena, pristup i korištenje) podacima i informacijama.

U vezi izrade regulative iz područja nadležnosti MZOPUG-a u izvještajnom razdoblju (listopad 2008.-listopad 2009.) doneseni su Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji (NN, br. 152/08) i Zakon o postupanju i uvjetima gradnje radi poticanja ulaganja (NN, br. 69/09), a Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN, br. 76/07 i 38/09) je usklađen u pogledu obavljanja poslova izvršnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Donošenjem Zakona o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. godine započeta je reforma postojećeg hrvatskog sustava prostornog uređenja i gradnje, nastavljena donošenjem Zakona o građevnim proizvodima (NN, br. 86/08), a završava se na zakonodavnoj razini donošenjem Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji. Tim se zakonom uređuje obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, poslova projektiranja i stručnog nadzora građenja, obavljanje djelatnosti građenja, obavljanje djelatnosti upravljanja projektom gradnje i udruživanje u strukovne udruge arhitekata i inženjera u svrhu osiguranja kvalitetnog, stručnog i odgovornog obavljanja tih poslova i djelatnosti te postizanja drugih ciljeva određenih posebnim

propisima kojima se uređuje područje prostornog uređenja, gradnje i građevnih proizvoda. Također, taj zakon uređuje i provedbu upravnih i drugih postupaka te prava i obveze tijela državne uprave, pravnih i fizičkih osoba u vezi s njima. Zakonom je usklađeno obavljanje tih poslova u RH od strane subjekata iz država članice Europske unije s Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom 2006/123/EZ o uslugama na unutarnjem tržištu, kao i europski kvalifikacijski okvir donesen koncem 2007. godine.

Na temelju zaključka Vlade RH od 26. veljače 2009. godine o prihvaćanju paketa od 10 proturecesijskih mjera, od kojih se mjerom (7.) Poticanje izravnih ulaganja i prijenosa tehnologija, uz ostalo, mora osigurati efikasna koordinacija državne i lokalne razine u pogledu stvaranja povoljnijih uvjeta za izravna strana ulaganja, ubrzati aktivnost kod već pripremljenih projekata i uvesti ubrzani postupak ishoda svih dozvola u roku od 45 dana za izravna ulaganja veća od 10 milijuna eura, MZPUG je u svrhu ostvarenja te mjere pripremio nacrt zakona kojim se uređuje koordinacija državne i lokalne razine i postupci izdavanja dozvola u području gradnje umjesto na temelju 2 akta (lokacijske dozvole i potvrde glavnog projekta) na temelju jednog akta (rješenja za građenje) koji se treba izdati u roku od 45 dana. Zakonom se omogućuje također, potpuna priprema projekta prije podnošenja zahtjeva za izdavanje rješenja za građenje, pružanje izravne stručne pomoći nadležnim upravnim tijelima županija i velikih gradova od strane MZOPUG-a u vezi s izdavanjem rješenja za građenje. Osim toga tim zakonom skraćuju se rokovi za utvrđivanja posebnih uvjeta propisani posebnim propisima.

Svrha zakona je poticanje ulaganja u području gradnje čime će se potaknuti trenutno posustala izravna ulaganja u području gradnje. Najveći broj domaćih i stranih ulaganja u graditeljstvu vezan je upravo uz građenje građevina za koje se prema Zakonom o prostornom uređenju i gradnji izdaju lokacija dozvola i potvrda glavnog projekta. Zakon o postupanju i uvjetima gradnje radi poticanja ulaganja koji će se primjenjivati do 31. prosinca 2010. godine, donesen je s osnovnim ciljem ostvarivanja uvjeta za brži postupak za izdavanje akata kojima se odobrava građenje u slučajevima građevina za koje je Zakonom predviđeno izdavanje lokacijske dozvole i potvrde glavnog projekta akata za građenje, uporabu i uklanjanje građevina većih od 400 m² BRP i poljoprivrednih građevina većih od 600 m². Zakon se ne odnosi na građevine za koje investitor nema dokaz da ima pravo graditi, koje se namjeravaju graditi u zaštićenom dijelu prirode i u slučajevima započetog građenja bez odgovarajućeg akta ili je građevina izgrađena bez tog akta.

Istovremeno nastavlja se i primjena postojećeg Zakona, te su u svrhu stalne razmjene iskustava i mišljenja u odnosu na njegove odredbe, osobito u vezi izdavanja akata kojima se odobrava građenje kao i noviju sudsku praksu u području gradnje, održani seminari u suradnji s različitim strukovnim institucijama za predstavnike svih upravnih tijela i stručnih osoba, a pripremljene su i potrebne upute u vezi primjene.

Prema odredbama Zakona obavljanje određenih poslova u vezi s osnivanjem županijskih i gradskih zavoda za prostorno uređenje, izradu i donošenje prostornih planova, zatim imenovanja povjerenstva za ocjenu arhitektonske uspješnosti idejnog projekta te poslova gospodarenja nekretninama u djelokrugu je poglavarstva županija, Grada Zagreba, gradova i općina. Budući da su Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ukinuta općinska, gradska i županijska poglavarstva, a njihove ovlasti povjerene neposredno izabranim općinskim načelnicima, gradonačelnicima i županima, bilo je potrebno odredbe Zakona uskladiti sa spomenutim izmjenama na način da se određena prava i ovlasti koja su prema Zakonu bila u nadležnosti županijskog, gradskog odnosno općinskog poglavarstva prenesena u nadležnost župana, gradonačelnika, odnosno predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

U istom razdoblju nastavljena je i izrada propisa u okviru procesa prilagodbe nacionalnog zakonodavstva u području građenja s pravnom stečevinom EU.

Zakonom o zaštiti okoliša iz studenog 2007. godine, Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske određene je ključnim dokumentom koji dugoročno usmjerava gospodarski i socijalni razvitak te zaštitu okoliša prema održivom razvitku Republike Hrvatske, a prema sadržaju propisanom tim zakonom, utvrđuju smjernice dugoročnog djelovanja definiranjem ciljeva i utvrđivanjem mjera za njihovo ostvarivanje, uvažavanjem postojećeg stanja i preuzetih međunarodnih obveza. Ujedno Strategija

objedinjuje različite razvojne politike, nastojeći odrediti prikladna rješenja za gospodarsku, socijalnu i okolišnu sastavnicu održivog razvitka. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku RH. Imajući u vidu ostvarenje održivog razvitka RH, Strategija postavlja osnovne ciljeve i mjere održivog razvitka gospodarstva, održivoga socijalnog razvitka te zaštite okoliša i identificira ključne izazove u njihovu ostvarivanju, a analiza najvažnijih izazova daje opis sadašnjeg stanja kroz gospodarsku, socijalnu i okolišnu dimenziju i time pridonosi održivosti. U Strategiji su navedene i institucije uključene u njezinu provedbu te način, odgovornost i način praćenja provedbe.

Nadzor urbanističke inspekcije

Nadzor urbanističke inspekcije provodio se nad izradom i donošenjem prostornih planova osobito na obalnom području te nad konačnim lokacijskim dozvolama.

U promatranom razdoblju nadzirano je ukupno 65 prostornih planova od ukupno 100 prijava, između kojih su kod 4 prostorna plana utvrđene nepravilnosti i/ili nezakonitosti izrade i postupka donošenja te su nadležnim tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave donesena rješenja odnosno nalazi kojima se traži njihovo otklanjanje (Izmjene i dopune GUP-a Grada Zagreba, Odluke o izradi Izmjene GUP-a grada Samobora i DPU-a priobalnog područja Trstenik-Radoševac, nalaz zbog ponovljenih nepravilnosti Izmjene i dopune PPUG-a Kastva). U tri predmeta povodom pokretanja inspeksijskog nadzora, zaprimljena je obavijest nositelja izrade da se pokreće postupak za otklanjanje nepravilnosti i/ili nezakonitosti izrade i postupka donošenja plana. U nadziranim prostornim planovima su razmatrani i prijedlozi nositelja izrade i stručnog izrađivača plana za otklanjanje tehničkih i drugih pogrešaka u izradi i postupku donošenja prostornih planova, koji su u biti bili izmjene i dopune plana.

Proveden je i nadzor odluka o izradi prostornih planova u kojem je utvrđeno poboljšanje usklađenosti takvih odluka sa Zakonom u odnosu na prethodno razdoblje.

Zaprimljeno je i 25 zahtjeva građana kojima se traži da se u inspeksijskom nadzoru promijene planska rješenja u Prijedlogu plana ili u donesenom planu. Budući se o izmjeni planskih rješenja, koja nisu protivna Zakonu i propisima prostornog uređenja, ne odlučuje u nadzoru inspekcije već u postupku donošenja plana o tim zahtjevima je obaviješteno nadležno tijelo lokalne samouprave. U tim slučajevima proveden je i ciljani nadzor dokumentacije Izvješća o javnoj raspravi i pisanih obavijesti koje je otpremio nositelj izrade sudionicima javne rasprave čije primjedbe nisu prihvaćene ili su djelomično prihvaćene, iz koje proizlazi da građani podnose zahtjeve inspekciji za promjenu planskih rješenja zbog neupućenosti u poslove prostornog uređenja i prvostupanjsku nadležnosti tijela lokalne samouprave za te poslove te zbog nepotpunih obrazloženja pisanih obavijesti nositelja izrade plana o razlozima neprihvatanja, odnosno djelomičnog prihvaćanja njihovih primjedbi.

U promatranom razdoblju pokrenut je inspeksijski nadzor nad 136 lokacijskih dozvola, između kojih je utvrđeno zakonitim 49 (36%), a predloženo na poništenje 20 (15%), pretežito zbog nezakonite primjene prostorno planske dokumentacije na temelju koje su izdane. U 45 (33% od ukupnog broja) nije bilo uvjeta za poduzimanje inspeksijskih mjera, dok je za 22 (16%) postupak u tijeku. Ističe se da je 75% od nadziranih dozvola izdano na obalnom području Republike Hrvatske i to u Istarskoj županiji (7%), Primorsko – goranskoj (15%), Ličko – senjskoj (9%), Zadarskoj (39%), Šibensko – kninskoj (3%), Splitsko – dalmatinskoj (23%) i Dubrovačko – neretvanskoj (4%).

Nadzor građevinske inspekcije

Građevinska inspekcija koja nadzire građenje građevina za koje građevinsku dozvolu izdaje MZOPUG nastavila je u proteklom izvještajnom razdoblju provedbu nadzora gradnje prometnih građevina za koje je ocijenjeno da su od posebnog interesa za razvoj turizma u RH, a kao nastavak već započetih aktivnosti nadzora prometnica koje osiguravaju pristupačnost i povezanost turističkih destinacija.

Program Zaštite prostora i uređenja okoliša nastavio se provoditi obavljanjem inspeksijskih nadzora, a u cilju ostvarenja te zadaće izvršeno je u promatranom razdoblju ukupno 13051 inspeksijskih pregleda, od čega 5064 na području priobalnih županija. Kao rezultat utvrđenih povreda propisa doneseno je 3556 inspeksijskih rješenja, odnosno 1708 za priobalne županije. Podneseno je ukupno 616 prekršajnih prijava (355 za priobalne županije), te 79 kaznenih prijava (62 za priobalne županije).

Temeljem donesenih rješenja uklonjeno je ukupno 417 građevina od kojih su investitori uklonili sami 384. Od tog broja, na području priobalnih županija uklonjeno je ukupno 237 građevina, a investitori su uklonili ukupno 207 građevina. Putem ugovornog izvođača MZOPUG uklonjeno je ukupno 30 građevina. Na temelju završene obrade inspekcijskih nadzora u općini Janjina (lokalitet Sreser i Drače) na Pelješcu započete 2008. godine, izvršeno je uklanjanje 88 bespravnih građevina.

U izvještajnom razdoblju je investitorima, odnosno vlasnicima izdano i 20795 potvrda temeljem Zakona u svrhu podnošenja zahtjeva za izdavanje rješenja za uporabu građevina, te 21411 potvrda radi priključenja građevina na komunalnu infrastrukturu, što ukazuje na značajan rezultat u postupnom postizanju zakonitosti u području gradnje.

Nadzor stanja u prostoru nastavljen je snimanjem iz zraka i to užeg obalnog područja kontinentalnog dijela u istočnom dijelu Istarske županije, Primorsko-goranskoj županiji i otoke Cres, Mali Lošinj, Unije, Susak, Olib, Silba i Ilovik, u Ličko-senjskoj županiji i Zadarskoj županiji. Na području Istarske županije obrađeni su lokalitet na području Valbadona (76 građevina) i Rovinja (15 građevina), a u tijeku je priprema za izvršenje inspekcijskih rješenja na lokalitetima Picik (o.Krk) i Krušćica (o. Cres).

Na temelju obavljenih priprema u tijeku je i obrada podataka radi početka provedbe sustavnog inspekcijskog nadzora u suradnji s nadležnim službama Ministarstva kulture do konca 2009. godine lokaliteta Starigradsko polje na o. Hvaru, upisanog na Listu svjetske baštine UNESCO-a.

Nadzor inspekcije zaštite okoliša

Inspekcija zaštite okoliša je u izvještajnom razdoblju provodila redovne aktivnosti planirane godišnjim planom i programom rada te neplanirane inspekcijske nadzore temeljem prijava i u slučajevima izvanrednih događaja (akcidenti/incidenti).

Redovne aktivnosti odnosile su se na planirane nadzore zdravstvenih ustanova, najsloženijih postrojenja na koje se primjenjuje IPPC i SEVESO II Direktive, kemijskih čistionica, autolakirnica, prekograničnog prometa otpadom, te tvrtki koje gospodare posebnim kategorijama otpada, te kon trolu provedbe mjera naređenih u pokrenutim inspekcijskim postupcima.

Temeljem provedbi odredbi Pravilnika o načinu i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada postojeća odlagališta otpada koja ne udovoljavaju propisanim uvjetima moraju biti sanirana i/ili zatvorena najkasnije do 31. prosinca 2011. godine.

U skladu s tom odredbom prioritet redovnih godišnjih nadzora inspekcije zaštite okoliša su sva evidentirana odlagališta otpada u RH od kojih je veliki broj u postupku sanacije. Također u skladu s obvezama iz Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini ((NN, BR. , br. 43/09) u kojem je MZOPUG izvršitelj zadatka iz točki 22. i 25. Programa, u suradnji s inspekcijskim službama Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te predstavnicima općina i gradova u 2009. godini proveden je i redoviti godišnji nadzor odlagališta u sklopu provedbe mjera protupožarne zaštite RH prije i tijekom turističke sezone.

U okviru te aktivnosti inspektori zaštite okoliša su u svibnju i lipnju 2009. godine obavili preventivne nadzore na ukupno 409 evidentiranih odlagališta otpada, 138 lokacija u županijama na jadranskom području, 271 lokacija u županijama u kontinentalnom području.

Broj nadziranih lokacija na koja se odlaže otpad u 2009. godini povećan je u odnosu na prethodnu godinu, jer sunadzorima obuhvaćena i odlagališta koja su zatvorena. U inspekcijskim nadzorima odlagališta u 2009. godini provjerena je faza postupka sanacije i provedba mjera zaštite okoliša tijekom sanacije propisanih procjenom utjecaja na okoliš te ispunjavanje obveza sukladno odredbama Pravilnika o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada (NN, br. 117/07). Nadzor uključuje kontrolu za vrijeme aktivnog korištenja odlagališta i nakon zatvaranja odlagališta.

Zbog odstupanja od zakonskih odredbi inspekcija zaštite okoliša je u navedenom razdoblju travanj-srpanj 2009. godine izdala 83 rješenja i 14 naređenih mjera u zapisnik te nadležnim sudovima podnijela 11 optužnih prijedloga. Rješenjima je upraviteljima odlagališta ili općinama i gradovima naređeno poduzimanje mjera za uklanjanje nepravilnosti na odlagalištima koje se odnose na prekrivanje odloženog otpada, sprječavanje raznošenja prašine i nečistoća s odlagališta, ograđivanje odlagališta,

uređenje protupožarnog pojasa, uređenje pristupnog puta odlagalištu, postavljanje propisanih oznaka, uklanjanje otpada s odlagališta koji nije prihvatljiv za odlaganje, zabranu odlaganja vrsta otpada na odlagalište koji je neprihvatljiv za odlaganje, osiguranje neprekidnog čuvanja odlagališta, izradu i vođenje propisane dokumentacije te uklanjanje otpada odloženog izvan odlagališta odnosno na lokacijama „divljih odlagališta“ i sprječavanje daljnjeg odlaganja otpada na tim lokacijama te sanaciju otpadom onečišćenog tla.

Iz podataka vezanih uz nastanak požara na odlagalištima otpada, utvrđeno je da je u razdoblju do konca kolovoza 2009. godine na području 7 županija izbio 10 požara na 9 odlagališta: Jandrin grm (općina Novigrad Podravski), Klisa (općina Pitomača), Đurđenovac (općina Đurđenovac), Kraplja (općina Gunja), Caska (općina Novajla), Sveti Juraj (grad Senj), Šlukine njive (općina Pirovac), Karepovac (grad Split), Kupinovica (grad Supetar). Najčešći uzrok nastanka požara na odlagalištima otpada je samozapaljenje otpada u nižim slojevima tijela odlagališta ili paljenje od strane nepoznate ili poznate osobe. U kontrolnim nadzorima je utvrđeno da su požari na odlagalištima ugašeni, odloženi otpad na odlagalištima se prekriva inertnim materijalom, a otpad koji je bio odložen izvan odlagališta je uklonjen. Manji broj požara u odnosu na prethodne godine rezultat je i kontinuiranih aktivnosti inspekcije zaštite okoliša u suradnji s drugim nadležnim tijelima.

U svrhu rješavanja uređenja postojećih odlagališta većina općina, odnosno gradova je s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) zaključila ugovor o sufinanciranju radova na sanaciji i izradi potrebne dokumentacije.

Temeljem postupanja inspekcije zaštite okoliša i sufinanciranja sanacije odlagališta od strane FZOEU s ciljem ispunjenja propisanog roka za saniranje i/ili zatvaranje odlagališta otpada do konca 2011. godine, u razdoblju od 2005. do listopada 2009. godine za 299 odlagališta je pokrenut postupak sanacije. Od ukupnog broja sanacija je završena na 71 odlagalištu, na 57 odlagališta radovi su započeli, za 20 odlagališta bila je u tijeku provedba javnog natječaja, a za 212 odlagališta u postupku je izrada stručno-tehničke dokumentacije za ishođenje dozvola. Odlagališta na kojima je završena sanacija, 54 ih je zatvoreno uz izmještanje otpada.

Do listopada 2009. godine radi sanacije lokacija nekontroliranog odlaganja otpada („divlja odlagališta“) odobrena su sredstva FZOEU za 1035 lokacija, a općine i gradovi sklopili su 252 ugovora od kojih je ukupno sanirano ukupno 580 lokacija, odnosno realizirano je 128 ugovora, dok je za 455 lokacija sanacija u tijeku.

U promatranom razdoblju inspektori zaštite okoliša su u vezi primjene propisa kojima se uređuje zaštita okoliša, zaštita zraka i gospodarenje otpadom obavili 6863 inspekcijskih nadzora. Zbog povrede propisa utvrđenih u tim nadzorima izdano je 2063 inspekcijsko rješenje i nadležnim je prekršajnim sudovima podnesen 381 optužni prijedlog.

Osim toga redovne aktivnosti inspekcije zaštite okoliša odnosile su se i u okviru pripreme turističke sezone i na nadzor turističkih područja uključujući glavne cestovne pravce, marine, luke nautičkog turizma, te odmorišta uz prometnice.

U odnosu na obvezu sanacije industrijskih onečišćenih područja i odlagališta opasnog otpada, MZOPUG jw u suradnji s FZOEU i jedinicama lokalne samouprave nastavilo odnosno završilo aktivnosti u vezi sanacije lokacija u okolišu visoko opterećenih otpadom nakon dugotrajnoga neprimjerenoga gospodarenja proizvodnim (tehnoškim) otpadom (tvornica glinice Obrovac (lagune), tvornica Salonit u Vranjicu i područje na koje je odložen opasni otpad (nogometno igralište) u Vranjicu, Koksara Bakar (industrijsko onečišćenje), područje TEF i TLM u Šibeniku, a u tijeku je i priprema potrebne dokumentacije za sanaciju jame Sovjek. Također je završeno i uklanjanje otpada nastalog za vrijeme rada postrojenja bivše spalionice otpada PUTO u Zagrebu.

Nastavak izrade i donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina u obalnom području bitan je osobito ostvarivanja prostornih pretpostavki za razvoj projekata u području turizma. U Republici Hrvatskoj je od ukupno 556 gradova i općina doneseno 547 prostornih planova uređenja općina i gradova, a 9 planova je u fazi postupka donošenja. U promatranom jednogodišnjem razdoblju doneseno je ukupno 16 prostornih planova uređenja.

Svi prostorni planovi uređenja gradova i općina doneseni su u 17 županija, dok u preostale 4 županije takvi prostorni planovi nisu doneseni u jednoj, dvije ili najviše tri općine. Također od ukupno 127 gradova prostorni plan uređenja treba donijeti samo 1 grad (Vis). Od ukupno 134 gradova i općina, koji se nalaze potpuno ili dijelom unutar zaštićenog obalnog područja mora, osim grada Visa i 4 općine (Lastovo, Marčana, Raša i Ston), prostorni plan uređenja donijelo je 129 gradova i općina.

Na temelju ovih podataka proizlazi da je 99,51% teritorija RH na kojem obitava 98,73% od ukupnog broja stanovništva, pokriveno prostornim planovima uređenja gradova i općina, dok se za priobalno područje isti podaci iskazuju s 98,84% stanovništva i 95,68% površine tog područja.

Budući da se svaki prostorni plan čiji je obuhvat potpuno ili djelomično unutar zaštićenog obalnog područja donosi po pribavljenoj suglasnosti MZOPUG, postupak izdavanja suglasnosti nastavljen je prema novom Zakonu, tako da je u dosadašnjim postupcima od ukupnog broja tih gradova i općina 130 pribavilo suglasnost, 2 zahtjeva su odbijena (Ston i Vis), a za 2 prostorna plana nositelji izrade takav zahtjev nisu podnijeli (Lastovo i Raša).

Za financijsku potporu u pripremi prostorno planske dokumentacije, osobito prostornih planova uređenja gradova i općina osiguravaju se sredstva i u Državnom proračunu Republike Hrvatske te su u promatranom razdoblju odobrena sredstva za navedenu svrhu u iznosu od 2,798.082 kn (2,356.082 kn od 1.10.-31.12.2008. i 442.000 kn 1.1.-1.10.2009.) od ukupno 20,143.692 kn, koja su osigurana u razdoblju 1.1.2004.-1.10.2009. godine.

Osim navedenih sredstava tijekom 2009. godine osigurana su sredstva i za pripremu odgovarajuće prostorno planske dokumentacije u PPPPO Nacionalnog parka "Plitvička jezera" (Ličko-senjska županija) i za uspostavu GIS sustava (Vukovarsko-srijemska županija) u ukupnom iznosu od 430.000 kn.

Urbanistička inspekcija nastavila je provoditi usmjereni nadzor nad dinamikom izrade i donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina, a podaci se najmanje tromjesečno objavljuju na WEB stranici MZOPUG.

Inspekcija zaštite okoliša provela je u svim županijama tijekom turističke sezone 2009. godine nadzor odmorišta i dijela pratećih objekata (benzinske postaje) uz turističke prometnice i u zaštićenim područjima (nacionalni parkovi i parkovi prirode) te 30 luka nautičkog turizma. U nadzorima na području Istarske, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Bjelovarsko-bilogorske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije je utvrđeno uredno stanje, odnosno prometnice su bile uređene i opremljene potrebnom opremom za prikupljanje otpada. U području ostalih županija, pretežito na pojedinim dionicama, inspekcija zaštite okoliša djelovala je ovisno o utvrđenom stanju, dostavljanjem odgovarajućih akata jedinicama lokalne samouprave, odnosno počiniteljima nekontroliranog odlaganja otpada (obavijesti, rješenja). U nadzoru pratećih objekata uz prometnice i luka nautičkog turizma utvrđene nepravilnosti odnosile su se na vođenje propisane dokumentacije o nastanku i tijeku otpada.

Ministarstvo financija

U glavnoj turističkoj sezoni 2009.g. Porezna uprava je obavljala pojačani nadzor poreza na dodanu vrijednost, evidentiranja prometa i izdavanja računa u djelatnostima koje ostvaruju gotovinske primitke (ugostiteljstvo, trgovina, turizam, uslužne djelatnosti) na područjima uz more

Pojačani nadzor je obavljan na području 7 područnih ureda uz more i to: Rijeka, Gospić, Zadar, Šibenik, Split, Pazin i Dubrovnik.

Kao ispomoć domicilnim inspektorima u 5 područnih ureda Porezne uprave (Rijeka, Pazin, Gospić, Zadar, Split) upućen je 21 inspektor područnih ureda iz unutrašnjosti RH.

Naglasak u nadzorima na turističkim područjima uz more bio je na: nadzoru PDV-a, evidentiranju prometa i izdavanju računa kod obveznika koji posluju s gotovinom - obavljeno 1.349 nadzora, nadzoru nekretnina koje su kupile pravne osobe u vlasništvu stranih osoba na području

Područnog ureda Split – 8 nadzora, nadzoru turističkih agencija na području Splita i Makarske – 10 nadzora.

U navedenim nadzorima utvrđena je nova obveza javnih prihoda u iznosu od 2.560.983,82 kn, u istom razdoblju ukupno je naplaćen iznos od 23.691.172,28 kn dospjelih dugovanja javnih prihoda. Doneseno je 37 rješenja o privremenoj zabrani obavljanja rada (uključujući zabavne igre i igre na sreću), te je podnijeto 708 optužnih prijedloga.

Pored navedenoga, u istom razdoblju izvršen je i nadzor charter djelatnosti, gdje je obavljeno 13 nadzora u kojima je utvrđena obveza javnih prihoda u iznosu od 1.065.582,90 kn, od čega je naplaćeno 923.270,97 kn.

Obavljeni su nadzori u koordinaciji s drugim državnim tijelima (Državnim inspektoratom i Policijskom upravom) – 14 nadzora.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

U školskoj godini 2008./2009. upisano je ukupno 181.643 učenika u sve srednje škole u Republici Hrvatskoj. Od ukupnog broja upisanih učenika u srednje škole 15.631 učenik je upisano u zanimanja iz sektora ugostiteljstvo i turizam.

	Broj škola	Broj učenika
Hotelijsko-turistički tehničar	44	5686
Turističko hotelijski komercijalist	29	2330
Kuhar	68	4210
Konobar	66	2494
Slastičar	21	433
Pomoćni kuhar	2	37
Pomoćni konobar TES	2	6
Pomoćni kuhar i slastičar - TES	20	433
Pomoćni konobar	1	2

Četverogodišnji programi 8.016
Trogodišnji programi 7.137
Ukupno SSS 15.153
Niža SS 478
Sveukupno 15.631

Iz navedenog slijedi da je u školskoj godini 2008./2009. upisano 2.417 učenika manje u odnosu na upis u školskoj godini 2007./2008., ali je broj upisanih učenika u zanimanja iz sektora ugostiteljstvo i turizam veći za 123 učenika u odnosu na školsku godinu 2007./2008. što je odraz dobre promidžbe navedenih zanimanja.

Ministarstvo mora, prometa i razvitka

UPRAVA ZA ZRAČNI PROMET

Uprava zračnog prometa svake godine planira financijska sredstva namijenjena za opremanje zračnih luka sa zaštitnim i sigurnosnim uređajima, obnavljanje i proširenje manevarskih površina, te dogradnju sustava prometnica na zračnim lukama u Republici Hrvatskoj.

Osim financijske podrške Ministarstva mora, prometa i infrastrukture kroz sufinanciranje opreme i infrastrukture zračnih luka za što kvalitetniji prihvat putnika i zrakoplova i same zračne luke poduzele su

i mnoge druge aktivnosti za poboljšanje turističke sezone 2009. godine kao što su kontakti i suradnja s turističkim zajednicama, dogovori s turističkim agencijama o mogućim novim charter letovima, kontakti s Low Cost i drugim aviokompanijama te marketinške aktivnosti.

Vrijeme otvorenosti zračnih luka u Republici Hrvatskoj je u najvećoj mogućoj mjeri bilo prilagođeno zahtjevima operatora zrakoplova u turističkoj sezoni 2009., uz spremnost zračnih luka za produženja otvorenosti zbog nepredvidivih okolnosti koje mogu poremetiti redovito odvijanje zračnog prometa na zračnim lukama.

Napominjemo da je Hrvatska kontrola zračne plovidbe, sukladno zakonskim odredbama, osigurala pružanje servisa kontrole zračnog prometa u Centru oblasne kontrole zračnog prometa Zagreb-H24 te na svim nacionalnim aerodromima, sukladno utvrđenom vremenu njihove otvorenosti kao i da je radno vrijeme svih zračnih luka u Republici Hrvatskoj bilo prilagođeno intenzitetu i dinamici odvijanja turističkog prometa.

ŽELJEZNIČKI PROMET

Prijevozna ponuda u turističkoj sezoni 2009.

Kako bi zadovoljile veću potražnju putnika, s početkom ljetne sezone HŽ Putnički prijevoz uvodi sezonske prema / iz Splita i Rijeke.

Unutarnji željeznički prijevoz:

Relacija Zagreb GK-Split-Zagreb GK (Šibenik, Zadar)

- 3 para nagibnih IC vlakova na relacijama Zagreb GK-Split-Zagreb Gk (3 polaska iz Zagreba i 3 polaska iz Splita dnevno s polascima iz oba smjera od 6 do 16 sati, ukupnog kapaciteta 804 putnika dnevno),
- jedan par noćnih vlakova Zagreb GK-Split-Zagreb GK s direktnim vagonima iz Vinkovaca za Zadar i Split, direktnim vagonom iz Osijeka za Split te iz Praga i Bratislave za Split (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Splita), navedeni vlakovi u sastavu imaju vagone za spavanje i vagone za prijevoz praćenih automobila na relaciji Zagreb GK-Split-Zagreb GK,
- jedan par noćnih vlakova Zagreb GK-Split-Zagreb GK s direktnim vagonima iz Beča za Split i natrag (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Splita), navedeni vlakovi u sastavu voze modernizirane WLee vagone za spavanje i vagone za prijevoz praćenih automobila i motocikla Zagreb GK-Split-Zagreb GK kao i direktni vagon za Šibenik,
- *Kapacitet vlakova za/iz Splita* - u noćnim vlakovima u oba smjera dnevno planiramo oko 1600 sjedećih mjesta, 180 postelja u spavaćim vagonima te 40 mjesta za prijevoz automobila, te u dnevnim ICN vlakovima 804 sjedeća mjesta od toga 660 u 2. razredu i 144 u 1. razredu, to je ukupno oko 3000 mjesta za/iz Splita, također će noćni brzi vlak u svome sastavu vikendom, odnosno petkom za Split i subotom iz Splita, imati buffet vagon, tzv. "Disco vagon"

Relacija Zagreb GK-Rijeka-Zagreb GK te Osijek-Rijeka-Osijek

- jedan par IC dnevnih vlakova Zagreb GK-Rijeka-Zagreb GK koji voze cijelu godinu (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Rijeke),
- jedan par dnevnih vlakova Zagreb GK-Rijeka-Zagreb GK koji voze cijelu godinu (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Rijeke),
- jedan noćni vlak Rijeka-Zagreb GK koji ima direktne vagone za Osijek, Vinkovce i Budimpeštu,
- jedan noćni vlak Osijek-Zagreb GK-Rijeka koji ima izravne vagone iz Budimpešte i Vinkovaca,
- jedan par dnevnih vlakova Osijek-Rijeka-Osijek koji voze cijelu godinu,
- *Kapacitet vlakova za/iz Rijeku* - dnevno planiramo oko 1500 sjedećih mjesta za Rijeku u oba smjera.

Međunarodni željeznički prijevoz:

Povezivanje Jadrana sa Slovenijom, Austrijom, Italijom, Češkom, Mađarskom i Njemačkom ostvaruje se na sljedeći način:

Sa Slovenijom

- s presjedanjem postoji veza na noćne vlakove za Split a kao i na nagibne vlakove, dok između Ljubljane i Rijeke cijele godine voze dva para (4 vlaka) direktnih vlakova,

- jedan par vlakova za kupaće (2 vlaka), između (Maribora) Ljubljane i Pule vozi u ljetnoj sezoni svakodnevno u periodu od 25.04.-03.05.2009. te od 25.06.-30.08. 2009. godine ujutro u pravcu Pule, a navečer u pravcu Ljubljane (Maribora),

S Mađarskom

- u promet se uvodi sezonski vlak Budimpešta – Split, dva puta tjedno u periodu 19.06. do 28.08. umjesto dosadašnjih izravnih vagona na vlaku Maestral, koji su u sezoni vozili do Splita, vlak će voziti u pravcu Splita u utorak i petak s povratkom u srijedu i subotu,
- s ovim sezonskim vlakom stizati će i izravni vagoni za Rijeku u periodu od 19.06. do 28.08.,
- i dalje će postojati veza s presjedanjem na noćni vlak za Split s vlaka Maestral i obratno tijekom cijele godine, te dnevna veza za Split s presjedanjem s vlaka Kvarner na nagibi vlak u Zagrebu, jednako tako postoji veza za Rijeku s presjedanjem u Zagrebu,

S Italijom

- na relaciji Venecija-Zagreb GK-Budimpešta i natrag vozi noćni vlak EN (EuroNight) vlak Venezia koji ostvaruje veze na ICN vlak za Split tijekom cijele godine,

S Austrijom

- veza iz Austrije prema Splitu ostvaruje se presjedanjem u Zagrebu s EC vlaka Croatia i Zagreb iz pravca Beča i s vlaka Mimara i vlaka 311 iz pravca Villacha, osim toga u vremenu od 01.05. do 25.09. na relaciji Beč-Split-Beč (na vlak Croatia) uključuju se kursna grupa od jednog vagona s ležajevima i jednog vagona za prijevoz automobila i to petkom u pravcu Splita, a subotom u pravcu Beča,
- u sezoni od lipnja do kolovoza iz Beča za Rijeku jednom tjedno vozi kursna grupa sastavljena od vagona za sjedenje, vagona sa ležajevima te vagona za prijevoz automobila, a tijekom cijele godine između Beča i Rijeke postoji redovna veza s dnevnim vlakovima,

S Njemačkom

- veza München-Rijeka ostvaruje se noćnim vlakom koji u vremenu od svibnja do srpnja ima izravan vagon za spavanje i vagon s ležajevima za Rijeku, dok se izvan tog vremena veza ostvaruje s presjedanjem u Ljubljani, u dnevnom prometu veza se ostvaruje presjedanjem u Ljubljani, u pravcu Splita veze se ostvaruju samo s presjedanjem,

Sa Češkom i Slovačkom

- vozi redovan sezonski vlak na relaciji Prag-Bratislava-Zagreb GK s kursnom grupom do Splita u vremenu od 19.06.-04.09.2009.

Posebne ponude

Auto na more-vlakom

Kako bi potaknuli putnike da tijekom ljetne sezone više putuju vlakom i pri tome vlakom prevoze i svoj automobil, i ove godine od 01.06. do 30.09.2009. za obiteljska putovanja noćnim brzim vlakom na relaciji Zagreb GK-Split-Zagreb GK pripremili smo povlasticu povoljnijeg prijevoza automobila u vlakovima 825/824.

Ponuda A

za putnike koji putuju u vagonima za spavanje, za jednosmjerna ili povratna putovanja:

- u odjeljku Tourist ili Double za dvije ili više osoba koje plaćaju kartu, prijevoz automobila je besplatan
- u odjeljku Single za jednu osobu prijevoz automobila je besplatan

Ponuda B

za putnike koji putuju u klasičnim vagonima 2. razreda za povratna putovanja

- za dvije ili više osoba koje plaćaju kartu, prijevoz automobila se u oba smjera naplaćuje po cijeni jednog smjera

Disco vagon

HŽ Putnički prijevoz i ovog ljeta nudi u prijevoznj ponudi prema moru-projekt Disco vagon koji je osmišljen sa ciljem pružanja nove usluge u noćnim vlakovima koji prometuju na relaciji Zagreb GK-Split-Zagreb GK i čije osmosatno putovanje noću pruža mogućnost organiziranja različitih događanja. U tu svrhu preuređen je buffet vagon s posebnim ozvučenjem, prigodnom rasvjetom, prostorom koji uključuje

šank i mjesta za sjedenje. Cjelokupan projekt ostvaren je u suradnji s T-Mobile. U navedenom razdoblju petkom iz Zagreb GK za Split, a subotom iz Splita za Zagreb GK u noćne vlakove uvršten je preuređeni buffet vagon. Disco vagon izazvao je značajnu medijsku pozornost, privukao veliki broj putnika, a prvenstveno mladih osoba kojima je ponuda ovog vlaka i namijenjena.

Ljeto na bazenu

HŽ Putnički prijevoz i ove godine tijekom ljeta uvodi posebnu komercijalnu povlasticu namijenjenu putnicima koji putuju na kupanje i odmor u Hotelsko-turistički centar Stubičke Toplice budući da tijekom ljetnih mjeseci postoji velik interes za ovim turističkim odredištem nedaleko Zagreba.

Povlastica u iznosu 40% od redovne prijevozne cijene odnosi se na povratna putovanja iz svih službenih mjesta na relaciji Zagreb GK – Novi Dvori do Stubičkih Toplica i natrag i to u razdoblju od 15.06. do 28.08. 2009., od ponedjeljka do petka. Povlastica vrijedi u određenim vlakovima, a važno je da putnici u povratku posjeduju ulaznica za bazen koja je osnova povlastice.

Posebni vlakovi-razvoj kontinentalnog turizma

- višegodišnje suradnje s Turističkom zajednicom grada Krapine i HTP Matija Gubec vezano uz organizaciju izletničkih sezonskih vlakova nastavljaju se i ove godine, proširujući postojeće sadržaje izleta kako bismo osvježili dosadašnju ponudu (Krapek 02.-30.08. - svaku nedjelju i Gubec-express od 14.06.-16.08. - svaku nedjelju),
- izletnički vlakovi koji su dosada već postali prepoznatljivi *brend* na turističkom-izletničkom tržištu su: Križevački purger-Križevačko veliko spravišće 06.06., Žabac express u Ivanić Grad 06.06., eko turistički vlak Karlek vozit će na dan Festivala bajke u Ogulin 13.06., u Kazališnom vlaku Orient express svakodnevno će se prikazivati predstave u sklopu kazališnog vagona postavljenog na 6. peronu Zagreb GK od 10.-18.06., Čigoč express-Europsko selo roda Čigoč 20.06., Repušnica express u Repušnicu 21.06., a 21,22,23,28,29 i 30.08. u Karlovac vozi na Karlovačke dane piva Pivo express

Povlastice u međunarodnom prometu

Hrvatska - Italija

SMART PRICE - ograničeni broj mjesta u vlaku kupljenih najmanje 7 dana unaprijed, cijena karte Zagreb-Venecija već od 15 eura (plaćanje u kunama).

Hrvatska-Austrija-Švicarska

SPARSCHIENE - ograničeni broj mjesta u vlaku u prometu između Hrvatske, Slovenije, Austrije i Švicarske, cijena karte Zagreb-Beč i Zagreb-Zürich već od 29 eura (plaćanje u kunama)

Hrvatska-Slovenija

20% - za povratna putovanja, 30% - za jednosmjerna ili povratna putovanja mladih od 12 do 26 godina, umirovljenike i osobe starije od 60 godina uz HŽ-kartice za mlade dotično HŽ-kartice za starije, 40% - za putovanja na velesajamske, kulturne i sportske priredbe te za putovanja u vlakovima za kupaće

Hrvatska-Mađarska

60% - za pojedinačna povratna putovanja te povratna putovanja skupina do 29 osoba (dijete plaća pola cijene karte za odraslog putnika).

65% - za povratna putovanja skupina s više od 29 osoba (djeca plaćaju cijenu kao odrasli putnik)

Hrvatska-Federacija Bosna i Hercegovina i Republika Srpska

20% - za povratna putovanja.

Hrvatska-Srbija i Hrvatska-Crna Gora

30% - za jednosmjerna ili povratna putovanja. Kod skupine od 2 do 5 osoba za suputnike prijevozne karte jeftinije su 50%, a za djecu do 6 godina prijevoz je besplatan.

Hrvatska-Makedonija

30% - za jednosmjerna ili povratna putovanja.

München specijal

- tarifna ponuda po kojoj su 50% jeftinije povratne prijevozne karte za 2. razred svih vlakova na relaciji Zagreb-München i stoje 89,20 eura, za djecu karta je još 50% jeftinija

Skupine mladih - popust 70%

- prometu između Hrvatske, Slovenije i Austrije skupine mladih (barem 6 osoba) do 20 godina ostvaruju popust od 70% na jednosmjerna i povratna putovanja

Putujte Europom (Slovenija, Austrija, Njemačka, Švicarska, Češka i Slovačka)

- uz povratnu prijevoznú kartu, sami ili u društvu do 5 osoba, dio vikenda provedite u gradu u koji ste doputovali (dio vikenda koji se mora provesti na određištú ovisi o određištnoj zemlji/željeznici) i ostvarite popust na redovitu cijenu prijevozne karte, prvi odrasli putnik plaća tu sniženú cijenu, a svaki sljedeći polovicu te cijene (kroz Švicarsku popust za suputnika iznosi 10%)

HRVATSKE CESTE d.o.o.

I. IZVRŠENE AKTIVNOSTI

1. Uvod

Hrvatske ceste d.o.o. provele su niz aktivnosti u građenju, održavanju i zaštiti državnih cesta koje su pridonijele podizanju razine prometne usluge te sigurnom i nesmetanom odvijanju prometa tijekom Turističke 2009.

2. Redovito održavanje

Na svim glavnim cestovnim pravcima izvedeni su svi potrebni radovi iz programa redovitog održavanja. To se prvenstveno odnosi na čišćenje kolnika i prometne signalizacije, mjestimične popravke kolnika uključujući i sanaciju lokalnih oštećenja, uređenje bankina, sječu raslinja u cestovnom pojasu radi osiguranja dobre preglednosti, košnju trave sa bankina i pokosa nasipa i usjeka, zamjenu oštećene i dotrajale vertikalne signalizacije, čišćenja i mjestimične popravke sustava za odvodnju, obnovu horizontalne signalizacije, čišćenje cestovnog zemljišta od otpadaka i drugih stvari te uređenje parkirališta i odmorišta.

Sukladno zadaćama iz točke 20. «Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini» («Narodne novine» br. 43/09), do 31. svibnja 2009. je očišćen cestovni pojas od lakozapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje bi mogle izazvati požar ili omogućiti/olakšati njegovo širenje uz državne ceste koje prolaze kroz šume razvrstane u veliki i vrlo veliki stupanj ugroženosti od požara te one koje su od posebnog značaja.

Poduzete su i sve mjere za brzo otklanjanje posljedica u slučaju nastanka zagušenja ili izvanrednog događaja.

Kako bi se brzo osiguralo mjesto izvanrednog događaja a prema potrebi i preusmjerio promet na zaobilazne pravce, obavijestila javnost o tome te brzo i efikasno uklonile eventualne posljedice, uspostavljena je stalna ophodnja i na glavnim turističkim pravcima.

3. Izvanredno održavanje

Sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2009. godini, na glavnim turističkim pravcima izvedeni su radovi izvanrednog održavanja državnih cesta u duljini od 10 km te je sanirano jedno klizište.

4. Program obnove državnih cesta (Betterment)

Kroz program obnove državnih cesta (Betterment II), obnovljeno je 70 km državnih cesta.

HRVATSKE AUTOCESTE d.o.o.

U skladu s obvezama koje za društvo proizlaze iz dokumenta „Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009“, Hrvatske autoceste d.o.o. provele su niz mjera i aktivnosti u pripremi turističke 2009. godine, a koje se između ostalog odnose na radove izgradnje novih dionica autocesta i brzih cesta, izgradnju novih pratećih uslužnih objekata, pripremu i uređenje prometnica, popravke i radove na održavanju, poboljšanju uvjeta i načina plaćanja cestarine i drugih mjera koje će putovanje turista učiniti sigurnijim, ugodnijim i manje zamornim.

Poduzete mjere i aktivnosti definirane Programom iznose se kao sljedeće cjeline:

- nove dionice autocesta i brzih cesta,
- priprema i uređenje prometnica, popravci i radovi na održavanju,
- poboljšanje uvjeta i načina plaćanja cestarine,
- prateći uslužni objekti,
- organizacija prometa,

– ostalo.

1. NOVE DIONICE AUTOCESTA I BRZIH CESTA U 2009.

Dovršetkom radova izgradnje 12 km drugih cijevi tunela Mala Kapela i tunela Sveti Rok, 30. svibnja 2009. godine puštan je u promet puni profil tog dijela autoceste A1.

U Slavoniji na koridoru Vc, 17. travnja 2009.g. puštena je u promet dionica autoceste A5 između Osijeka i Đakova u dužini 32,5 km, čime je Osijek povezan autocestom s ostalim dijelovima zemlje.

Na koridoru autoceste A11 od Zagreba prema Sisku, 9. svibnja 2009.g. puštena je u promet dionica od Velike Gorice do Buševca (9 km), a nastavljaju se radovi na dionici od Jakuševca do Velike Gorice (10 km).

Prema planu, u mjesecu listopadu pustiti će se u promet novi međunarodni granični cestovni prijelaz Macelj i preostali neizgrađeni dio autoceste A2 do slovenske granice (1,0 km).

Nastavljaju se radovi na južnim dionicama autoceste A1 Zagreb – Split – Dubrovnik od Ravče do Ploča I (25 km) i dionica brze ceste od Čeveljuše na D8 do luke Ploče (1,0 km).

2. PRIPREMA I UREĐENJE PROMETNICA, POPRAVCI I RADOVI NA ODRŽAVANJU

Imajući u vidu očekivan pojačan turistički promet već u mjesecu lipnju, posebno na prometnim pravcima prema moru, HAC je u okviru svoje nadležnosti dovršio sve radove izvanrednog održavanja na autocesti A1, pa se u periodu od 01. lipnja do završetka turističke sezone nisu izvodili radovi na toj autocesti, osim nužnih aktivnosti na redovnom održavanju.

Veći zahvati na investicijskom održavanju, popravcima i rekonstrukciji građevina tijekom turističke sezone, a prema dozvoli Ministarstva, izvode se na:

- autocesti A3, dionica Križ – Novska (sanacija nadvožnjaka u čvoru Popovača (u km 88+128), sanacija nadvožnjaka u čvoru Kutina (u km 105+880) i sanacija mosta preko kanala Kutina sjever i jug (u km 106+280);
- autocesti A3, dionica Sl. Brod-zapad – Sl. Brod-istok (sanacija nadvožnjaka Gromačnik u km 212+000) i
- autocesti A4 Zagreb – Goričan (sanacija prelaznih naprava na objektima i sanacije manjih oštećenja kolnika na manjim površinama),

dok su izvedeni sljedeći radovi na:

- autocesti A3, dionica Lučko – Buzin (sanacija nadvožnjaka Klara-sjever u km 26+600);
  - autocesti A3, dionica Ivanja Reka – Rugvica (sanacija prometnih staza na ČCP Ivanja Reka);
- Svi planirani radovi na sanaciji objekata i kolnika autocesta, a koji su izuzeti iz zabrane u turističkoj sezoni 2009.godine, izvodili su se uz privremenu regulaciju prometa na način kojim se osigurava prometovanje po dvije prometne trake u oba smjera (tamo gdje intenzitet prometa to zahtjeva), uz određena ograničenja vezana za brzinu kretanja vozila.

Provedena je zamjena i dopuna prometne opreme u cilju poboljšanja sigurnosti na pojedinim dijelovima autoceste. U tom smislu postavljena je nova horizontalna signalizacija u izvedbi hladne plastike, na dionicama velikog intenziteta prometa, te „vibro trake“ na određenim dionicama autoceste A3.

3. POBOLJŠANJE UVJETA I NAČINA PLAĆANJA CESTARINE

U 2009 g. provedene su slijedeće mjere i aktivnosti na poboljšanju uvjeta i načina plaćanja cestarine:

- u ožujku 2009. godine uvedena je nova skupina vozila 1A, u koju spadaju motocikli, motorni tricikli i četverocikli
- realiziran je projekt nadoplate ENC pretplatnog računa od 00-24 sata na naplatnim kućicama naplatnih postaja Ivanja Reka, Sveta Helena, Varaždi, Osijek, Sl.Brod-Zapad, Lipovac, Žuta Lokva, Gospić, Zadar-istok, Šibenik, Dugopolje, Šestanovac i Ravča, a do kraja 2009.god. planira se opremiti još 11 većih naplatnih postaja.
- u sustav prodaje ENC paketa uključene su INA (107 benzinskih postaja), TIFON (27 benzinskih postaja) i OMV (51 benzinska postaja) uz mogućnost kupnje ENC uređaja za I i II skupinu vozila sa ciljem veće dostupnosti proizvoda krajnjim korisnicima, a posebno turistima.
- za postizanje pouzdanijeg rada ENC-a, te poboljšanja protočnosti ENC prolaza, na svim naplatnim postajama zamijenjene su ENC antene.

4. PRATEĆI USLUŽNI OBJEKTI

Obzirom na planirane rokove izgradnje dionica autocesta, izrade projektne dokumentacije i provedbe upravnog postupka za prateće uslužne objekte poduzete su slijedeće aktivnosti:

Na odmorištu Novska – sjever, autoceste A3 Bragana – Zagreb - Lipovac u mjesecu travnju 2009.god. započeo je s radom obnovljeni restoran.

Na autocesti A1 Zagreb – Split – Dubrovnik na odmorištu Marune u 2009. godini planiran je završetak izgradnje motela sa smještajnim kapacitetima.

Na odmorištu Rašćane Gornje (Župa) na dionici Zagvozd – Ravča predviđena je izgradnja benzinske postaje s trgovinom i snack barom, do kraja 2009. godine (a u kasnijoj fazi i restorana do travnja 2010. godine).

Na lokacijama odmorišta na kojima su izgrađeni objekti javnih sanitarija (Bošnjaci - sjever i jug na autocesti A3 Bregana – Zagreb – Lipovac te Beketinci – istok i zapad, Andrijevići – istok i zapad i Strossmayerovac – istok i zapad na autocesti A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj) isti su u funkciji u razdoblju od 15. lipnja do 15. rujna 2009. godine, a od lipnja 2009. godine u funkciju su stavljeni i stabilni objekti javnih sanitarija na lokacijama odmorišta Jasenice – sjever i jug na autocesti A1 Zagreb – Split – Dubrovnik.

Napominjemo da je EuroTest konzorcij u sklopu projekta „Odmorišta 2009“ u travnju i svibnju proveo ocjenjivanje 101 odmorišta (bez benzinskih postaja i restorana) na glavnim europskim rutama u koje su bili uključena i odmorišta na autocesti A1 Zagreb – Split – Dubrovnik. Odmorišta Modruš – zapad, Lički Osik – istok i Krka (zapad) ocjenjena su najvećom ocjenom jako dobar / izvrstan, dok je odmorište Modruš – istok ocjenjeno vrlo dobrom ocjenom.

Kao konstantna aktivnost provodi se suradnja s Hrvatskom turističkom zajednicom i županijskim turističkim zajednicama na promidžbi turističkog potencijala okruženja kroz koje autoceste prolaze i ukupnoj turističkoj promidžbi Hrvatske, preko info-panoa na odmorištima autocesta

5. OSTALO

I ove turističke sezone provodilo se ograničavanje prometa svih izvanrednih prijevoza na vrijeme smanjenog intenziteta prometa u vremenu od 23,00 do 05,00 sati, a na A1, tijekom vikenda, odnosno od petka do nedjelje isti nije bio dozvoljen.

Potvrđena pozitivna iskustva, iz prošlih godina, održavanja redovitih koordinacija svih nadležnih subjekata u provedbi organizacije prometa (MUP, HAK, Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., Autocesta Rijeka-Zagreb d.d., Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o.), te načina organizacije dežurstava žurnih službi MUP-a i hitne medicinske pomoći odgovarajuće su se provodile i u turističkoj sezoni 2009. godine.

U okviru nadležnosti Hrvatskih autocesta d.o.o. na glavnim turističkim pravcima, na autocesti A1, A3 i A4 i u ovoj turističkoj sezoni provodilo se 24 satno dežurstvo timova hitne medicinske pomoći. Smještaj i prehranu dežurnih timova osigurali smo u prostorijama svojih COKP-i, a prema rasporedu usuglašenim s nadležnim ministarstvom. Raspored lokacija za smještaj dodatnih timova s vozilom hitne pomoći određen je prema zonama u radijusu od 40 do maksimalno 70 km po jednoj ekipi hitne pomoći.

S obzirom na gore navedeno, ljetne gužve i zastoji u vrijeme pojačanog prometa, posebno vezano za probleme uskih grla nisu se očekivali, a što se i pokazalo točnim u proteklom dijelu turističke sezone.

AUTOCESTA RIJEKA – ZAGREB d.d.

Osvrt na turističku sezonu 2009. godine

Evidentno je da je turistička sezona pridonijela povećanju vozila na autocesti i oživljavanju cjelokupnog gospodarstva, ali je to još uvijek nedovoljno da se nadoknadi akumulirani manjak od 7% za prva tri mjeseca koji je posljedica globalne recesije.

Činjenica je da se negativan trend smanjenja vozila na autocesti smanjuje iz mjeseca u mjesec i vodi prema ostvarenju prošlogodišnjeg broja vozila što bi bio izvanredan rezultat.

Tako je prvih osam mjeseci 2009. godine broj vozila niži za 2% u odnosu na isto razdoblje prošle godine, ali ohrabruju rezultati srpnja koji su jednaki prošlogodišnjem srpnju i posebno kolovoza koji je viši za 1,5% u odnosu na prošli kolovoz.

Najviše ohrabruje i veseli činjenica da je tijekom sezone, a posebno u dane kolovoskih vikenda ove godine promet na NP Lučko izrazito veći nego u iste dane prošle godine. Svi vikendi tijekom kolovoza 2009. godine na ulaznim stazama naplatne postaje NP Zagreb – Lučko bilježe porast broja vozila prema turističkim destinacijama, a najvažnije od svega je da je i „SUBOTA“ dan koji je rezerviran za strane turiste u dolasku i odlasku veći broj vozila nego prošlogodišnji.

Ovo je najbolji pokazatelj da globalna recesija kod ovih turista nije odigrala značajnu ulogu u odabiru Lijepe naše za godišnji odmor. Globalna recesija je više pogodila domaćeg korisnika, koji ne putuje više tako često autocestom dnevno, ali i u dane vikenda cijele godine.

To se najbolje vidi po manjem broju vozila na tzv. malim naplatnim postajama kao što su: Vrbovsko, Bosiljevo, Ravna Gora, Delnice i Vrata koje većinom koristi domicilno stanovništvo, odnosno vikendaši iz ostalih područja Republike Hrvatske većinom iz Zagreba. Svi oni su prijašnjih godina putovali gotovo svaki vikend na odmor, a ove godine uslijed recesije su izrazito prorijedili svoja putovanja.

UPRAVA ZA POMORSKI PROMET:

Suprotno svim prognozama, statistički pokazatelji o ostvareni rezultatima u nautičkom turizmu zaključno s 06. rujna 2009. godine su pozitivni u oba glavna segmenta; dolasku i boravku nautičara na jahtama i brodicama strane zastave kao i u djelatnosti iznajmljivanja smještajnih kapaciteta na jahta i brodicama hrvatske pripadnosti (charter).

1. STRANI NAUTIČARI

U 2009. godini zabilježeno 54.830 prijava dolaska stranih jahti i brodica, što je porast od 3,84% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Ovaj porast prvenstveno je posljedica činjenice da su nam ove godine ostali vjerni gosti koji su već dolazili u Republiku Hrvatsku jer njihovih dolazaka bilježimo 11,24% više nego što je to bio slučaj u 2008. godini. Istovremeno je, vjerojatno kao posljedica svjetske gospodarske krize, onih koji su prvi put došli u Republiku Hrvatsku bilo 7,34% manje u odnosu na 2008. godinu.

Ukupan broj nautičara koji su boravili na stranim jahtama i brodicama do 06. rujna 2009. godine je 275.637 ili 2,53% više.

Što se tiče financijskih pokazatelja, u navedenom periodu lučke kapetanije su uprihodile 39.364.782,50 kuna temeljem prijava dolaska stranih jahti i brodica (izdanih vinjeta), što je za 1.397.827,00 kuna više nego u istom periodu 2008. godine.

1. IZMAJMLJIVANJE HRVATSKIH JAHTI BRODICA (CHARTER)

Već prošle godine kao posljedica značajnog rasta cijena goriva zabilježeno je usporavanje stopa rasta većine pokazatelja vezanih za aktivnosti iznajmljivača smještajnih kapaciteta na jahtama i brodicama u Republici Hrvatskoj, a očekivanja za ovu godinu su predviđala pad broja gostiju. Statistički pokazatelji do polovice mjeseca srpnja, potvrđivali su ove prognoze jer je bilježen pad od 4,53% ukupnog broja gostiju u odnosu na 2008. godinu. Zadnji rezultati međutim pokazuju da su fizički pokazatelji i za charter djelatnost ukupno pozitivni, osim u djelu hrvatskih charter gostiju koji bilježe pad od 3,37%.

Što se tiče pozitivnih rezultata, može se reći da poduzetnici i dalje vjeruju u mogućnost zarade u ovom segmentu nautičkog turizma, te se i dalje bilježi porast novoregistriranih tvrtki s 1.108 registriranih u 2008. godini na 1.305 trenutno registriranih charter tvrtki. U svojoj ponudi navedene tvrtke imaju 3.992 jahte i brodice.

Zaključno s 06. rujna bilježimo ukupan porast gostiju od 0,69% odnosno evidentirano je ukupno 255.988 „charter nautičara“ ili 1.747 nautičara više nego prethodne godine, prvenstveno kao rezultat povećanja broja gostiju u periodu od 15. srpnja do 01. rujna za 7,68% u odnosu na prošlu godinu.

Aktivnosti državnih upravnih organizacija

Državni inspektorat

Mjere i akcije za provedbu turističke sezone, Državni inspektorat započeo je mjesecima prije početka glavne turističke sezone, a u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske i traženjem od svih nadležnih tijela državne uprave da poduzmu efikasnije mjere suzbijanja svih oblika «rada na crno».

Državni inspektorat osigurao je provedbu propisa iz područja ugostiteljstva, turizma i boravišne pristojbe sukladno Programu rada za 2009. godinu. Sve aktivnosti Državnog inspektorata obavljaju se koordinirano, a stanje na terenu prati se od početka godine. Tako su u predsezoni provedeni inspekcijski nadzori nad poslovanjem luka nautičkog turizma, smještajnih objekata iz skupine «hoteli» i «kampovi i druge vrste objekata za smještaj», nad ugostiteljskim objektima koji uslužuju hranom, pićima i napicima, putničkih agencija, te nad drugim objektima koji se nalaze u blizini graničnih prijelaza, trajektnih luka i pristaništa, te na prometnicama i prilaznim putovima do ovih mjesta. Taj ciklus aktivnosti, poglavito gospodarskih inspektora i inspektora rada, okončan je s početkom glavne turističke sezone, kada je započeo drugi, s pojačanim inspekcijskim nadzorima, osobito u onim područjima i djelatnostima gdje su uočene češće nepravilnosti. U skladu s Programom rada, naše aktivnosti bile su usmjerene na kontrolu legaliteta iznajmljivanja smještajnih objekata građana u domaćinstvu i stranih državljana, rad bez propisanih uvjeta, bespravno kempiranje, zaštitu gostiju u smislu osiguranja kvalitete usluge, normativa, pridržavanja cijena usluga, izdavanje računa, te na druge povrede propisa iz područja ugostiteljstva, pružanja usluga u turizmu i boravišne pristojbe, kao i na kontrolu zapošljavanja i uvjeta rada na poslovima vezanim uz ugostiteljstvo i turizam. Kad god je zabilježen veći broj prijava nezadovoljnih gostiju ili veći broj negativnih pojava na određenom području, organizirane su i ciljane koordinirane akcije nadzora, a redovito su obavljani i nadzori uz magistralne pravce prema moru nad ugostiteljima, trgovcima i fizičkim osobama koje su pružale ugostiteljske usluge. Strateški cilj ovogodišnjeg nadzora Državnog inspektorata u glavnoj turističkoj sezoni bio je koordiniranim i kvalitetnim nadzorima ciljano zahvatiti one segmente u ugostiteljskoj djelatnosti, pružanju usluga u turizmu i boravišnoj pristojbi u kojih je učestalija pojava kršenja propisa. Tako inspekcijski nadzori legaliteta pružanja usluga smještaja u ovogodišnjoj glavnoj turističkoj sezoni, naročito, obuhvaćaju objekte za koje se iz prethodnih sezona ima saznanja da se nelegalno bave pružanjem ugostiteljskih usluga smještaja u većem obimu, objekte čija imena i lokacije dostavljaju turističke zajednice, objekte po prijavama građana, te prema vlastitom planu poslova i zadataka. Za potrebe terenskog rada, u našem priobalnom području, i ove je godine Državni inspektorat angažirao dio inspektora iz kontinentalnog dijela, te za srpanj i kolovoz preraspodijelio inspektore tako da se obavi što više inspekcijskih nadzora. Kontinuiran rad u provedbi planskih i programskih zadataka u predsezoni, blagovremene i stručne pripreme, dobra organizacija i koordinacija svih službi unutar Državnog inspektorata, te suradnja s djelatnicima MUP-a i turističkim zajednicama kroz zajednički rad na terenu, doprinijeli su da su svi zadaci predviđeni Programom rada te prijave turističkih zajednica i gostiju, na koje se je promptno reagiralo, za ovogodišnju glavnu turističku sezonu uspješno izvršeni.

U sklopu mjera i akcija koje je proveo Državni inspektorat, u glavnoj turističkoj sezoni 2009. godine, iz područja ugostiteljstva, pružanja usluga u turizmu i boravišne pristojbe proizlazi da su gospodarski inspektori u razdoblju od 1. lipnja do 30. rujna 2009. godine obavili ukupno 24.916 inspekcijskih nadzora. Od tog broja, 10.419 inspekcijskih nadzora bilo je iz područja ugostiteljstva, 1.115 iz područja turizma, te 13.382 inspekcijska nadzora građana koji su pružali ugostiteljske usluge u domaćinstvu, vlasnika kuća i stanova za odmor, te naplate i uplate boravišne pristojbe. U 7.492 inspekcijska nadzora utvrđene su ukupno 8.533 razne povrede propisa, temeljem kojih je protiv prekršitelja nadležnim prekršajnim sudovima podneseno 3.285 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnih postupaka. Također je donijeto 205 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 987.600,00 kuna, naplaćeno je 4.297 kazni na mjestu izvršenja prekršaja, u ukupnom iznosu od 6.136.500,00 kuna. Donijeta su 3.973 upravna rješenja, i to: 1.672 usmena rješenja o zabrani rada na zapisnik kojima je odmah zabranjeno

daljnje pružanje ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu, odnosno 57% više u odnosu na isto razdoblje prošle godine (1.216 u ugostiteljskim i turističkim objektima i 456 u domaćinstvima građana), 1.603 pisana rješenja o zabrani rada (1.158 u ugostiteljstvu i turizmu i 445 u domaćinstvima građana), te 698 rješenja o otklanjanju nedostataka (595 u ugostiteljstvu i turizmu i 103 u domaćinstvima građana).

Od 1.672 usmena rješenja o zabrani rada na zapisnik, 1.482 su izvršena pečaćenjem prostorija, prostora, uređaja i opreme, što je u odnosu na isto razdoblje 2008. godine više za 72%. U 21 slučaju usmeno rješenje o zabrani rada na zapisnik zbog nepridržavanja propisanoga radnog vremena ugostiteljskih objekata izvršeno je naplatom novčanog iznosa od 30.000,00 kuna u državni proračun u ukupnom iznosu od 630.000,00 kuna. Također, u navedenom razdoblju donijeto je 128 zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja naplatom novčane kazne temeljem članka 45. Zakona o Državnom inspektoratu, u ukupnom iznosu od 300.000,00 kuna.

U navedenom razdoblju, gospodarski inspektori Državnog inspektorata obavljali su i inspekcijske nadzore uz magistralne pravce A1, D-1 i D-3 u vrijeme vikenda (petak, subota i nedjelja). Tako su obavljena 623 inspekcijska nadzora nad trgovcima, ugostiteljskim objektima, iznajmljivačima soba, te fizičkim osobama koje prodaju poljoprivredne proizvode. U navedenim inspekcijskim nadzorima utvrđena su 352 razna prekršaja (230 iz područja ugostiteljstva i turizma i 122 iz područja prometa robe i usluga), temeljem kojih su podnesena 153 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, doneseno je 9 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 41.000,00 kuna, naplaćeno je 98 kazni na mjestu izvršenja prekršaja u ukupnom iznosu od 117.000,00 kuna, doneseno je 13 usmenih rješenja o zabrani raspolaganja robom u iznosu od 15.931,00 kune. Gospodarski inspektori u području ugostiteljstva i turizma donijeli su 2 usmena rješenja o zabrani rada zbog obavljanja ugostiteljske djelatnosti bez upisa u propisani registar, odnosno bez rješenja o ispunjenim uvjetima, te 18 pisanih rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka.

Tijekom turističke sezone gospodarski inspektori iz Područne jedinice Rijeka i Područne jedinice Split, osim redovnih inspekcijskih nadzora, obavljali su i ciljane nadzore, koji su za cilj imali suzbijanje uočenih negativnih pojava na terenu. Od značajnijih akcija na području Područne jedinice Rijeka, izdvajamo akcije na području Istre, odnosno gradova Pule i Poreča, te Krka. Na području Područne jedinice Split organizirano je nekoliko akcija na otocima Visu, Hvaru, Braču, Lastovu i Korčuli, te na području Dubrovnika.

Na temelju utvrđenih povreda propisa poduzete su sve predviđene mjere protiv prekršitelja. U odnosu na prošlu godinu, u istom izvještajnom razdoblju, donijeto je 67% više pisanih rješenja o zabrani rada (1.603). Naplaćeno je 31% više kazni na mjestu izvršenja prekršaja (6.136.500,00 kuna), a broj izdanih prekršajnih naloga (205), gotovo je dvostruko veći u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Gospodarski inspektori Državnog inspektorata iz područja ugostiteljstva, turizma i boravišne pristojbe su u navedenom razdoblju uprihodili u državni proračun iznos od 8.054.100,00 kuna, odnosno 26% više nego u istom razdoblju prošle godine.

Iz ostvarenih rezultata, u promatranom periodu, vidljivo je da je velika aktivnost inspektora na terenu bila usmjerena prvenstveno na suzbijanje svih oblika rada „na crno“ u pružanju ugostiteljskih i turističkih usluga, ali i na zaštitu gostiju i turista u smislu osiguravanja kvalitete usluga. Posebna pažnja posvećena je nelegalnom iznajmljivanju smještajnih objekata od strane stranih državljana, te kampiranja na zemljištu u privatnom vlasništvu.

Utvrđene činjenice po provedenim inspekcijskim nadzorima upućuju da su većinom prisutni isti prekršaji na cijelom priobalnom području. Najčešće povrede propisa iz područja ugostiteljstva i turizma odnosile su se na: bespravno kampiranje, rad bez upisa u propisani registar, rad bez propisanih uvjeta, nedostatke u ispunjavanju propisanih uvjeta, cijene usluga, normative, nepridržavanje propisanoga radnog vremena, nevođenje knjige žalbe, te druge povrede propisa.

Glede povreda propisa koji su se odnosili na inspekcijske nadzore građana u domaćinstvu i vlasnika kuća i stanova za odmor, najčešći prekršaji su bili: rad bez upisa u propisani registar, neprijavlivanje turističkoj zajednici, neplaćanje boravišne pristojbe, nevođenje popisa gostiju, cijene usluga, neizdavanje računa i ostalo.

Pored inspekcijskih nadzora gospodarskih inspektora i inspektori rada za radne odnose Područne jedinice Rijeka i Područne jedinice Split kontrolirali su radnike zaposlene na poslovima vezanim za ugostiteljstvo i turizam u priobalnom području naše Države. Tako su, u navedenom razdoblju, obavili 1.553 inspekcijska nadzora, temeljem kojih je protiv prekršitelja podnijeto 725 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnih postupaka, donijeta su 24 obvezna prekršajna naloga i jedan prekršajni nalog, te je naplaćena jedna kazna na mjestu izvršenja prekršaja. Također je doneseno 217 pisanih rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i 141 usmeno rješenje na zapisnik kojima je privremeno zabranjeno obavljanje djelatnosti. Od tog broja poslodavci su u 99 slučajeva otkupili mjeru pečaćenja i uplatili novčane kazne u ukupnom iznosu od 3.270.000,00 kuna u državni proračun, dok su u 42 slučaja usmena rješenja izvršena pečaćenjem ili na drugi pogodan način.

U navedenom razdoblju inspektori rada su, među inim, privremeno zabranili obavljanje djelatnosti u trajanju od 30 dana kod 141 poslodavaca kod kojih su zatekli 61 radnika-stranca (najviše državljana Bosne i Hercegovine, te Kosova) koji su nezakonito radili (50 nije imalo radnu dozvolu, 4 nije imalo potvrdu policijske uprave o prijavi rada bez radne dozvole, 4 nisu imala poslovnu dozvolu, dok ih 3 nije imalo potvrdu policijske uprave o prijavi rada bez poslovne dozvole, 167 radnika s kojima poslodavac nije sklopio ugovor o radu, niti im je uručio potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada, te 108 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno mirovinsko osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje.

Inspekcijske nadzore u području ugostiteljske djelatnosti obavljali su i inspektori rada za zaštitu na radu. U izvještajnom razdoblju obavljena su 453 inspekcijska nadzora, u kojima je utvrđeno 386 raznih povreda propisa, temeljem kojih je donijeto 178 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 76 rješenja o zabrani rada i podnijet 171 optužni prijedlog za pokretanje prekršajnih postupaka.

O svim uočenim nepravilnostima prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora kada inspektori Državnog inspektorata nisu izravno nadležni postupati, izvještavali su druga nadležna tijela i službe.

Iz naprijed navedenog, proizlazi da je Državni inspektorat sukladno pripremljenim planovima i Programu rada proveo sve potrebite aktivnosti, kako bi se osigurala provedba propisa iz područja ugostiteljstva, turizma i boravišne pristojbe.

U cilju izbjegavanja nekih problema u turističkoj sezoni u idućoj godini, a koji su uočeni prilikom obavljanja inspekcijskih nadzora, kao što je npr. iznajmljivanje na „ crno“ smještajnih kapaciteta stranaca po sistemu „ ključ iz ruke u ruku“ i nemogućnosti izdavanja usmenih rješenja o zabrani nelegalnog pružanja usluga zatečenim predstavnicima pružatelja usluga, predložene su izmjene i dopune Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, a što bi trebalo omogućiti efikasnije sprečavanje daljnjeg nelegalnog rada. Pored toga, uočeno je da je potrebno izvršiti i neke izmjene vezano za plaćanje boravišne pristojbe vlasnika kuća i stanova za odmor, zbog nemogućnosti utvrđivanja pravilnog činjeničnog stanja u inspekcijskom nadzoru bez ishoda sudskog naloga. S obzirom na navedeno, a u vezi sa Zaključkom Operativne podskupine za izradu Dubinske analize stanja u sektoru turizma i ugostiteljstva, koji je održan u Ministarstvu turizma 24. rujna ove godine, kao i efikasnije i učinkovitije provedbe Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, Zakona o pružanju usluga u turizmu, te Zakona o boravišnoj pristojbi, predložene su Ministarstvu turizma izmjene i dopune navedenih propisa.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje

Temeljem usvojenog Vladinog Programa pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009., ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS), donio je *"Odluku o pripremanju DUZS za sudjelovanje u izvršavanju programa pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009."* i *"Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2009."* kojim su se sve ustrojstvene jedinice DUZS-a i specifične operativne snage sustava zaštite i spašavanja aktivno pripremile za koordinaciju provođenja pružanja pomoći turistima, njihovoj organiziranoj evakuaciji i zbrinjavanju u slučaju nesreće, velike nesreće, katastrofe ili terorističkog djelovanja a posebno na područjima velike opterećenosti dodatnim boravkom velikog broja turista.

Kontinuirano su se održavali sastanci sa svim žurnim službama, predstavnicima stanica HGSS, Crvenim križem, Hrvatskim šumama, Hrvatskim vodama, komunalnim poduzećima, ronilačkim savezom, lučkim kapetanijama, predstavnicima nacionalnih parkova, radio postajama i drugim udrugama građana i pravnim osobama koje su od značaja za zaštitu i spašavanje i sigurnost turista.

Svi područni uredi DUZS, za područje svoje odgovornosti dopunili su i ažurirali postojeće "Operativne planove evakuacije i zbrinjavanja turista". Redovito su se održavali sastanci stožera zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojima se analizirao sustav zaštite i spašavanja (ZiS) te su se razmatrale zadaće pojedinih dijelova sustava ZiS u provedbi navedenog Plana.

Održano je niz pokaznih i terenskih vježbi s ciljem provjere spremnosti operativnih snaga zaštite i spašavanja i koordinacije operativnog postupanja u kriznim situacijama. Na vježbama su bili prisutni predstavnici svih žurnih službi pravnih osoba i udrugama građana koje bi sudjelovale na stvarnoj intervenciji. DUZS je izradio letke koji su distribuirani putem Područnih ureda za zaštitu i spašavanje kojim se građani i turisti upoznaju s znakovima za uzbunjivanje, načinom dojave na 112 i postupanjima u slučajevima požara otvorenog prostora, potresa, poplava i bujica.

U suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom ove informacije redovito se objavljuju u njihovim katalogima.

Dogovorena je suradnja i način međusobnog komuniciranja u cilju poboljšanja koordinacije žurnih i drugih službi sa Županijskim centrima 112 (ŽC 112).

U koordinaciji s svim žurnim službama, pravnim osobama i udrugama građana uključenih u sustav zaštite i spašavanja izrađeni su i testirani sljedeći Standardni operativni postupci (SOP) za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 :

- SOP za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 u slučaju prometne nesreće na autocesti,
- SOP za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 u slučaju prometne nesreće na državnim, županijskim, lokalnim i nerazvrstanim cestama,
- SOP za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 kod organiziranja prijevoza za potrebe transplantacije organa i
- SOP za međuresornu koordinaciju prelaska državne granice kod primanja i upućivanja žurne pomoći u zaštiti i spašavanju u katastrofama i velikim nesrećama.

Pored navedenog, u proceduri usuglašavanja bili su i prijedlozi SOP-a za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 u slučaju prijetnje i/ili nastanka ugroze života i imovine ljudi i SOP-a za djelovanje jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra 112 u slučaju intervencija timova HMP-a.

Održavanje sustava javnog uzbunjivanja, odnosno sustava koji će pravodobno i efikasno uzbunjivati građane RH i strane turista provodilo se sukladno raspoloživim novčanim sredstvima,. Trenutačno je u tijeku rekonstrukcija sustava javnog uzbunjivanja Istarske županije poslije koje će se moći upravljati s 40 sirena pretežno raspoređenih u Pazinu, Poreču, Puli i Rovinju.

Prije početka glavne turističke sezone 2009., aktivirane su dodatne radne stanice operatera u informacijsko-komunikacijskim sustavima u ŽC112 Sisak i Požega.

U Državnom centru 112 (DC112) aktivirana je dodatna radna stanica u cilju još bolje koordinacije hitnih medicinskih letova.

Zbog potencijalnih poziva u pomoć, upućenih od stranih turista koji ne govore hrvatski jezik, *osiguran je centralizirani sustav prevođenja na pet (5) stranih jezika* (engleski, njemački, talijanski, mađarski i slovački), te povremeno češkom (kada su prevoditelji u dežurnoj smjeni) te je na taj način turistima omogućena komunikacija na cjelokupnom teritoriju RH.

U suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi *izvršeno je komunikacijsko povezivanje 18 dodatnih dežurnih timova hitne medicinske pomoći* (14 raspoređenih na autocestama, dva na državnim cestama te Vodicama i otoku Viru) s Županijskim centrima 112. U tu svrhu osigurani su mobilni telefonski uređaji i profesionalni radio komunikacijski uređaji sustava MUPnet TETRA za sve timove Hitne medicinske pomoći.

Važnost navedenog očituje se u podatku da su dodatni timovi HMP raspoređeni na autocestama u razdoblju od 15. lipnja do 31. kolovoza 2009. godine intervenirali preko 495 puta s prosječnim vremenom izlaska na mjesto nesreće od samo 13,9 minuta. Tako je u 2009. godini broj intervencija za 207 ili 72% veći nego u 2008. godini. Prosječno vrijeme izlaska na mjesto nesreće ostalo je isto, a broj poginulih je udvostručen (32).

Ove turističke sezone višekratno se ukazala potreba za aktiviranjem Plana pozivanja i aktivacije Stožera zaštite i spašavanja i Operativnog plana evakuacije i zbrinjavanja turista u slučaju velike nesreće i katastrofe. Iste aktivnosti su provedene na području Istarske županije kada je 27.05.2009. na željezničkoj postaji Buzet i 19.07.2009. na željezničkoj postaji Lupoglav došlo do istjecanja ukapljenog naftnog plina (bez posljedica po stanovništvo, materijalna dobra i okoliš), te dana 20.06.2009. kada je autokamp Kažela u Medulinu poharala pijavica (6 ozlijeđenih osoba i velika materijalna šteta). Jedan od najtežih događaja dogodio se 24. srpnja 2009. na području Labinske Drage kada je iskočio nagibni vlak tijekom vožnje iz pravca Zagreba prema Splitu. U nesreći je 6 osoba smrtno stradalo, dok je 55 ozlijeđeno. Među ozlijeđenim je bilo 12 stranih državljana. U navedenim slučajevima za sve ugrožene turiste organizirana je medicinska pomoć, evakuacija, prijevoz, zbrinjavanje, smještaj, topli obrok i sva ostala potrebna skrb.

Zabilježili smo 131 akciju hitnog medicinskog leta – što je u odnosu na prošlu godinu smanjenje za 27%. Prosječno vrijeme djelovanja u hitnim medicinskim letovima je oko sat vremena.

U razdoblju od 1. lipnja do 31. kolovoza 2009. centri 112 koordinirali su 266 akcija traganja i spašavanja na kopnu i moru, što je 49% više nego 2008. godine. Od navedenog bilo je 106 traganja i spašavanja na kopnu ili otoku (porast 16%), 145 traganja i spašavanja na kopnu (porast 88%), 15 traganja i spašavanja na rijeci i jezeru.

Proveli smo 343 postupka lociranja korisnika za pozive iz pokretnih telekomunikacijskih mreža, a što je povezano uz razne akcije zaštite i spašavanja.

Sukladno Planu inspeksijskog i upravnog nadzora sustava ZiS provodio se redoviti nadzor jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, gdje je tijekom nadzora naglasak dan i na provođenje Programa TURS.

Temeljem Plana inspeksijskog nadzora javnih vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih postrojbi dobrovoljnih vatrogasnih društava, vatrogasnih zajednica i drugih operativnih subjekata provedeni su redoviti nadzori prema mjesečnim planovima, pri čemu se posebna pozornost pridavala operativnoj spremnosti i opremljenosti vatrogasaca za turističku sezonu. U 2009. godini obavljeno je 540 inspeksijskih nadzora. Uoči i tijekom turističke sezone posebna pažnja posvećena je postrojbama koje su dislocirane iz vatrogasnih postrojbi kontinentalnog dijela RH na priobalje.

Sukladno odredbama *"Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku za 2009. godinu"*, izrađen je *"Državni plan angažiranja vatrogasnih snaga i snaga koje sudjeluju u gašenju požara"*. Temeljem navedenog Plana, tijekom ljeta, vatrogasne snage i namjenski organizirane snage OS RH locirane su na dodatne 24 lokacije na priobalju. Uz postojećih 3500 vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim postrojbama na priobalju, dodatno je angažirano 2013 gasitelja (1000 sezonskih vatrogasaca-privremeno zaposlenih, 1013 vatrogasaca dislociranih iz kontinentalnih postrojbi) i 341 djelatna vojna osoba - namjenskih organiziranih snaga OS RH.

Za pomoć gasiteljima iz zraka angažirana su pet Canadaira, šest helikoptera, šest izviđačko-navalnih zrakoplova, jedan izviđački zrakoplov Pilatus i jedan helikopter Bell. Od ostalih snaga predviđeno je angažiranje 300 pripadnika MUP-a, HGSS-a i CZ-a.

U razdoblju od 1. lipnja do 14. rujna 2009. godine, na području priobalja nastalo je 1608 požara na otvorenom prostoru u kojima je opožareno ukupno 6640 ha raslinja. Naglašavamo da je u navedenom vremenskom razdoblju 86,2% požara pogašeno u vremenu do 4 sata od dojave, što ukazuje na učinkovit i organiziran sustav operativnog djelovanja.

U 19 požara otvorenog prostora koji su izbili na miniranim područjima izgorjelo 47,6% ukupno opožarene površine, odnosno 3163 ha raslinja. Protupožarne zrakoplovne snage za gašenje požara, za

prijevoz gasitelja i/ili opreme tijekom požarne sezone (01.06.-30.09.2009.) angažirane su na 100 požara.

Na intervencijama požara otvorenog prostora ove požarne sezone u priobalju ozlijeđena su četiri vatrogasca dok je jedan građanin smrtno stradao.

Aktivnosti javnih poduzeća

Hrvatske autoceste

Dovršetkom radova izgradnje 12 km drugih cijevi tunela Mala Kapela i tunela Sveti Rok, 30. svibnja 2009. godine puštan je u promet puni profil tog dijela autoceste A1.

U Slavoniji na koridoru Vc, 17. travnja 2009.g. puštena je u promet dionica autoceste A5 između Osijeka i Đakova u dužini 32,5 km, čime je Osijek povezan autocestom s ostalim dijelovima zemlje.

Dana 17. prosinca 2009. g. pušten je u promet novi međunarodni granični cestovni prijelaz Macelj i preostali neizgrađeni dio ceste A2 do slovenske granice (1,0 km).

Prema planu, u mjesecu prosincu pustiti će se u promet novi međunarodni granični cestovni prijelaz Macelj i preostali neizgrađeni dio autoceste A2 do slovenske granice (1,0 km).

Nastavljaju se radovi na južnim dionicama autoceste A1 Zagreb – Split – Dubrovnik od Ravče do Ploča I (25 km) i dionica brze ceste od Čeveljuše na D8 do luke Ploče (1,0 km).

Imajući u vidu očekivan pojačan turistički promet već u mjesecu lipnju, posebno na prometnim pravcima prema moru, HAC je u okviru svoje nadležnosti dovršio sve radove izvanrednog održavanja na autocesti A1, pa se u periodu od 01. lipnja do završetka turističke sezone nisu izvodili radovi na toj autocesti, osim nužnih aktivnosti na redovnom održavanju. Svi planirani radovi na sanaciji objekata i kolnika autocesta, a koji su izuzeti iz zabrane u turističkoj sezoni 2009.godine, izvodili su se uz privremenu regulaciju prometa na način kojim se osigurava prometovanje po dvije prometne trake u oba smjera (tamo gdje intenzitet prometa to zahtjeva), uz određena ograničenja vezana za brzinu kretanja vozila. Provedena je zamjena i dopuna prometne opreme u cilju poboljšanja sigurnosti na pojedinim dijelovima autoceste. U tom smislu postavljena je nova horizontalna signalizacija u izvedbi hladne plastike, na dionicama velikog intenziteta prometa, te „vibro trake“ na određenim dionicama autoceste A3.

U svrhu povećanja stupnja sigurnosti prometa i sprečavanja ulaska vozila u suprotan smjer, izrađeni su prometni elaborati i postavljena dopunska vertikalna prometna signalizacija na čvorovima autoceste A1. Kao konstantna aktivnost provodila se suradnja s Hrvatskom turističkom zajednicom i županijskim turističkim zajednicama na promidžbi turističkog potencijala okruženja kroz koje autoceste prolaze preko info-panoa na odmorištima autocesta.

Bitne prometne karakteristike turističke sezone 2009. na autocestama u nadležnosti Hrvatskih autocesta d.o.o. ogledaju se u porastu ukupnog prometa na dijelu autoceste A1 Zagreb-Split-Ravča, gdje je ostvaren porast prometa u prvih devet mjeseci za 7,15% u odnosu na 2008.g. (mjereno na dionici Bosiljevo II. – Šestanovac), te povećanje prosječnog ljetnog dnevnog prometa (PLDP) za 11,49 %.

Izgradnjom drugih cijevi tunela Mala Kapela i tunela Sveti Rok u svibnju 2009.g. nestali su problemi uskih grla na A1, što je dijelom i razlog povećanja broja korisnika u ovoj turističkoj sezoni posebno u zoni tunela Sveti Rok gdje bilježimo povećanje vikend prometa za 16,26% u usporedbi s 2008.g., s ostvarenim rekordnim vikend prometom od 167.927 vozila (vršni vikend 31.srpnja-2kolovoza), što je povećanje za 28,68% u odnosu na 2008.g.. Ujedno vršni vikend iz TS 2008g. u zoni tunela Sveti Rok premašen je za 6 vikenda, u ovoj turističkoj sezoni.

I ove turističke sezone provodilo se ograničavanje prometa svih izvanrednih prijevoza na vrijeme smanjenog intenziteta prometa u vremenu od 23,00 do 05,00 sati, a na autocesti A1, tijekom vikenda, odnosno od petka do nedjelje isti nije bio dozvoljen.

Potvrđena pozitivna iskustva, iz prošlih godina, održavanja redovitih koordinacija svih nadležnih subjekata u provedbi organizacije prometa (MUP, HAK, Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., Autocesta Rijeka-Zagreb d.d., Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o.), te načina organizacije dežurstava žurnih službi MUP-a i hitne medicinske pomoći odgovarajuće su se provodile i u turističkoj sezoni 2009. godine.

U okviru nadležnosti Hrvatskih autocesta d.o.o. na glavnim turističkim pravcima, na autocesti A1, A3 i A4 i u ovoj turističkoj sezoni provodilo se 24 satno dežurstvo timova hitne medicinske pomoći. Smještaj i prehranu dežurnih timova osigurali smo u prostorijama svojih COKP-i, a prema rasporedu usuglašenim s nadležnim ministarstvom. Raspored lokacija za smještaj dodatnih timova s vozilom hitne pomoći određen je prema zonama u radijusu od 40 do maksimalno 70 km po jednoj ekipi hitne pomoći.

S obzirom na gore navedeno, ljetne gužve i zastoji u vrijeme pojačanog prometa, posebno vezano za probleme uskih grla nisu se očekivali, a što se i pokazalo točnim u ovoj turističkoj sezoni.

Hrvatske ceste

Hrvatske ceste d.o.o. provele su niz aktivnosti u građenju, održavanju i zaštiti državnih cesta koje su pridonijele podizanju razine prometne usluge te sigurnom i nesmetanom odvijanju prometa tijekom Turističke 2009.

Na svim glavnim cestovnim pravcima izvedeni su svi potrebni radovi iz programa redovitog održavanja. To se prvenstveno odnosi na čišćenje kolnika i prometne signalizacije, mjestimične popravke kolnika uključujući i sanaciju lokalnih oštećenja, uređenje bankina, sječu raslinja u cestovnom pojasu radi osiguranja dobre preglednosti, košnju trave sa bankina i pokosa nasipa i usjeka, zamjenu oštećene i dotrajale vertikalne signalizacije, čišćenja i mjestimične popravke sustava za odvodnju, obnovu horizontalne signalizacije, čišćenje cestovnog zemljišta od otpadaka i drugih stvari te uređenje parkirališta i odmorišta.

Sukladno zadaćama iz točke 20. «Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini» («Narodne novine» br. 43/09), do 31. svibnja 2009. je očišćen cestovni pojas od lakozapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje bi mogle izazvati požar ili omogućiti/olakšati njegovo širenje uz državne ceste koje prolaze kroz šume razvrstane u veliki i vrlo veliki stupanj ugroženosti od požara te one koje su od posebnog značaja.

Poduzete su i sve mjere za brzo otklanjanje posljedica u slučaju nastanka zagušenja ili izvanrednog događaja.

Kako bi se brzo osiguralo mjesto izvanrednog događaja a prema potrebi i preusmjerio promet na zaobilazne pravce, obavijestila javnost o tome te brzo i efikasno uklonile eventualne posljedice, uspostavljena je stalna ophodnja i na glavnim turističkim pravcima.

Izvanredno održavanje

Sukladno Planu građenja i održavanja državnih cesta u 2009. godini, na glavnim turističkim pravcima izvedeni su radovi izvanrednog održavanja državnih cesta u duljini od 10 km te je sanirano jedno klizište.

Program obnove državnih cesta (Betterment)

Kroz program obnove državnih cesta (Betterment II), obnovljeno je 70 km državnih cesta.

Autocesta Rijeka-Zagreb

Izvedeni radovi Autocesta Rijeka-Zagreb d.d. 13. lipnja 2009. pustila je u promet rekonstruiranu naplatnu postaju Lučko i novoizgrađenu naplatnu postaju Demerje koja s naplatnom postajom Lučko čini jednu funkcionalnu cjelinu. NP Demerje, udaljena od NP Lučko tri kilometra iz smjera Karlovca, namijenjena je isključivo bezgotovinskim načinima naplate cestarine dok NP Lučko zadržava funkciju gotovinske naplate cestarine.

NP Demerje projektirana je s deset staza za obavljanje naplate od čega su predviđene dvije staze za "brzi ENC" (40 km/h), te osam staza za "stani i kreni" ENC, bankovne, debitne i charge kartice (ni za jednu karticu nije potrebno unositi PIN kod), SMART kartice i INA kartice.

Dana 18. lipnja 2009. otvorena je za promet dionica riječke obilaznice čvor Škurinje - čvor Dirače u punom profilu, ukupne duljine 5,23 km, uključujući novoizgrađeni čvor Rujevica. Na preostalom dijelu dionice od čvora Orehovica do čvora Škurinje, uključivo s priključkom južnog kolnika na dionici Orehovica - Sv. Kuzam u čvoru Orehovica (duljine 84,00 m) ukupne duljine 4,30 km radovi su u tijeku (most Rječina, vijadukt Katarina i Mihačeva Draga, tuneli: Katarina, Trsat i Škurinje s pripadajućim dijelom trase-pristupne ceste).

U sklopu izvođenja radova na izgradnji Riječke obilaznice izgraditi će se zidovi za zaštitu od buke u duljini 10.490 m, a gradit će se na sjevernoj i južnoj strani kolnika kao i dijelom u razdjelnom pojasu.

Na dijelu trase između vijadukta Mihačeva Draga i nadvožnjaka Kozala u duljini od 352 m umjesto klasičnih zidova zaštite od buke izvodi se solarni „tunel“. Budući da je sustav smješten na jednom od glavnih koridora za ulazak turista u zemlju isti podiže ugled zemlje kako ekološki tako i znanstveno-tehnički, te povećava svijest ljudi o pozitivnoj ulozi obnovljivih izvora energije u svakodnevnom životu. Sustav također daje doprinos smanjenju emisije stakleničkih plinova pri proizvodnji električne energije koji osim što ne zagađuje okolinu ne oduzima prostor ljudima i prirodi. Također solarni moduli zajedno sa mrežnim izmjenjivačem daju energiju u elektroenergetski sustav HEP-a povećavaju na taj način stabilnost i raspoloživost električne energije.

PUO Tuhobić - jug tip B planirano puštanje u promet kraj 2009. Na PUO-u su projektirani: benzinska pumpa i restoran sa parkiralištem, objekt vatrogasne postrojbe sa servisnim putovima, te plato za prihvat vozila sa opasnim teretom.

13.06.2009. godine otvorena je NP Demerje, od otvaranja do 30.09.2009. kroz tu postaju prošlo je 903.395 vozila ili 35% od 2.562.282 vozila koja su prošla na NP Demerje i Lučko.

Vršni promet na NP Demerje zabilježen je dana 16.08.2009. kada je prošlo 16.349 vozila a na NP Lučko 24.248 što ukupno iznosi 40.597 vozila.

Na izlaznim postajama ARZ-a od 01.06.-30.09.2009. godine prošlo je 7.817.547 vozila što je 33.822 vozila više ili 0,43% u iznosu na isto razdoblje 2008.godine.

Tijekom sezone bilježimo porast prometa na naplatnim postajama Lučko, Oštrovica, Rijeka, Krk i Rupa u odnosu na 2008.godinu što ukazuje na to da recesija nije odigrala značajnu ulogu prema odabiru rute prema turističkom odredištu.

Tijekom sezone nepotrebne kilometarske kolone su se stvarale subotom na izlazu Lučko, odnosno Demerje kako je subota dan koji uglavnom u povratku koriste strani turisti a oni nedovoljno izlaze na novootvorenu bezkontaktnu naplatu Demerje, nedjeljama se bilježio jači promet ali problema u prometu odnosno čekanja na izlazima Demerje i Lučko nije bilo.

Podijeljeno je 30.000 letaka kojima je promovirano korištenje bezgotovinske naplate

Demerje, te u suradnji s Hrvatskom udrugom koncesionara 400.000 dvojezičnih letaka o svim bitnim obavijestima za korisnike autoceste.

Turistička sezona je evidentno pridonijela povećanju vozila na autocesti i oživljavanju cjelokupnog gospodarstva. Činjenica je da se negativan trend od 7% manjeg broja vozila ostvaren u prva tri mjeseca smanjivao se iz mjeseca u mjesec, te u zbroj devet mjeseci vodi prema ostvarenju prošlogodišnjeg broja vozila za isto razdoblje.

Najviše ohrabruje i veseli činjenica da je tijekom sezone, a posebno u dane kolovoskih vikenda ove godine promet na NP Lučko izrazito veći nego u iste dane prošle godine. Svi vikendi tijekom kolovoza 2009. na ulaznim stazama naplatne postaje NP Lučko bilježe porast broja vozila prema turističkim destinacijama, a najvažnije od svega je da je i subota dan koji je rezerviran za strane turiste u dolasku i odlasku jači nego prošlogodišnji.

Globalna recesija pogodila je više domaćeg korisnika koji ne putuje više tako često autocestom radnim danom i u dane vikenda cijele godine. To se najbolje vidi po manjem broju vozila na malim naplatnim postajama kao što su: Vrbovsko, Bosiljevo, Ravna Gora, Delnice i Vrata koje većinom koristi domicilno

stanovništvo, odnosno vikendaši iz ostalih područja RH. Svi oni su prijašnjih godina putovali gotovo svaki vikend na odmor, a ove godine uslijed recesije su izrazito prorijedili svoja putovanja.

U srpnju je otvoren restoran na PUO desinec jug

Tijekom 2009. godine pojačani su inspekcijski nadzori na PUO-a sukladno utvrđenim procedurama, izvršena su bodovanja svakog pojedinog PUO-a, a o uočenim nedostacima pismeno su obaviješteni podkoncesionari.

Aktivnosti održavanja autoceste

Izgradnjom NP Demerje ostvarena je dobra suradnja s nadležnom II. Postajom prometne policije Lučko, vezano za djelovanje u slučajevima vožnje autocestom u krivom smjeru, te će se ista nastaviti tijekom cijele godine, a tako i u turističkoj sezoni 2010.godine. Dobra suradnja ostvaruje se i sa svim ostalim nadležnim Postajama prometne policije duž cijele dionice. U okviru izvanrednog održavanja izvršena je sanacija betonskih površina na dionici Zagreb – Karlovac, demontaža oštećene odbojne ograde, te montaža nove i sanacija kolnika žljebičarenjem na dionici Karlovac – Vrbovsko.

Tijekom godine Društvo je poduzimalo niz mjera za povećanje sigurnosti prometa, kao što je postavljanje burobrana, postavljanje H2 ograde, znakova koji upozoravaju vozače na suprotan smjer, vertikalne signalizacije, postavljanje VMS promjenjivih znakova, zaštitne ograde i odbojnika ispred tunela.

Povećanju sigurnosti prometa doprinosimo i aktivnim izvještavanjem o stanju autoceste, informiranjem, te ujedno i educiranjem korisnika kroz objave za medije i sudjelovanje naših stručnjaka u brojnim radio i televizijskim emisijama.

Ukupan broj prometnih nezgoda na autocesti Zagreb – Rijeka u prvih devet mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje 2008. godine manji je za 19%.

Ukupan broj nastradalih osoba na autocesti Zagreb – Rijeka smanjen je za 2% u odnosu na isto razdoblje prošle godine, dok je važno istaknuti da je broj poginulih osoba smanjen za 30%.

Info telefon

01.06.2009. godine Info centar je započeo sa radom od 0-24 sata, te pozivom na besplatni broj telefona 0-800-0111, korisnik može dobiti odgovore na pitanja koja su mu od neposredne važnosti, kao što su informacije o stanju na autocesti, ograničenjima u prometu, vremenskim prilikama, kategorizaciji vozila i iznosima cestarine, informacije o načinu plaćanja, udaljenostima između naplatnih postaja, kao i saznati stanje na ENC računu ili na Smart kartici. Od siječnja do rujna na besplatnom telefonu evidentirana su 45.073 upita.

Broj info telefona je dostupan na portalima s promjenjivim prometnim znakovima na dionicama kojima upravlja Autocesta Rijeka-Zagreb d. d., te na magnetskoj kartici i u telefonskom imeniku.

BINA-Istra

Istarski ipsilon ima otvoreni sustav naplate s dva naplatna mjesta – tunel „Učka“ i most „Mirna“.

Obzirom da tijekom turističke sezone na naplatnim mjestima može doći do usporavanja prometa zbog dolaska većeg broja turista, osvrnuti ćemo se na podatke o prometu koji se odnose na spomenute naplatne postaje.

Na naplatnom mjestu Učka od početka 2009. godine do 30. rujna 2009. godine zabilježen je pad prometa od 2,12% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. U istom periodu evidentiran je pad prihoda od 4,40%.

Dosadašnji dostupni podaci o ljetnom prometu, tj. od 01. lipnja 2009. do 31. kolovoza 2009. ukazuju na smanjenje prometa koji iznosi 0,36% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Na naplatnom mjestu most Mirna od 01. siječnja 2009. do 30. rujna 2009. godine zabilježen je porast prometa od 0,41 % u odnosu na isto razdoblje 2008. Također je za isti period evidentiran porast prihoda od 0,44%.

Podaci o ljetnom prometu na mostu Mirna u periodu od 01. lipnja 2009. do 31. kolovoza 2009. ukazuju na povećanje prometa koji iznosi 4,02% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Uzimajući u obzir dnevne špice (Učka 14 791 vozila, Mirna 18 378 vozila, podaci iz 2009. godine) te propusnu moć naplatnih mjesta tunel Učka i Mirna tijekom ove turističke sezone nisu zabilježeni značajni zastoji prometa. Potrebno je naglasiti da su se tijekom smjene gostiju tj. subotom, pojavljivala usporenja prometa na izlazu s Istarskog ipsilona u smjeru Slovenije zbog blizine graničnih prijelaza Kaštel i Plovanija.

Kako bi vozači izbjegli gužve i što prije stigli na svoje odredište, Bina-Istra je i ove turističke sezone, putem najslušanijih radio postaja u Hrvatskoj, više puta dnevno davala informacije o vremenima najvećeg intenziteta prometa te savjete kada je najbolje planirati putovanje.

Na isti je način Bina-Istra informirala korisnike SMS-om i e-mail-om, tako da je svaki pretplatnik redovito primao SMS poruke ili e-mail o stanju na prometnicama Istarskog ipsilona. Time je omogućeno da se svim pretplatnicima, u vrlo kratkom vremenu, prenesu obavijesti o eventualnim zastojima i zatvaranjima dionica.

Svake turističke sezone Istarskim ipsilonom u Istru dolazi gotovo cjelokupan motorizirani turistički promet što taj cestovni pravac čini glavnom prometnom arterijom Istarske županije. Kako bi gostima zaželjeli dobrodošlicu Bina-Istra svakog ljeta organizira akciju dijeljenja bočica ohlađene vode. Akcija je provedena i ove turističke sezone u vikendima pojačanog prometa na naplatnim mjestima Istarskog ipsilona.

Bina-Istra ovog je ljeta na najfrekventnijem odmorištu Istarskog ipsilona organizirala dodatnu animaciju za djecu i ugodan predah za vozače. Odmorište na kojem je organizirana navedena akcija prikladno je uređeno sa sadržajima za djecu te u sklopu toga animatori su dodatno zabavljali najmlađe uz slatkiše i poklone. Kao predah višesatnog sjedenja za volanom i prije nastavka svog puta do turističkih odredišta, vozači su imali priliku opustiti se uz ugodnu masažu u za to uređenoj relax zoni.

Sa predstavnicima policije održani su redovni sastanci u svezi plana kontrole prometa kroz tunel "Učka" i na otvorenoj dionici Istarskog ipsilona. Posljednji sastanak održan je tijekom mjeseca lipnja sa temom Pripreme za predstojeću turističku sezonu. Tom prilikom dogovoreni su postupci i koordinacija u slučaju većih zastoja ili incidenata u prometu na dionicama u nadležnosti Bina-Istre, a sve u cilju brže normalizacije prometa. Također se na istome sastanku predstavnike MUP-a obavijestilo o radovima koji će se izvoditi u ljetnom periodu na gradilištu punog profila Istarskog ipsilona.

Redovno su se dogovarali postupci regulacije prometa prije vikenda kada se očekivao veći priliv vozila.

U rujnu održan je sastanak sa predstavnicima PU Istarske i PU primorsko – Goranske na kojoj je analizirana prethodna sezona sa pogleda protočnosti i sigurnosti prometa na kojem je zaključeno da je ista prošla bez većih poremećaja u prometu, reakcije te očevidi nakon prometnih nezgoda obavljani su u što kraćem roku.

U odnosu na prvih devet mjeseci 2008 g. , u istom razdoblju 2009. g. na Istarskom ipsilonu utvrđeno je značajno smanjenje prometnih nezgoda za 15% (105 prometnih nezgoda u 2009., 124 PN u 2008. g). Najčešći uzrok prometnih nezgoda je nepridržavanje ograničenja brzine od strane vozača.

Potrebno je naglasiti smanjenje broja prometnih nezgoda sa poginulima i ozlijeđenima za 29%. Naime, u prvoj polovici 2009. zabilježeno je 12 prometnih nezgoda sa ozlijeđenim osobama, te 4 sa smrtno stradalim osobama.

Kao dio svog kontinuiranog djelovanja na povećanju sigurnosti u prometu, Bina-Istra je osmislila i organizirala edukativnu akciju namijenjenu prvenstveno mladim vozačima u dobi od 16-24 godine. Akcija je zamišljena kao dodatna edukacija o sigurnoj vožnji s ciljem podizanja znanja i svijesti o rizicima s kojima se mladi vozači suočavaju na cesti. U suradnji s istarskim auto-školama, u akciji su bili uključeni polaznici auto-škola, kao i mladi vozači koji su nedavno položili vozački ispit i dobili vozačku dozvolu. Prezentacije u auto-školam započele su u drugoj polovici svibnja te su trajale do prve polovice srpnja. Akcija je bila dobro prihvaćena među polaznicima auto-škola koji su aktivno sudjelovali na svakoj prezentaciji. S obzirom da je akcija bila vrlo uspješna, nastaviti će se u proljeće iduće godine u Istarskim auto-školama.

Na temelju pripremljenih prometnih projekata regulacije prometa te koordinacijskih sastanaka na kojima su prisustvovali: glavni izvođači radova za izgradnju punog profila Istarskog ipsilona, BOUYGUES TP,

Hrvatske ceste ispostava Pula, Županijska uprava za ceste Županije istarske, Turistička zajednica Županije istarske te

Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i odjel prometne inspekcije. Dobiveno je rješenje o izuzeću zabrane radova tijekom turističke sezone. Tom dozvolom omogućeno je izvođenje radova na izgradnji punog profila Istarskog ipsilona i tijekom ove turističke sezone uz posebnu regulaciju prometa koja je bila na snazi u periodima najmanjeg intenziteta prometa tj. radnim danima od 5 do 8 sati. Radovi u ovom režimu izvodili su se do 15.09., potrebno je naglasiti da od datuma primjene predmetne regulacije prometa pa sve do kraja ljetne sezone 2009., nisu zabilježeni poremećaji u prometu.

Autocesta Zagreb-Macelj

Koncesijsko društvo Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o. upravlja sa 60 km autoceste A2 od Zagreba do Maclja. Naše aktivnosti u sklopu redovnog, te izvanrednog održavanja i inače su usmjerene prema korisnicima autoceste kako bi osim sigurnosti i udobnosti, putovanje autocestom A2 potvrdilo dojam turista da je stigao u jednu uređenu zemlju koja prednjači europskom kulturom. Naše aktivnosti u turističkoj 2009.god. bile su orijentirane na povećanje sigurnosti i udobnosti putovanja korisnika, posebno turista.

Zamijenjen je i saniran dotrajali asfaltni kolnički zastor na više dionica u ukupnoj dužini od preko 8 km.

Obnovljena je, na mjestima slabije vidljive, horizontalna signalizacija od Zagreba do Maclja

Na svim ulaznim linijama naplate postavljeni su boxovi sa promo materijalima AZM-a za jednostavnije korištenje EXPRESS linija naplate.

U suradnji sa Podravkom, VIP-om, T-Mobile, Tele2, dijeljeni su njihovi promo materijali, voda i propagandno-turistički vodiči na naplatnim postajama Zaprešić i Trakošćan.

Služba112

Procedure su usaglašene i poštivane.U svakom slučaju učinkovito poboljšanje prilikom izvanrednih događaja kako za domaće tako i za strance.

Dodatna ekipa hitne pomoći dodijeljena je po Ministarstvu zdravstva AZM-u tijekom turističke sezone. AZM je osigurao smještaj i prehranu.

Tijekom turističke sezone AZM je udvostručio broj blagajnika na naplatnim postajama, jednako kao i broj svih ostalih dežurnih na autocesti (ophodari, elektroničari, električari)

Autocesta Zagreb-Macelj je u nadležnosti PU Zagrebačke i PU Krapinsko Zagorske. Ranije uspostavljena i dogovorena suradnja za vrijeme turističke sezone tekla je nesmetano i sinkronizirano, što se naročito pokazalo uspješnim prilikom potrebe isključivanja kamiona za vrijeme gužvi na granici sa Slovenijom, kontroliranja stvorenih kolona pred tunelima, brzih uviđaja prometnih nezgoda i sl.

Ranije uspostavljena i dogovorena suradnja sa HAK-om tekla je uredno.

Svih šest tunela na dionici od Krapine do Maclja bili su oprani i osvježeni.

Duž cijele autoceste obavljeno je pranje svih znakova i tabli obavijesti.

Obavljena je revizija rasvjete tunela,čvorišta,odmorišta i obavjesnih tabli.

Košnja trave obavljena u 2 navrata tijekom sezone.

Croatia Airlines

Ljetna sezona za Croatia Airlines započinje prelaskom zimskog reda letenja u ljetni, što je ove godine bilo 29. ožujka. Od tog datuma u operacije se postupno uvode nove rotacije zrakoplova kako u redovitom sezonskom letenju tako i u charter letenju bez obzira radi li se o charterima u djelomičnom ili punom zakupu. Broj letova uobičajeno dostiže kulminaciju sredinom svibnja te ostaje na visokoj razini do kraja rujna ili čak početka listopada.

Croatia Airlines trenutno je u fazi zamjene starih turbo-prop zrakoplova tipa ATR42 novim letjelicama Dash Q-400. Veći kapacitet novih zrakoplova (76 sjedala umjesto 42 na ATR-u) dozvolio nam je ove godine izmjene i u redovitom letenju gdje se dio operacija sada obavlja Dash-om. To je ujedno i bio

preduvjet kako bi dio Airbus flote većeg kapaciteta (zrakoplovi sa 162 i 132 sjedala) bio postavljen na tipične turističke rute gdje se očekivala i veća potražnja a ujedno je i nužna niža individualna cijena prijevoza.

U početak ljetne sezone zakoračili smo s dva zrakoplova Dash Q-400 te su još dva uvedena u redovite operacije početkom lipnja. Razdoblje do isporuke novih zrakoplova, uz određene izmjene u redovitom letenju, pokriveno je i najmom zrakoplova za obavljanje letova na najnužnijim rutama.

Kako je konsolidacija kapaciteta provedena ranijih godina, letovi s tradicionalnih turističkih tržišta s kojih Croatia Airlines obavlja letove već godinama direktno prema hrvatskoj obali nisu mijenjani ove godine. Usprkos neoptimističnim signalima s turističkih tržišta, Croatia Airlines je i ove godine obavila letove u maksimalnom mogućem obujmu. Međutim, pri ulasku na za nas nova tržišta odlučili smo iskoristiti prednosti tzv. mrežnih operatora te nove letove usmjeriti prema Zračnoj luci Zagreb. Pažljivo odabranim vezama na domaće letove, na taj je način moguće ostvariti vezu prema bilo kojoj zračnoj luci na hrvatskoj obali Jadrana.

Uvođenjem u flotu dva nova zrakoplova početkom lipnja osigurana je raspoloživost zrakoplova Airbus te je započelo redovito letenje iz Goteborga i Barcelone za Zagreb a osigurana je povezanost na domaće letove prema Splitu, Dubrovniku, Puli i Zadru. Novi letovi iz Goteborga i Barcelone visokim su bookinzima u potpunosti opravdali postavljanje u mrežu letova te će se, po završetku sezone i obavljanju svih potrebnih analiza, razmatrati mogućnosti daljnjeg nastupa na tržištima i mogućih povećanja kapaciteta usmjerenih na ova tržišta.

Tradicionalna tržišta, poglavito Njemačka, Velika Britanija i Francuska, pod teretom globalne krize u početku turističke sezone i naročito predsezone zabilježila su pad broja prevezenih putnika. Međutim, već početkom srpnja trend je zaustavljen naročito na mreži redovitih letova.

Uz stalne kontakte s tour-operatorima i agentima koji predstavljaju tradicionalni sustav distribucije zrakoplovnog sjedala do krajnjeg korisnika, Croatia Airlines i dalje razvija nove tehnologije distribucije te se maksimalno trudimo učiniti dostupnim svakom potencijalnom putniku. Za potrebe distribucije putem interneta Croatia Airlines koristi najsuvremenije alate kako za prikaz raspoloživosti sjedala tako i za tarifiranje. Rezultat nije izostao, a naročite uspjehe pritom bilježimo na prekomorskim tržištima, poglavito u SAD-u, Japanu i Australiji.

Jadrolinija

Jadrolinija je u prvih devet mjeseci 2009. prevezla 8 207 000 putnika (index 09/08 za isti period je 97,4) i 2 173 764 vozila (index 09/08 za isti period je 97,7). Ostvarenje nešto manjeg prometa u odnosu na isti period prošle godine je očekivano s obzirom na recesiju kao i na otvaranje druge cijevi tunela Svet Rok što je na liniji Prizna-Žigljen smanjilo broj vozila za 21 000 odnosno putnika za 40 000, ali istovremeno i zadovoljavajuće jer se očekivalo i znatnije smanjenje prometa.

U 2009. g. Jadrolinija planira prevesti 10 000 000 putnika i 2 500 000 vozila.

Brodovi Jadrolinije su i ovo ljeto povezali redovnim prometnim sustavom oko 40 naseljenih otoka odnosno ostvarili su oko 800 polazaka dnevno u vrhuncu sezone, a najfrekventnije linije održavale su se kontinuirano 24 sata.

Prijevoz tijekom visoke turističke sezone prema našim otocima uspješno je odrađen, a najveći zahtjevi pred flotu Jadrolinije postavljali su se tijekom mjeseca kolovoza, posebno u danima vršnih opterećenja. U kolovozu je Jadrolinija u lokalnom prometu obavila ukupno 14 800 putovanja te prevezla 2 095 222 putnika i 545 188 vozila što je gotovo isti nivo kolovoza 2008.g.

23.07.2009. u flotu Jadrolinije doplovio je još jedan novoizgrađeni trajekt-M/T "Biokovo", kapaciteta 1 200 putnika i 138 automobila. Izgrađen je u BSO Split. To je jedanaesti novonabavljeni trajekt (+ 2 katamarana) za Jadroliniju od 2004.g., a sedma novogradnja iz hrvatskih brodogradilišta u tom periodu (uz trajekt "Cres", "Supetar", "Svet Krševan", "Marjan", "Hrvat" i "Juraj Dalmatinac"). Trajekt "Biokovo" održava liniju Split-Supetar. Na linije sjevernog Jadrana bili su preraspoređeni trajekti većih kapaciteta (Bol, Supetar, Cres, Ilovik, Lubenice, Brestova) što je bitno povećalo kapacitete linija i racionaliziralo

poslovanje. Za ljeto 2009. g. sezonski red plovidbe započeo je 01.06.2009. i trajao do 30.09.2009. Dužobalnu liniju *Rijeka – Split – Stari Grad (otok Hvar) – Korčula) – Dubrovnik* u sezoni je održavao brod Marko Polo s 2 polaska tjedno iz Rijeke za Split, Stari Grad, Korčulu i Dubrovnik te u produžetku za Bari (Italija).

Međunarodne linije prema Italiji održavali su brodovi: "Dubrovnik" (Ancona-Split-Stari Grad), "Zadar" (Ancona-Zadar), "Marko Polo" (Dubrovnik-Bari) i "Liburnija" (Split-Korčula-Sobra-Dubrovnik-Bari).

Osim u dužobalnom i međunarodnom prometu, Jadrolinija je sa svojom flotom od 53 broda (4 velika putnička trajekta za dužobalnu i međunarodne linije, 36 trajekata u lokalnom putničkom prometu, 8 katamarana, 1 hidrobus i 4 klasična broda), ukupnog kapaciteta 3 600 vozila i 27 540 putnika uspješno obavljala i lokalni promet prema otocima. Za sezonu 2009. (Ljeto 2009.g.) Jadrolinija je bila pripremila razne propagandne materijale: prospekte dužobalnih i međunarodnih linija, knjižice lokalnog reda plovidbe, letke lokalnih plovnih područja, zidne redove plovidbe za agencije i druge propagandne materijale. Propagandni materijal se isporučivao za sajmove HTZ na kojima je sudjelovala i Jadrolinija (turistički sajmovi u Beču, Milanu, Munchenu i Ljubljani), a također i za ostale turističke sajmove na kojima je sudjelovala HTZ kao i za predstavništva HTZ u inozemstvu. Velika količina propagandnog materijala kao i sveke godine bila je isporučena agentima Jadrolinije u Europi preko kojih se vrši prodaja putnih karata. Rezervacija i prodaja karata obavlja se u vlastitim agencijama i preko vanjske prodajne mreže diljem Europe. Od 03. ožujka 2008. mogu se karte za dužobalne i međunarodne linije nabaviti direktno preko interneta on-line bookingom na www.jadrolinija.hr. Na osnovi iznijetog za konstatirati je da se ovogodišnji učinci turističke sezone mogu ocijeniti zadovoljavajućima. Ova se ocjena odnosi kako na prometne učinke tako i na organizaciju i koordiniranje prometa te promidžbeno-prodajnu podršku. Ipak, s obzirom da je Jadrolinija znatno obnovila svoju flotu i povećala kapacitete, u mnogim pristaništima javljaju se problemi prilikom ukrcaja. Pristupne ceste nemaju 3 trake pa se znatno usporava protočnost vozila. Sanitarni čvorovi u pristaništima su neadekvatni ili neprimjereni frekvenciji putnika, a velik je problem struja i voda u lukama (posebno Žigljen na Pagu).

Agencija za obalni linijski promet

Temeljna prosudba o sustavu pomorskih veza na Jadranu u 2009. godini, posebice tijekom glavne turističke sezone, jest da je u cijelosti zadovoljio potrebe kako hrvatskih otoka, tako i turističkoga gospodarstva.

Ukupna ostvarenja u prijevozu putnika i vozila u prvih devet mjeseci su gotovo u cijelosti dostigla promet iz 2008. godine, koja je bila rekordna. Pri tome je važno naglasiti da je i u vrijeme najintenzivnijega prometa, osobito tijekom kolovoza, zadržan iznimno visok standard kvalitete prijevoza te sigurnosti plovidbe, pri čemu Hrvatska drži izrazito visoko mjesto u Europi.

Među aktivnostima Agencije za obalni linijski pomorski promet na dodatnom poboljšanju sustava pomorskoga linijskoga prometa valja izdvojiti sljedeće:

Od 1. lipnja do 30. rujna, zbog potreba kvalitetne opskrbe tijekom ljeta, uvedeno je dodatno sezonsko putničko-teretno putovanje na liniji od Dubrovnika do Elafitskih otoka Koločepa, Lopuda i Šipana što ga je svakodnevno održavao brod 'Plavi val'.

Zbog povećanog prometa odobreno je uvođenje četiri dodatna povratna putovanja svakoga dana na trajektnoj liniji Ploče-Trpanj i to od 25. srpnja do 31. kolovoza. Tako su do kraja glavne turističke sezone trajekti na toj liniji obavljali 11 povratnih putovanja dnevno.

Na brzobrodskoj liniji iz Šibenika za otoke Kaprije i Žirje od 24. srpnja do 28. kolovoza uvedeno je i treće putovanje petkom

U svim prilikama kad je mogla Agencija je izlazila u susret zahtjevima otočana i turističkih djelatnika. Primjerice, zbog povećanog broja putnika bilo je odobreno da brzi brod na liniji Zadar-Mali Lošinj-Pula skrene na Silbu, a na liniji Zverinac-Zadar odobreno je brodaru da koristi dopunski brzi brod kako bi se izbjegle gužve.

Za turističko gospodarstvo Hrvatske najznačajnijom novinom smatramo uvođenje cjelogodišnjih plovidbenih redova, koji će se primjenjivati od 1. siječnja 2010. godine, a što je učinjeno izmjenom Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu upravo na poticaj Agencije za obalni linijski promet.

Sezonski plovidbeni redovi koji vrijede od 1. lipnja do 30. rujna, bili su dostupni turističkim agencijama, touroperaterima i turistima koji koriste Internet, kratko prije stupanja na snagu. Zato je bilo mnogo primjedaba, osobito iz inozemstva, jer se početkom godine nije moglo doznati kako će brodovi ploviti u sezoni. Taj se problem javljao i pri sudjelovanju Hrvatske na međunarodnim turističkim burzama (Berlin, London, Milano...).

Uvođenje reda plovidbe za cijelu godinu svi se ti problemi otklanjaju. Plovidbeni redovi će se i dalje dijeliti na izvansezonske i sezonske, ali će biti objavljeni kao cjelina već koncem prosinca.

U 2010. godini Agencija za obalni linijski pomorski promet nastavit će napore za daljnjim pomacima u kvaliteti linijskog prometa na Jadranu. O konkretnim poslovima zasad nije moguće govoriti, budući da će oni ovisiti o proračunskim sredstvima Republike Hrvatske, odnosno o iznosu koji će u proračunu za 2010. godinu biti odobren Agenciji za obalni linijski pomorski promet.

Do početka turističke sezone 2010. najveći hrvatski putnički brodar Jadrolinija uvrstit će u flotu drugi trajekt tipa 'Biokovo' koji se gradi u splitskom brodogradilištu. Riječ je o najmodernijem trajektu za lokalne pruge kapaciteta 138 vozila i 1200 putnika, koji će znatno pridonijeti kvaliteti povezivanja zadarskih otoka s kopnom.

Hrvatske željeznice

Prijevozna ponuda u turističkoj sezoni 2009. godine:

Tijekom sezone na relaciji Zagreb – Split – Zagreb voze 3 para (6 vlakova) dnevnih ICN vlakova, 2 para (4 vlaka) noćnih vlakova (1 par redovnih i 1 par sezonskih). U sastavu noćnih vlakova nalaze se klasični vagoni 2. razreda, po 1 vagon za spavanje i 1 vagon za prijevoz praćenih automobila i motocikala. Sezonski noćni

vlakovi (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Splita) u svome sastavu imaju direktne vagone iz Bratislave i Praga za Split, iz Zagreba za Split, iz Vinkovaca za Zadar i Split te iz Osijeka za Split. Redovni noćni vlakovi (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Splita) imaju direktne vagone iz Zagreba za Split i Beča za Split te iz Zagreba za Šibenik.

Na relaciji Zagreb – Rijeka – Zagreb voze 1 par (2 vlaka) redovnih dnevnih IC vlakova, 1 par (2 vlaka) redovnih dnevnih brzih vlakova, te 1 noćni vlak na relaciji Rijeka – Zagreb koji u svome sastavu ima direktne vagone za Osijek, Vinkovce i Budimpeštu. Na relaciji Osijek – Rijeka – Osijek voze 1 par (2 vlaka) redovnih dnevnih brzih vlakova te 1 noćni vlak na relaciji Osijek – Rijeka koji ima izravne vagone iz Budimpešte i Vinkovaca.

Kapacitet vlakova za/iz Splita

U noćnim vlakovima u oba smjera dnevno na raspolaganju je oko 1400 sjedećih mjesta, 216 ležaja u vagonima s ležajima, 180 postelja u spavaćim vagonima te 40 mjesta za prijevoz automobila odnosno motocikala, te u dnevnim ICN vlakovima 804 sjedeća mjesta od toga 660 u 2. razredu i 144 u 1. razredu. Ukupno oko 2700 mjesta za /iz Splita.

Kapacitet vlakova za/iz Rijeku

Dnevno oko 1500 sjedećih mjesta za Rijeku u oba smjera.

Pored gore navedenih redovnih vlakova imali smo i posebne i agencijske vlakove i to: posebni sezonski vlakovi „Jadran express“ na relacijama Beograd – Knin – Split – Beograd u razdoblju od 3. srpnja do 13. rujna 2009. g. (ukupno 11 vlakova) i agencijski vlakovi putničke agencije „Optima tours“ na relaciji Villach - Edirne, u razdoblju do 30. rujna 2009.g. ukupno 152 vlaka.

U razdoblju 15.06. do 30.09.2009., HŽ-Putnički prijevoz na relaciji prema / s mora u redovnim i u posebnim vlakovima prevezao je ukupno 286.717 putnika, 6.296 praćenih automobila, što predstavlja smanjenje za 5,8% prevezenih putnika u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Od toga:

U redovnim vlakovima prema/iz Splita i Rijeke prevezeno je 272.000 putnika što predstavlja smanjenje od 6,3% u odnosu na isto razdoblje 2008. g., te 1.603 praćenih vozila. Jedan od razloga pada putnika je recesija koja utječe kako na cjelokupno gospodarstvo tako i na prometnu granu, a drugi razlog pada putnika u sezoni je željeznička nesreća koja se dogodila 24. srpnja 2009. nakon čega je zabilježen veliki pad prevezenih putnika. U vagonima za spavanje i vagonima s ležajima na relaciji Zagreb-Split i Rijeka-München prevezeno je oko 9.600 putnika.

Poseban vlak „Jadran express“ u ljetnoj sezoni 2009. god. vozio je iz Srbije za Split te je prevezeno 997 putnika. U razdoblju od 3. srpnja do 13. rujna 2009. g. ostvareno je 11 vožnji posebnih vlakova „Jadran express“.

I ove godine su na relaciji Villach – Edirne vozili agencijski vlakovi „Optima Toursa“. U vremenu do 30. rujna 2009. bilo je ukupno 152 vlaka u kojima je bilo prevezeno 13.720 putnika i 4.693 automobila. HŽ-Putnički prijevoz je u ljetnoj sezoni, u dane vikenda, u suradnji s turističkim zajednicama vozio sezonske izletničke vlakove Karlek, Gubec-express i Krapek. U razdoblju 01. siječnja do 30. rujna 2009. godine HŽ-Putnički prijevoz je u svojoj ponudi realizirao 72 jednodnevna izletnička vlaka kojima je prevezeno ukupno 16.875 putnika.

HŽ Putnički prijevoz je i ovo ljeto u prijevoznj ponudi prema moru ponudio mogućnost ugodnog putovanja i konzumiranja osvježavajućih pića u disco vagonu. Ovaj je projekt osmišljen s ciljem pružanja nove usluge u noćnim vlakovima koji prometuju na relaciji Zagreb GK – Split – Zagreb GK i čije osmosatno putovanje noću pruža mogućnost organiziranja različitih događanja. U tu svrhu preuređen je buffet vagon s posebnim ozvučenjem, prigodnom rasvjetom, prostorom koji uključuje šank i mjesta za sjedenje. Cjelokupan projekt i ove je godine ostvaren u suradnji s poduzećem T-Mobile. Disco vagon prometovao je u razdoblju od 03. srpnja do 22. kolovoza 2009. i to petkom iz Zagreb GK za Split, a subotom iz Splita za Zagreb GK.

Na relaciji Zagreb GK - Split - Zagreb GK ove je godine otpremljeno 19.014 putnika, od čega je njih ,više od 5.000 putovalo noćnim vlakovima. Za noćne vlakove 825 i 824 u koje je bio uvršten disco vagon tražila se karta više jer je velikom broju mladih putnika putovanje disco vlakom prava avantura i najljepši početak odmora na moru. Također, mladim putnicima putovanje na more je povoljnije zbog povlastice koju ostvaruju korištenjem HŽ Kartice za mlade (mladi od 12. do navršениh 26. godina), a koja im omogućuje 30% jeftinije putovanje, pa neki od njih disco vlakom putuju i na jednodnevni izlet na more i kupanje na splitskim bačvicama.

Disco vlak prometuje već peto ljeto i postao je svojevrsan turistički proizvod za kojeg postoji velik interes mladih putnika i stranih turista koji putuju na more.

Hrvatska pošta

Hrvatska pošta je u turističkoj 2009. godini posebno vodila računa o prilagodbi radnog vremena potrebama turističke sezone. Prilagođavanje radnog vremena napravljeno je na temelju višegodišnjeg praćenja sezonskog povećanja prometa, iskustava iz prethodnih sezonskih razdoblja te satnim snimanjima prometa. To se prvenstveno odnosi na trajanje sezonskog rada, produžetak radnog vremena s korisnicima usluga, uvođenje dvokratnog rada i slično. U 2009. prilagodili smo radno vrijeme u 181 poštanskom uredu koji posluju u turističkim mjestima, otvoreno je 7 sezonskih poštanskih ureda, dvokratno radno vrijeme uvedeno je u 72 poštanska ureda, u 36 cjelodnevno radno vrijeme dok je u 78 poštanskih ureda uveden i rad subotom.

U okviru redovnih aktivnosti tijekom turističke 2009. godine, poštanski uredi su prije i za vrijeme ljetne turističke sezone dodatno opskrbljivani prigodnim turističkim asortimanom. Postojeći ugovori za prodaju turističkog asortimana nadopunjeni su novim artiklima. Ovisno o potrebama, u pojedinim turističkim mjestima, ugovorena je prodaja prigodnog turističkog asortimana. Posebno se vodi računa da poštanski uredi budu opskrbljeni potrebnim brojem poštanskih maraka s važećim nominalama za unutarnji i međunarodni poštanski promet, kao i razglednicama.

U 2009. na turističkim lokacijama uređeni su i obnovljeni poštanski uredi: 21219 Trogir, 21272 Slivno, 22243 Murter, 22322 Ružić, 23243 Jasenice, 51252 Klenovica, 51550 Mali Lošinj i 52466 Novigrad. Osim toga nabavljeni su klimatizeri za 393 poštanska ureda, izvršeni su građevinsko-obrtnički radovi na objektu u samom središtu Grada Rijeke, izvršena je rekonstrukcija strujne instalacije u Prometnoj pošti Pula, dok je u tijeku izrada projektne dokumentacije za uređenje i opremanje poštanskog ureda 51215 Kastav te uređenje i opremanje poštanskog ureda 51511 Malinska.

U poštanskim uredima u kojima je to prostorno omogućeno, bit će izdvojena posebna prodajna mjesta koja će maloprodajni asortiman učiniti dostupnijim (tzv. Post shopovi).

Potrebama turista prilagodit ćemo se i uvođenjem potpuno novih proizvoda i usluga poput rekvizita za ljetne aktivnosti, posebnih akcijskih ponuda tele operatera, osvježavajućih pića i kave, pojačat ćemo ponudu turističkih karata, vodiča, prodavati Adriatic tourist karte - posebne karte koje turistima omogućuju popuste na različite usluge u Hrvatskoj (na smještaj, gastro ponudu, najam vozila, brodova, ponudu iz kulture i sl.), proširiti ponudu popularne literature na hrvatskom i na stranim jezicima, multimedije, uvesti uslugu razvijanja fotografija u poštanskim uredima i slične druge novitete.

U lukama i turistički najatraktivnijim i najfrekventnijim mjestima u kojima se nalaze poštanski uredi, planiramo postojeće telefonske govornice zamijeniti novima te pored njih instalirati tzv. internet pointe – mjesta s kojih korisnici mogu pristupiti internetu.

Hrvatska pošta usvojila je novi standard izgleda poštanskog ureda te će se do kraja 2009. godine odabrati „TOP 100“ ureda (na najatraktivnijim i najfrekventnijim lokacijama) koji će u naredne dvije godine biti u potpunosti preuređeni i imati najsuvremeniju ponudu usluga i proizvoda, posebno prilagođenih potrebama pojedine mikrolokacije. Do kraja 2009. g. pokrenut ćemo projektiranje poštanskih ureda po novim standardima kako slijedi: dvadeset dva u Zagrebu, sedam u Rijeci, tri u Splitu, tri u Šibeniku, tri u Zadru, zatim četiri na području Krapine, četiri u Vukovaru, dva u Bjelovaru, četiri u Čakovcu, dva u Varaždinu, tri u Gospiću, četiri u Koprivnici, jedan u Sisku i jedan u Osijeku.

U sklopu ekološko – edukativne akcije-projekta Hrvatske turističke zajednice „Volim Hrvatsku“ u 2009.g., Hrvatska pošta se uključila na način da je svoje poštanske urede kandidirala u kategoriji „Pojedinačni elementi“ – izbor najljepših poštanskih ureda.

Hrvatska turistička zajednica je u akciji „Plavi cvijet“ (za primorsku Hrvatsku) kao najuređeniji poštanski ured u 2009. godini odabrala poštanski ured 21320 Baška Voda, dok je u akciji „Zeleni cvijet“ (za kontinentalnu Hrvatsku) tu nagradu osvojio poštanski ured 51300 Delnice.

Napominjemo kako na ovim sajmovima, u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom dijelimo i promidžbeni materijal vezan uz turizam u Republici Hrvatskoj.

Prigodne poštanske marke vjerojatno su najprepoznatljiviji način na koji Hrvatska pošta sudjeluje u promoviranju ne samo hrvatske baštine nego i prirodnih ljepota i turističkih znamenitosti naše zemlje, pa su tako i ove godine, točnije 11. rujna 2009. godine izdane prigodne poštanske marke „Svjetionici“ (Vošćica, Stražica i Gruica), a u mjesecu rujnu s 2010. planiramo izdavanje tri marke također posvećene hrvatskim svjetionicima.

Kao sponzor, Hrvatska pošta bila je uključena u nekoliko značajnih sportsko – kulturnih događaja od kojih izdvajamo zagrebački polumaraton „Dan Europe 2009,“ Sportske igre mladih i 294. Sinjsku alku. Hrvatska pošta sudjeluje na međunarodnim filatelističkim sajmovima, pa je tijekom 2009. sudjelovala na sajmovima u Luoy Yang (Kina), Essenu u Njemačkoj i Rimu.

Usluga brzog transfera novca (Western Union), koje nudi Hrvatska pošta, značajna je za naše građane i za turiste, a ponuda brzog i sigurnog prijenosa novca prisutna je u gotovo svakom poštanskom uredu, što je pogotovo bitno u interventnim situacijama za novčanom pomoći i ulijeva dodatnu sigurnost za strane turiste.

Tijekom ljetnih mjeseci 2009. ova usluga je promovirana u dnevnim novinama naših izdavača koje se distribuiraju u inozemstvu te je tom prigodom objavljen oglas o mogućnosti isplate novca na šalterima poštanskih ureda HP-a koristeći WU uputnicu prilikom boravka u Hrvatskoj.

Hrvatska pošta kao članica Eurogiro-a – svjetske financijske kompanije, prati trendove novih financijskih usluga te je početkom 2009. godine uvela novu uslugu ECI – međunarodna poštansko elektonička

uputnica. Isplata ECI uputnica obavlja se na identičan način kao i Western Union uputnica tj. na šalterima poštanskih ureda. Za sada se ova usluga obavlja u 252 poštanska ureda pokrivajući cijelo područje Republike Hrvatske.

Na području Republike Hrvatske u 900 poštanskih ureda obavlja se i otkup stranog novca, što je osobito značajno za otoke i priobalna naselja koja nemaju banke ili druge ovlaštene mjenjače.

Ovu uslugu namjeravamo dodatno promovirati oglašavanjem u ciljanim medijima.

Tijekom mjeseca travnja i svibnja obnovljen je i vozni park Hrvatske pošte što će utjecati na poboljšanje distribucije pošiljaka, a time i kvalitetu naše usluge.

U sklopu navedene obnove nabavljeno je ukupno 329 vozila za distribuciju pošiljaka (158 lakih dostavnih vozila, 158 poluteretnih vozila i 13 kamiona) te 327 mopeda.

U sklopu projekta informatizacije poštanskih ureda, povodi se cjelovito strukturno kabliranje u 223 najveća poštanska ureda. Na taj način ćemo izraditi platformu za uvođenje novih naprednih mrežnih servisa (npr. Voip, Distribucija video nadzora, Centralni dojavni sustav). Osim novog strukturnog kabliranja nabavljeni su i novi monitori za rad djelatnika na šalteru te AVOCENT adapteri.

Navedeni uređaji će zamijeniti terminale na šalterima i modernizirati spajanja pisača sa centralnom serverskom opremom što će ubrzati uslugu na šalteru.

Hrvatska elektroprivreda

Protjeku sezonu ocjenjujemo zadovoljavajućom obzirom na pokazatelje kvalitete opskrbe kupaca električnom energijom u priobalnom području. Prekidi opskrbe električnom energijom koji su se događali tijekom turističke sezone uglavnom su posljedica više sile (grmljavinsko nevrijeme i požari), a ponovna uspostava opskrbe električnom energijom obavljena je u najkraćem mogućem roku. HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. poduzeo je sve aktivnosti u cilju osiguranja sigurne opskrbe kupaca električnom energijom. U dogovoru i pod nadzorom Državnog inspektorata obavljene su aktivnosti na čišćenju raslinja oko srednjenaponskih vodova radi sprječavanja pojave požara i sve preventivne aktivnosti na održavanju elektroenergetskih objekata. Tijekom turističke sezone u našim distribucijskim područjima u priobalnom području povećana su dežurstva zbog bržeg otklanjanja kvarova, a suradnja s vatrogasnim postrojbama bila je stalna i koordinirana. Nastojanja su i ove godine bila usmjerena u što pouzdaniju opskrbu električnom energijom priobalnih područja i to planiranim rekonstrukcijama, održavanjem postojećih postrojenja te izgradnjom novih postrojenja.

U 2009. god. u cilju poboljšanja naponskih prilika i pouzdanosti opskrbe potrošača ukupno je investirano 146,2 mil kn. U sklopu održavanja redovito se vrši čišćenje raslinja u području oko zračnih vodova zbog sprječavanja pojave požara. U distribucijskim područjima trajno se analiziraju tokovi struja i strujna opterećenja u elektroenergetskoj mreži, temeljem kojih se po potrebi poduzimaju intervencije za sanaciju naponskih prilika te zamjenu preopterećenih transformatora u pojedinim trafostanicama. Posebice u ljetnom periodu, u turističkim područjima u priobalju i na otocima, dolazi do naglog povećanja opterećenja uključivanjem klimatizacijskih i ostalih uređaja. Daljnim ulaganjima u razvoj Sustava daljinskog vođenja očekuje se povećanje razine pouzdanosti napajanja korisnika mreže i kvaliteta opskrbe.

Trajna je zadaća HEP – Operatora distribucijskog sustava d.o.o. pratiti stanje distribucijske mreže te u okviru planskih sredstava osigurati maksimalnu kvalitetu opskrbe kupaca električnom energijom.

Hrvatska vatrogasna zajednica

Hrvatska vatrogasna zajednica svoj je dio pripremnih aktivnosti za turističku sezonu 2009. godinu provodila kroz redovitu aktivnost vatrogasnih organizacija na terenu. Na svakoj intervenciji na priobalju sudjelovali su kroz dobrovoljna vatrogasna društva i javne vatrogasne postrojbe.

Dodatne aktivnosti HVZ je ostvarila putem Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini. U sklopu navedenog Programa HVZ je bila samostalni izvršitelj zadaća iz dviju točaka i to:

1. Plan angažiranja dobrovoljnih vatrogasaca. Temeljem navedenog plana Hrvatska vatrogasna zajednica stavila je na raspolaganje glavnom vatrogasnom zapovjedniku 960 dobrovoljnih vatrogasaca i 106 vatrogasnih vozila, koje je oo mogao angažirati temeljem članka 36. Zakona o vatrogastvu. Dio vatrogasaca je opremljen zaštitnim odorama (155 odora).
2. Informativno-promidžbenih aktivnosti (jumbo plakati, leci,...)

U razdoblju od 1. lipnja do 15. rujna 2009. registrirano je 1608 požara u kojima je opožarena površina od 6640 ha (4,13 ha/požaru).

Prema statističkim podacima iz Vatrogasnih zajednica sedam priobalnih županija, tijekom 2009. godine bilo je 32.589 intervencija, od čega 20.649 intervencija gašenja požara.

Aktivnosti ostalih subjekata

Hrvatski autoklub

Osim svoje osnovne zadaće organiziranja tehničke pomoći na cesti i informiranja o stanju i prohodnosti cesta u RH, radnici Kontaktnog centra Sektora tehničke pomoći HAK-a, obavljali su niz djelatnosti, koje se smatraju prometnom preventivom uz nadzor i kontrolu prometa. Dio djelatnika sudjelovao je u projektima EuroTest/TAP/RAP, čije provođenje u RH ostvaruje pozitivne odjeke u medijima cijele EU, pa se procjenjuje da gotovo 20 milijuna motoriziranih euroljana bude informiran o rezultatima pojedinog istraživanja ili testiranja infrastrukture i sustava upravljanja i održavanja. Kroz cijelu turističku sezonu radnici su svakog tjedna sudjelovali u redovitim koordinacijama s predstavnicima cestovnih operatera i MUP-a kako bi osigurali što manje otpore u prometu te kako bi na vrijeme obavijestili građane kada i kako putovati.

Kontaktni centar HAK-a – primljeni pozivi

U promatranom razdoblju turističke sezone 2009.godine, od 1.06. do 31.08., Kontaktni centar HAK-a obradio je čak 238.246 poziva u ukupnom trajanju 1339 sati 34 minute i 14 sekundi neprekidnog razgovora sa strankama. Kontaktni centar HAK-a preko svojeg broja 987 obradio je preko 105.164 ulaznih poziva svojih članova, ostalih motoriziranih građana i turista, a 95.677 ulaznih poziva obrađeno je u informativnom centru sa jednakim brojem danih informacija preko opće poznatog broja 01/464-0800. Budući da su ove godine otvoreni tuneli Sveti Rok i Mala Kapela na autocesti A1, Zagreb-Split-Dubrovnik, kao i puni profil autoceste A6 Rijeka – Zagreb, očekivano je smanjen broj poziva, odnosno potreba za informacijama. Posljedično, karakteristike položene trase ispred tunela Sveti Rok, te povećani rizik od kvara uslijed čekanja u koloni proteklih godina, doveli su do smanjenja potrebe za intervencijama mehaničara HAK-a ove godine.

Kontaktni centar HAK-a – organiziranje i pružanje tehničke pomoći

U promatranom razdoblju organizirano je 8.499 popravaka na cesti i 9.285 uklanjanja vozila u kvaru. Iz prometnih nezgoda i nesreća HAK je uklonio 3.113 vozila, odnosno obavljen je navedeni broj prijevoza oštećenih vozila, a u 827 predmeta bilo je potrebno i izvlačenje vozila iz položaja nepodesnog za uklanjanje ili nepristupačnog predjela, a 716 ostalih usluga obrađeno je u Kontaktnom centru. Takve usluge obuhvaćaju provjere statusa vozila, organizacije zamjenskog vozila, organizacije karata za zrakoplov i vlak, taxi prijevoz osoba i ostalo. Nastojanje je radnika u Kontaktnom centru, a i standardi poslovanja su postavljeni tako da se korisniku nastoji organizirati sve što je moguće u našim uvjetima poslovanja. Osim svakodnevnog savjetovanja operatera i otpremnika u Kontaktnom centru, te svakodnevnog osvježavanja baze podataka u suradnji sa odjelom tehničke pomoći i odjela za edukaciju mehaničara, stručni savjetnici dali su preko 2.759 tehničkih savjeta mehaničarima, radnicima HAK-a i autoklubova.

Kroz zadnje 2 godine bilježimo stagnaciju osnovnih usluga pomoći na cesti (Prikaz 2.). Iako je ukupan broj intervencija manji ove sezone u odnosu na TS 2008.g. važno je istaknuti da su slučajevi koje obrađujemo unutar Kontaktnog centra HAK-a iz godine u godinu sve kompleksniji, stoga zahtijevaju veći utrošak vremena i resursa po jednom slučaju. Još 3.380 ostalih usluga obrađeno je u Kontaktnom centru: provjere statusa vozila, organizacije zamjenskog vozila, organizacije karata za zrakoplov i vlak, taxi prijevoz osoba i ostale usluge. Uložen je veliki trud radnika u centru, a i standardi poslovanja su postavljeni tako da se klijentu nastoji organizirati sve što je moguće u našim uvjetima poslovanja. Kada promatramo razdoblje turističke sezone od 01.06. – 31.08. između 2005.g. i 2009.g. obujam poslova tehničke pomoći na cesti znatno je rastao.

Poslove popravka kvara vozila na cesti obavljao je 21 autoklub i Hrvatski autoklub neposredno na 41 lokaciji (na kopnu i otocima) s ukupno 60 vozila za popravak kvara, i 3 motocikla, uz angažman 82 mehaničara. Dio pokretnih radionica opremljen je novim dijagnostičkim uređajima, nužnim za efikasnije otklanjanje kvara. I ove godine zadržan je trend uspješnosti popravka HAK-ovih mehaničara, koji se kreće preko 70 %. Poslove uklanjanja i prijevoza vozila HAK je obavljao sa 40-tak specijalnih vozila za uklanjanje i prijevoz vozila iz autoklubova, a 137 ugovornih suradnika uključivano je s dodatnih 200 specijalnih vozila.

Kontaktini centar HAK-a – INFO centar – stanje i prohodnost cesta u R.H.

Izvjestitelji Informativnog centra (osam stalnih izvjestitelja i četiri izvjestitelja na stranim jezicima) i ove su turističke sezone obavili veliki dio posla u Kontaktnom centru HAK-a. Tako su uz primljenih 95.677 poziva, prometnog i turističkog karaktera te pomoći na cesti stranim turistima, uobličili su i distribuirali 3.765 pisanih izvješća, koja su redovito objavljivana u novostima 2. programa Hrvatskog radija i još 26 radio-postaja iz svih krajeva Hrvatske, od Dubrovnika do Varaždina i od Pule do Slavenskog Broda. Izvješća su oko 6.000 puta objavljivana i na internetskoj stranici HAK-a, što uz redovito uređivanje vijesti o stanju i prohodnosti cesta na web-stranicama T-com-a i desetak internetskih portala, ukupno čini oko 10.000 izvješća direktno postavljenih na internetske stranice (posredno preuzetih vijesti je naravno puno više). Značajan je podatak o 4.415 javljanja (direktnih ili snimljenih) u emisije tridesetak radio-postaja (detaljni podaci po tjednima u prikazu 5 i ukupno u prikazu 6).

Na stranim jezicima (engleskom, njemačkom i talijanskom) bilo je oko 1.500 javljanja u Novosti 2. programa Hrvatskog radija i isto toliko objavljenih izvješća na web-stranici HAK-a.

Ove godine je pokrenut projekt preuzimanja slika u Kontaktni centar HAK-a s kamera u vlasništvu HAC-a i ARZ-a. Na ovaj način podiže se kvaliteta usluge pravovremenog pružanja prometnih informacija, te ubrzava njihov protok.

S DUZS-om su usaglašeni Protokol o postupanju u slučaju prometnih nesreća na autocestama i Protokol o postupanju u slučaju prometnih nesreća na državnim, županijskim i lokalnim cestama.

U sklopu priprema za TURS 2009. HAK je u suradnji s DUZS-om, MUP-om, HAC-om i ARZ-om sudjelovao u izradi operativnog protokola za slučaj vožnje u krivom smjeru na autocestama, tzv. „Ghost driver“.

Hrvatska gorska služba spašavanja

Hrvatska gorska služba spašavanja i ove godine sustavno je provodila svoj Program unapređenja sigurnosti turista i turističkih sadržaja u kojem su sagledani sigurnosni izazovi turizma na prostorima izvan urbanih sredina i javnih prometnica te se djelatno provode strateške pripreme za njegovo unapređenje. Cilj Programa je stvoriti dugoročne sigurnosne preduvjete kako bi se što bolje iskoristili prostori u prirodi izvan gradova i javnih prometnica kao prirodni potencijali za razvoj novih oblika turizma. Time se postiže produženje sezone, obogaćivanje ponude i predstavljanje Republike Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu kao sigurne zemlje za aktivni i atraktivni odmor.

U 2009 godini po prvi put je potpisan sporazum sa MT i planirana proračunska sredstva, neovisno o natječajima, čime je sigurnost turista na neurbanim prostorima prepoznata kao stalna i kontinuirana (a

ne prigodna) aktivnost. To je dobar preduvjet za sustavno unapređenje turizma i turističkih sadržaja na neurbanim prostorima.

Program priprema za sezonu izvršavao se je kroz dva pravca: UNAPREĐENJE SIGURNOSTI - PREVENTIVNA AKTIVNOST I SPRJEČAVANJE NESREĆA I SPAŠAVANJE I PRETHODNA PRIPREMA I ODRŽAVANJE SPREMNOSTI SLUŽBE ZA SPAŠAVANJA U SEZONI

Od 01.01. do 20.10. 2009 godine Hrvatska gorska služba spašavanja je intervenirala u 585 akcija. Broj intervencija bi bio i veći da nije bilo sustavnog pristupa preventivi HGSS-a koji dugoročno projektira sigurnost na tim prostorima.

Edukacija za organizatore turističkih sadržaja sustavno se vrši . U travnju je izvršeno osposobljavanje turističkih djelatnika u Zadru (ukupno 19 turističkih djelatnika), a 17 u lipnju, u Splitu je osposobljeno oko 120 vodiča za potrebe turističkih agencija i obrta iz cijele Hrvatske. Izvršeno je i osposobljavanje djelatnika Nacionalnog parka Paklenica i Park prirode Lastovsko otočje.

Prethodne godine osposobljeni su kadrovi u Zagrebu, Dubrovniku i Rijeci, a edukacija je provedena temeljem Zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, te u suradnji sa Hrvatskom gospodarskom komorom. Svi polaznici su dobili licence. Ove mjere su se pokazale kao izuzetno učinkovite, jer od kada se provode ovakve edukacije i osposobljavanja, rijetke su nesreće u organiziranim turističkim grupama (izuzev nesreće u kanjonu Cetine).

Edukacija vodičkog kadra za područja i terene u planinama, rijekama i drugim nepristupačnim područjima. HGSS sustavno sudjeluje u osposobljavanju svih kadrova koji mogu biti osnova za kvalitetnu vodičku službu kao nužnog preduvjeta unapređenja ponude, podizanja razine kvalitete i sigurnosti usluga u svim sredinama koje imaju potencijale i mogućnosti razvoja pustolovnog turizma.

Sustavno se radilo na edukaciji, unapređenja znanja iz prve pomoći i zbrinjavanja ozlijeđenih. HGSS je vlasnik međunarodne licence International trauma life support, te je za potrebe liječnika i medicinskog osoblja održao 2 trauma tečaja, te je započeo sa sustavnom obukom laika. Radi se o osposobljavanju za vještine brze i kvalificirane pomoći ozlijeđenima u tetenskim uvjetima.

Organizirana su i dva tečaja Basic trauma life supporta za laike.

Kao sustavni pristup problemu sigurnosti HGSS je nastavio sa Projektom izrade zemljovida i planinarsko turističkih vodiča čime se dugoročno trebaju prekriti sve hrvatske planine i otoci vrlo kvalitetnim zemljovidima sa provjerenim GPS pozicijama, putovima i sl. Ove karte sadrže i sve potrebne sigurnosne i druge informacije. Zahvaljujući tim kartama promoviraju se nova područja , a uz svaku kartu izdaje se planinarsko-turistički vodič koji obrađuje sve sadržaje koje su zanimljivi sa aspekta turizma i predstavljaju prostor, povijesne i druge znamenitosti. Ovim kartama i vodičima otvaraju se nove mogućnosti turističke ponude i otkrivaju se mogućnosti korištenje mnogih prostora na kojima turizam takvog tipa nije postojao, što je posebno važno jer se radi o područjima koje je do sada bilo zapostavljeno i u kojem stanovništvo može naći nove izvore prihoda.

U 2009. godini dovršen je Vodič i karta Lastovskog otočja, što je pratila i sustavna priprema prostora (trasiranje i označavanje) te obuka lokalnog stanovništva i djelatnika Parka Prirode Lastovo. U tijeku izrada vodiča i karte Visa, Biokova, Korčule i Medvednice. Karta i Planinarsko turistički vodič otoka Visa je pred tiskanjem. U tijeku su pripreme za izradu karte Južni Velebit. Radi se o kartama najviše kvalitete sa posebnim naglaskom na sigurnost turista i prezentiranje prostora kao turističkih resursa.

Istovremeno HGSS djeluje na digitalnoj kartografiji i bazi elektronskih podataka, te u suradnji sa distributerima GPS uređaja zajednički radi na kvalitetnijim programima sa ažurnim, provjerenim i sigurnim podacima o stazama i drugim športsko turističkim sadržajima izvan gradova i javnih prometnica. Naime sve više turista koristi GPS, ne samo kao sredstvo za orijentaciju, nego kao pomagalo u odabiru turističke destinacije.

Tiskano je 5000 adresara Službe, te 100 000 letaka i uputstva za slučaj nesreće ili opasnosti.

HGSS u granicama svojih ovlasti kontrolira sigurnost u svim nacionalnim parkovima i skijalištima, planinama, rijekama i drugim turističkim prostorima izvan gradova i javnih prometnica i na svim skupovima koje prezentiraju i promiču turističke sadržaje u ne urbanoj Hrvatskoj. Dežurstvom i prisutnošću na terenu pokriva sve pustolovne utrke, parajedriličarska, biciklistička, skijaška, penjačka i

druga natjecanja i sve manifestacije visokog rizika koje se odvijaju na prostorima izvan gradova i javnih prometnica koje su najavljene i na kojima se očekuje veći broj ljudi na prostorima u prirodi.

HGSS sustavno radi na unapređenju sustava helikopterskog spašavanja i uvođenja standarda HEMS-a (helikopterskog medicinskog prevoženja ozlijeđenih i bolesnih). I ove godine na inicijativu Hrvatske gorske službe spašavanja, a u suradnji sa Ministarstvom zdravstva od 15.06. do 30.09. organiziran je sustav dežurstava i helikopterske pripravnosti po uzoru na europske standarde. To podrazumijeva letачe spašavatelje, medicinski tim (liječnik i medicinski tehničar), te izdvojenu specijaliziranu medicinsku i spasilačku opremu. Po prvi put organizirano je takvo dežurstvo i u Puli

Evidentirani su i analizirani turistički prostori i sadržaji u većini priobalnih županija. Radi se na prepoznavanju rizika i predviđanju opasnih situacija.

HGSS je sustavno radio na uređenju i kontroli penjališta, planinarskih i pješačkih staza, uvećanju sigurnosti na rijekama, izrada skloništa i dr. Trasirano je i označeno oko 100 km novih planinarskih i pješačkih staza. HGSS sustavno radi na mreži interventnih terenskih helidroma (sletišta) za potrebe spašavanja na nepristupačnim terenima. Poglavitno na pučinskim otocima i planinama. Izrađen je novi helidrom na otoku Sušcu, te redovito održavanje helidroma na Palagruži, Šćedru, Mosoru i dr.

Uređeno je više pješačkih i planinarskih staza na Lastovskom otočju, Pelješcu, Velebitu, Visu i Dinari i dr. Ispitivanja govore da su prostori koji su kvalitetno pripremljeni od strane HGSS-a postali sigurniji i broj nesreća se bitno smanjio.

Sustavno se pripremaju i opremaju penjališta, te najdublji speleološki objekti u cilju uvećanja sigurnosti i učinkovitosti spašavanja.

U smislu kvalitetne pripreme prostora, ostvarena je dobra suradnja sa Upravom za zaštitu prirode, upravama nacionalnih parkova i parkova prirode, a treba još unaprijediti suradnju sa turističkim zajednicama i jedinicama lokalne uprave i samouprave.

Radi boljeg pokrivanja prostora, formirane su 4 nove podružnice HGSS-a u unutrašnjosti (Novska, Osijek, Bjelovar). Do kraja godine formirati će se i Stanica Vinkovci, a u postupku je formiranje još nekih stanica i obavještajnih točaka, poglavito u priobalju.

Formirano je 5 novih obavještajnih punktova, uglavnom u planinama, na kojima turisti mogu zatražiti pomoć ili informaciju. Na Planini Dinari i Kamešnici izgrađeni su novi objekti –skloništa, te označene nove pješačke i planinarske staze, što predstavlja novu turističku ponudu. Time je znatno uvećana sigurnost na tom turistički atraktivnom prostoru koje je područje pod posebnom državnom skrbi. Sustavno se pristupa trasiranju planinarskih staza na Dinari, koja ima veliki turistički potencijal.

HGSS surađuje sa mobilnim operaterima i pokrenuo je inicijativu za kvalitetnije pokrivanje signalom turistički atraktivnih prostora hrvatskih planina i otoka, što je preduvjet pravovremene dojava o nesreći te učinkovitog spašavanja.

HGSS je u pripremi za sezonu u cilju licenciranja i kondicioniranja spasilačkog kadra i pripremi Službe u prvih 9 mjeseci ove godine utrošeno je oko 80 000 sati rada i znantna materijalna sredstva.

Zbog objektivnih razloga izostala je priprema sa helikopterima. HGSS je za sezonu 2009. osigurao punu pripravnost i gotovu trenutnu spremnost od 0-24 h, 365 dana u godini.

Unapređene su sposobnosti Službe za potrage za nestalim osobama, spašavanje iz divljih voda, speleoronilačko spašavanje i dr.

Unapređen je sustav helikopterskog dežurstva. Sada medicinski i spasilački timovi i posade helikoptera dežuraju na jednom mjestu, tako da je spremnost za polijetanje smanjena na nekoliko minuta. Dežurstvo tijekom turističke sezone provodi se u Splitu i Puli. Hrvatska gorska služba spašavanja je provela na vrijeme i kvalitetno sve planirane zadaće u pripremi i provedbi turističke 2009. To je rezultat stručnog i dugoročnog Programa HGSS-a na unapređenju sigurnosti turista i turističkih sadržaja izvan gradova i javnih prometnica. Zbog uvođenja novih prostora i sadržaja u turističku ponudu i produženja turističke sezone u budućnosti nas očekuje uvećanje broja nesreća za koje se Služba mora dobro pripremiti i kapacitirati.

Hrvatska gospodarska komora

Nastupi na specijaliziranim sajmovima nautičkog, ronilačkog, pustolovnog i zdravstvenog turizma

1. Velika Britanija: „BOAT SHOW 2008“, Southampton, 11.-20.09.2009.
2. Slovenija: „NARAVA - ZDRAVJE“, Ljubljana, 01.-04.10.2009.
3. Njemačka: „HANSEBOOT 2009“, Hamburg, 24.10.-01.11.2009.
4. Francuska: „SALON NAUTIQUE DE PARIS“, Pariz, 05.-13.12.2009.
5. Francuska : „SALON DE LA PLONGEE“, Pariz, 15.-18.01.2010.
6. Slovenija: „TOURISM AND LEISURE FAIR TIP 2009“, Ljubljana, 22.-25.01.2009.
7. Nizozemska: „DUIKVAKER 2009“, Utrecht, 07.-08.02.2009
8. Rusija: „GOLDEN DOLPHIN“, Moskva, 19.-22.02.2009.
9. Italija: „EUDI SHOW“- Fiera, Roma, 27.02.-02.03.2009.
10. Nizozemska: „HISWA“, Amsterdam, 03.-08.03.2009.
11. Srbija: 31. MEĐUNARODNI SAJAM NAUTIKE, Beograd 11-15.03.2009.
12. Francuska: FESTIVAL INTERNATIONAL DE LA PLAISANCE, Cannes, 09. -14.09. 2009.
13. Velika Britanija: „BOAT SHOW 2009“, Southampton, 11.-20.09.2009.
14. Slovenija: „NARAVA - ZDRAVJE“, Ljubljana, 01.-04.10.2009.
15. Njemačka: „HANSEBOOT 2009“, Hamburg, 24.10.-01.11.2009.
16. Italija: „BORSA MEDITERRANEA DEL TURISMO ARCHEOLOGICO“, Paestum Salerno, studeni 2010.
17. Francuska: „SALON NAUTIQUE DE PARIS“, Pariz, 05.-13.12.2009.

Aktivnosti Poslovnog kluba za kulturni turizam

Održane edukacijske prezentacije projekata kulturne baštine za potrebe kreiranja novih kulturno-turističkih proizvoda u Hrvatskoj i promociju istih.

Koprivničko-križevačka županija:

Projekt HTZ: „Đurđevac –destinacija europske izvrsnosti“, listopad 2008.

Ličko - senjska županija:

Projekt „Uskočki dani -Tvrđava Nehaj - prošlost za budućnost“ , veljača 2009.

Vukovarsko-srijemska županija:

Multi-funkcionalni projekt javno-privatnog partnerstva „Etnopark kod Županje- Dretvić stan, svibanj 2009“

Edukativni seminari:

Održan edukativni seminar: „TAIEX seminar o turističkom vođenju“, za potrebe turističkih vodiča Hrvatske, u suradnji s TAIEX-om, a uz nazočnost čelnika svjetskih i europskih asocijacija turističkih vodiča i turoperatora

Promocija hrvatskog gospodarstva i hrvatskih proizvoda

Održani gospodarski susreti/promidžbene prezentacije: „Turizam u Hrvatskoj 2009“ i gospodarske izložbe „Be Croative“- za potrebe povezivanja hrvatskih gospodarskih subjekata iz djelatnosti turizma i inozemnih tvrtki za turizam, prilikom susreta inozemnih i domaćih gospodarskih delegacija, u suradnji sa Sektorom za međunarodne odnose HGK i Sektorom za trgovinu HGK, na tržištima: Argentina, studeni 2008: Prezentacija projekta: „Be Croative“, Čile, studeni 2008: Prezentacija projekta: „Be Croative“, Australija, travanj 2009: Prezentacija projekta: „Be Croative, Turska, travanj 2009: prezentirani potencijali hrvatskog pustolovnog turizma, na 4. plenarnoj sjednici ISO/TC 228 Tourism and Related Services. Hrvatski zavod za norme – Tehnički odbor za usluge u turizmu – HZN/TC 228, zastupan od strane predstavnika Hrvatske gospodarske komore, aktivno je sudjelovao, po prvi put kao član promatrač (O-observing member), u radu sjednice ISO/TC 228 Tourism and Related Services. Latvija, svibanj 2009: prezentirani potencijali hrvatskog turizma, na sastanku 5 gospodarskih komora: Istočna Švedska, Latvija, Letonija, Poljsko-Švedska komora iz Gdanska i HGK, za potrebe pripreme/izrade EU projekta „Business Tour“, kojim bi se stvorila mreža između pet gospodarskih

komora i turističke industrije, u četiri zemlje članice EU i jedne zemlje pristupnice EU (u ovom slučaju Hrvatske) radi promicanja stvaranja povoljnog okruženja za turizam malih i mikro poduzeća i poticanja njihove međunarodne suradnje na pitanjima razvoja održivog i konkurentnog turističkog gospodarstva. Realizirana tekuća suradnja sa sustavom HTZ, za potrebe povezivanja turističkih gospodarskih subjekata, članica Sektora za turizam, prilikom održavanja „work shopova“ na inozemnim turističkim sajmovima i skupovima, u organizaciji HTZ.

Projekti HGK – Sektor za turizam

Nastavak projekta „Pouke baštine – za gradnju u hrvatskome priobalju“, I. faza, kroz reprint knjige „Pouke baštine – za gradnju u hrvatskome priobalju“ - komercijalno kontinuirano namijenjene zainteresiranom ciljanom tržištu, kao prilog inicijativama za zaštitu identiteta prostora hrvatskog priobalja.

Nastavak kontinuirane suradnje s Hrvatskim zavodom za norme na uvođenju međunarodnog standarda kvalitete za pružatelje usluga rekreativnog ronjenja „EUF Certified“ (European Underwater Federation Certified), uz suradnju s „Austrian Standard Institute“ iz Beča, kroz održani trening/seminar za obuku lokalnih prosuditelja (auditora) za certificiranje pružatelja usluga rekreativnog ronjenja u Hrvatskoj

U tijeku provođenje projekta „Turistički cvijet – Kvaliteta za Hrvatsku 2009.“ i „Hrvatski turistički forum 2009.“, u okviru manifestacije „Dani hrvatskog turizma“ pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma:

Realiziran projekt „Zajednička promidžba ronilačke destinacije Hrvatske“(svibanj 2009) - namjenjen stranim novinarima specijaliziranim za ronjenje i ronilački turizam, u suradnji s Glavnim Uredom HTZ

Realiziran projekt/nastup na Međunarodnom sajmu turizma „CROTOUR 2009“ na Zagrebačkom velesajmu (travanj 2009. godine).

Prezentirana turistička ponuda članica zajednica, udruženja, grupacija i sekcija Sektora za turizam HGK.

Ažurirana je baza podataka turističkih seljačkih obiteljskih gospodarstava, za potrebe izrade prvog nacionalnog kataloga „Ruralna Hrvatska“, u suradnji HGK, MT i HTZ. Katalog će se realizirati do kraja 2009. godine. Prvi nacionalni katalog realizirati će se i kao katalog „On-line ruralna Hrvatska.“

U tijeku realizacija prvog nacionalnog kataloga „Online Nautička Hrvatska – charter“.

U tijeku ažuriranje baze podataka turističkih brodara Hrvatske - kružna putovanja / nautički izleti, za potrebe izrade prvog nacionalnog kataloga „Nautička Hrvatska – turistički brodari“, u suradnji HGK, HOK i HTZ.

U tijeku realizacija projekta „Gala Wellness“ - dodjela nagrade i posebnih priznanja najboljim wellness centrima Hrvatske, u suradnji s Grupacijom wellness turizma (GWT) pri HGK, za potrebe unapređenja kvalitete pružanja usluga wellness centara u Hrvatskoj, prema usvojenim kriterijama članica GWT pri HGK.

Realizirana izrada prvog nacionalnog kataloga „Wellness Hrvatska 2009/2010.“, u suradnji GWT i HTZ.

U tijeku realizacija prvog nacionalnog kataloga „Online Ruralna Hrvatska“.

Nastavak suradnje HGK-Sektora za turizam i HGSS, na projektu edukacija za potrebe članica Zajednice pustolovnog turizma pri HGK: „Obuka za voditelje pustolovnih događanja“ - izdata Uvjerenja o pohađanju obuke (101 polaznik).

Realiziran edukacijski projekt: „Obuka za voditelje pustolovnih događanja“ u suradnji HGSS i članica Zajednice pustolovnog turizma Sektora za turizam HGK

U tijeku organizacija četiri predavanja za turističke brodere na temu „Sustav upravljanja sigurnošću“, u suradnji s Hrvatskim registrom brodova

Hrvatska obrtnička komora

U sklopu proturecesijskih mjera i programa Vlade RH, Ceh ugostitelja uputio je prijedlog proturecesijskih mjera u sektoru turizma i ugostiteljstva koji je jednim dijelom usvojen i uključen u Akcijski plan Ministarstva turizma odnosno Vlade RH. Primarni prijedlozi proturecesijskih mjera za turističku 2009. i 2010. godinu su: smanjenje poreznih opterećenja - smanjenje PDV-a u sektoru ugostiteljstva,

priznavanje reprezentacije u 100%-nom iznosu, te smanjivanje doprinosa na plaće zaposlenika; smanjenje troškova poslovanja, smanjenjem iznosa različitih javnih davanja i drugih naknada; poticanje novih kreditnih sredstava u ugostiteljstvu, kao i uvođenje nepovratnih sredstava (poticaja); program potpora za uvođenje HACCP sustava u ugostiteljstvu; smanjenje naknada ugostitelja prema HDS ZAMP-u; smanjenje kamata na poduzetničke kredite i reprogramiranje postojećih kreditnih obveza poduzetništva; nastaviti sa Programom potpora u obrazovanju i s ciljem obuke kadrova u turizmu; uključivanja obrtnika u rad turističkih zajednica na lokalnim razinama; problem nezaposlenosti; ukidanje polaganja higijenskog minimuma; omogućiti ugostiteljima zapošljavanje umirovljenika, stalno zaposlenih radnika i sl.; realizacija raznih edukacijski seminara i sl.

Kao dugotrajnije mjere predloženo je : stvaranje jakih edukacijskih centara za ugostiteljska zanimanja; poticanje otvaranja novih vele tržnica, otkupnih stanica i sl.; širenje gastronomske ponude, autohtonih jela, brendiranje hrvatske kuhinje, aktivnija promidbna hrvatske gastronomije; uklanjanje rashladnih uređaja ispred kioska i sl.; energičnije i učinkovitije suzbijanje neregistriranog obavljanja djelatnosti, te mnogobojne aktivnosti s ciljem poticanja napretka u poslovanju ugostitelja.

Jedna od glavnih aktivnosti Ceha ugostitelja i turističkih djelatnika u proteklom razdoblju su aktivnosti vezano uz izmjene i dopune Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda. Tijekom ove godine, a nastavno na prošlogodišnje aktivnosti vezano uz zabranu pušenja u ugostiteljskim objektima, održani su mnogobrojni sastanci sa predstavnicima Ministarstva zdravstva. Podsjećamo da je Ceh ugostitelja u više navrata upućivao pismenim putem kako Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, tako i Vladi, Ministarstvu turizma i Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, u kojem se traži da se popularno zvani Zakon o zabrani pušenja prilagodi gospodarskoj situaciji i ugostiteljima, ali isto tako zaštite interesi i nepušača.

Važno je napomenuti da Ceh od početka donošenja ovog zakona podržava primarni cilj, a to je jačanje svijesti o štetnosti pušenja i zaštita nepušača, ali se ne slaže sa pojedinim odredbama kao što su kratki rok za primjenu zakona, restriktivne mjere, onemogućavanje gospodarskog i ekonomskog rada ugostitelja. Tražili smo od Vlade racionalno i ne prebrzo donošenje ovog zakona, jer se njime direktno ili indirektno zadire u egzistenciju gotovo 100.000 zaposlenih i o njima ovisnih ljudi. Kako je u Hrvatskoj evidentirano oko 5.800 restorana i gotovo 10.000 barova, u čijem je udjelu preko 90% cafe-barova, noćnih i disco klubova i barova, očekivano je razumijevanje od strane zakonodavca, te korektan i partnerski odnos prilikom usuglašavanja stavova, gdje je provedba ovog Zakona trebala biti postepena i s ponuđenim alternativnim opcijama za korisnike i davatelje usluga.

Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda stupio je na snagu u studenom prošle godine, od kada je zabranjeno pušenje u svim odgojnim, obrazovnim i zdravstvenim ustanovama, osim psihijatrijskih bolnica i odjela. Njegova puna primjena započela je 6. svibnja, do kada su se ugostiteljski objekti, uključujući hotele i druge javne prostore imali vremena uskladiti sa pojedinim odredbama Zakona. O mogućim štetnim posljedicama zakona, stajalište ministarstva bilo je da se tek primjenom zakona mogu vidjeti njegovi stvarni nedostaci. Zato je i osnovana radna grupa za praćenje i primjenu Zakona u koju je bio imenovan i naš član Ceha kao vanjski član radne skupine. Između ostalog i zaključci radne skupine su doprinijeli da se donesu izmijene zakona, koje su stupile 9. listopada.

Odmah nakon primjene zakona, a s ciljem ublažavanja učinka zakona na rad ugostitelja ministarstvo je donijelo pojašnjenja u vezi primjene zakona, u vidu naputka za inspekciju, kao na primjer, što se prema zakonu smatra terasom, na kojoj je dopušteno pušenje, koja je odgovornost ugostitelja ako si gost pušač sam donese piće u prostor za nepušače te na koji način će se osloboditi ugostitelja odgovornosti, ako je izvršio sve zakonske obaveze od označavanja prostora i upozorenja gosta, a gost se toga ne pridržava i dalje puši.

Na temelju zaključaka sa proširene sjednice Ceha i predsjednika cehova područnih obrtničkih komora, te odlukom Upravnog odbora HOK-a, u razdoblju od 15. do 30. lipnja organizirana je peticija „Pravo na izbor“ za prikupljanje potpisa, koji daju podršku prijedlozima Ceha ugostitelja i turističkih djelatnika HOK-a za izmjenu Zakona. Do 15. srpnja prikupljeno je čak 270.575 potpisa građana.

Većina zahtjeva iz peticije je od strane Ministarstva prihvaćena u potpunosti, dok su se za određene zahtjeve pronašla kompromisna rješenja. Moramo naglasiti da zahvaljujući razumijevanju ministarstva i Vlade u ovom trenutku kada dolazi hladno razdoblje najveći broj ugostiteljskih objekata je spašen.

Izmijenom Zakona postignuti su mnogobrojeni ustupci od kojih nabrjamo neke: postignuta je odgoda potpune zabrane pušenja na razini RH; spašen iznimno veliki broj lokala za ovu zimsku sezonu; mogućnost pušenja u svim objektima koji isključivo uslužuju pića, nevezano na veličinu objekta, tehničke uvijete i sl. do isteka prijelaznog roka 6. travnja 2010.g.; u vremenu prilagodbe, u svim ugostiteljskim objektima u kojima se uslužuje i hrana pušenje je dozvoljeno u fizički odvojenom prostoru u kojem se uslužuje piće ali ne i hrana, uz napomenu da je isti odvojen od prostora gdje se uslužuje hrana; mogućnost malim lokalima do 50m² (uslužnog prostora), da sami biraju žele li biti pušački ili nepušački lokali, nakon isteka prijelaznog roka; u svim lokalima moguće je uvesti prostor za pušenje veličine do 20% ukupne javne površine, u kojem je moguće konzumiranje hrane i pića, te opremanje po želji; lokali u trgovačkim centrima mogućnost pušenje do isteka prijelaznog roka nakon kojeg je potrebno usklađenje; maksimalno umanjena potrebna dokumentacija kao i financijske obaveze ugostitelja za dobivanje rješenja za prostor za pušenje ili pušački prostor; maksimalna zaštita ugostitelja prilikom kažnjavanja od strane inspekcija; mogućnost da se na ugostiteljskim terasama (za koje je rješenjem nadležnog tijela za utvrđeno da ispunjavaju uvjete) mogu usluživati jela i pića te dopustiti pušenje, jer se ne smatraju se zatvorenim javnim prostorom; kod traženja rješenja za dopuštenje pušenja izbjegnuti potencijalni troškovi za plaćanje izrade tlocrta objekta i pregleda ugrađene ventilacije i druge opreme od strane ovlaštenih tvrtki.

Implementacija HACCP-a

Na temelju dugogodišnje suradnje Hrvatske obrtničke komore i Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko goranske županije izrađeni su: „Vodič dobre higijenske prakse za ugostitelje“ i „HACCP vodič – Praktična provedba načela HACCP sustava za ugostitelje.“ HACCP vodič - Praktična provedba načela HACCP sustava za ugostitelje, obuhvaća dugogodišnju praksu i iskustvo ugostitelja i institucija, iskustva drugih zemalja u načinu definiranja kritičnih kontrolnih točaka, pred i post potrebne aktivnosti, preduvjetne radnje, upute o vođenju evidencija.

Vodili smo se idejom da se pri izradi Vodiča članstvu HOK-a, ali i drugim korisnicima omogući što kvalitetnija i praktičnija provedba zakonske obveze definirane Zakonom o hrani i pripadnim Pravilnikom. Vodič dobre higijenske prakse prvenstveno služi kao podsjetnik i vodilja ugostiteljima za dobro poslovanje s hranom, uvažavajući potrebne preduvjetne programe.

Sredinom veljače Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi dostavilo je pozitivno mišljenje na naš prijedlog Vodiča dobre higijenske prakse i HACCP-a za ugostitelje kao nacionalne vodiče za ugostiteljstvo. Potreba za izradom ovakvih vodiča proizlazi iz nekoliko zakonskih i podzakonskih akata. Naime, svi obrtnici koji posluju, proizvode, pripremaju i poslužuju hranu, bili su dužni do 1. siječnja 2009. godine uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o hrani NN46/07 i Pravilnika o higijeni hrane NN 99/07. Nakon verifikacije spomenutih vodiča u suradnji sa ministarstvom, područnim obrtničkim komorama organizirano je 5 regionalnih seminara, s ciljem pobližeg upoznavanja naših članova sa sadržajem vodiča, a samim time i njihovim konkretnim obavezama. Prvi seminar održan je 4. ožujka 2009. u Zagrebu, zatim 12. ožujka 2009. u Varaždinu, 18. ožujka 2009. u Poreču, 23. ožujka 2009. u Splitu, te završni 7. travnja 2009 u Osijeku.

Uz navedene aktivnosti oko upoznavanja članstva sa vodičem, u suradnji sa Ministarstvom zdravstva i sanitarnom inspekcijom dogovor je prijelazni rok, do kraja ove godine u kojem će sanitarni inspektori obilaziti ugostiteljske objekte s ciljem edukacije i ukazivanja na postojeće stanje i potrebe za prilagodbu objekta i poslovanja prema HACCP-u. Isto tako sa svim zavodima za javno zdravstvo na razini RH, a u suradnji sa matičnim POK-ovima, usuglašen je načelni dogovor oko beneficija i edukacijskih seminara pri uvođenju i provođenju obaveza iz HACCP sustava.

Realna beneficija za članstvo: do donošenja HACCP vodiča konzultantske kuće su za davanje takvih projekata i konzultacija, izradu dokumentacije, te samo upoznavanje s HACCP sustavom bez ikakvih daljnjih investicija naplaćivale tu uslugu u prosjeku od 5 000 - 15 000,00 kn i više. Realizirani povoljniji

uvjeti kreditiranje za ugostitelje prilikom uvođenja HACCP i opremanja objekta za pušače od strane komercijalnih banaka.

Naknade za korištenje glazbe, ZAMP

U sklopu akcijskog plana za turizam i u suradnji sa Ministarstvom turizma, ugostiteljima i hotelijerima za ovu sezonu naknada za autorska muzička prava (ZAMP) smanjena je za 10%, od 1. srpnja 2009. godine do 31. prosinca 2009. godine, a HRT pretplatu plaćati će samo sezonski dok su objekti otvoreni. Navedene smanjenje realizirano je u vidu sporazuma o smanjivanju tih naknada između predstavnika HRT-a, Hrvatskog društva skladatelja-Zaštita autorskih muzičkih prava (HDS ZAMP), Hrvatske udruge hotelijera (HUH) i Hrvatske obrtničke komore (HOK).

Ceh ugostitelja i turističkih djelatnika Hrvatske obrtničke komore u suradnji sa Ministarstvom turizma aktivno je sudjelovao u provedbi Programa obrazovanja i obuke kadrova u turizmu, temeljem čega će se u idućoj školskoj godini 2009/2010. zajednički sufinancirati stipendije za učenike i studente koji se školuju za ugostiteljsko-turistička zanimanja. Isto tako sudjelovali smo u pripremi i realizaciji programa sufinanciranja kabineta u školama koje školuju kadrove za ugostiteljstvo.

Ceh ugostitelja i turističkih djelatnika u suradnji sa Ministarstvom turizma i drugim predstavnicima javnog i privatnog sektor, od kraja prošle godine i za vrijeme prvog tromjesečja aktivno je sudjelovao u radu na programu udružene promidžbene aktivnosti javnog i privatnog sektora za turističku 2009. godinu, koje je rezultiralo povećanim brojem dolaska broja gostiju za vrijeme ovogodišnje turističke sezone, usprkos najavama prije sezone o značajnom padu broja dolazaka gostiju.

Hrvatske vode

Hrvatske vode ne sudjeluju direktno u mjerama i aktivnostima u provedbi turističke sezone u 2009. godini. Aktivnost Hrvatskih voda svodi se na ulaganja u razvoj javne vodoopskrbe, kao i na ulaganja u djelatnost zaštite voda.

Javna vodoopskrba na području otoka i priobalja je zadovoljavajuća, te u 2009. godini nije bilo većih problema u vodoopskrbi tijekom turističke sezone. Ulaganja u javnu vodoopskrbu na području priobalnih županija u 2009. godini iznose cca 66 milijuna kuna. U 2010. godini Hrvatske vode će nastaviti s ulaganjima u razvoj vodoopskrbe onih turističkih područja u kojima vodoopskrba nije dovoljno razvijena, kao i s povećanjem sigurnosti vodoopskrbe na turističkim područjima. Konkretno mjere i aktivnosti u javnoj vodoopskrbi su u nadležnosti komunalnih poduzeća i lokalne samouprave s kojima Hrvatske vode usko surađuju. Očekivana ulaganja u vodoopskrbu za 2010. godinu su na razini ulaganja u 2009. godini.

Aktivnosti vezane uz djelatnost zaštite voda obuhvaćaju razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, te će Hrvatske vode do kraja 2009. godine u tu svrhu uložiti 336,7 milijuna kuna u okviru provedbe Plana upravljanja vodama za 2009. godinu. Naglašava se kako navedi iznos obuhvaća sva sredstva koja se kroz Plan upravljanja vodama za 2009. godinu ulažu u razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, a pored izvornih sredstava Hrvatskih voda uključena su dijelom i sredstva Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, zatim sredstva IBRD-a, te sredstva pojedinih jedinica lokalne samouprave. S obzirom da se radi o ulaganjima na cijelom prostoru Republike Hrvatske, to je teško precizno definirati iznos koji je u izravnoj mjeri vezan uz ulaganja u turizam. No, budući da je riječ o izgradnji infrastrukture koja izravno služi zaštiti voda, odnosno okoliša uopće kao jednog od temeljnih hrvatskih turističkih resursa, može se reći da se predmetna ulaganja, posebno ona u priobalnom dijelu, u većoj mjeri mogu smatrati ulaganjima u povećanje ukupnog turističkog potencijala Republike Hrvatske. Tako je npr. u 2009. godini za razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području otoka uloženo 6,2 milijuna kuna, a u ostalom priobalnom području uloženo je 137,8 milijuna kuna.

IV ZAKLJUČAK

U 2009. godinu Hrvatska je ušla spremna, s unaprijed utvrđenim mjerama i osiguranim sredstvima za ublažavanje posljedica negativnih tržišnih trendova i globalne gospodarske krize. Unatoč podacima koji govore o padu ostvarenog prometa za prvih 10 mjeseci 2009. godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine, u aktualnim gospodarskim uvjetima zabilježeni minusi od 2,6% ukupnih dolazak i od 1,3% ostvarenih noćenja opravdavaju uložena sredstva i aktivnosti poduzete s ciljem minimaliziranja utjecaja gospodarske krize.

Slijedom prognoza na svjetskom tržištu, globalno gospodarstvo biti će nesigurno i tijekom 2010. godine s trendom laganog izlaska iz krize. Za hrvatski turizam to znači nastavak borbe za svakog gosta, intenzivne aktivnosti u javnom i privatnom sektoru, promptno djelovanje u skladu s promjenama tržišnih trendova.

Na postizanje postavljenih ciljeva utječu mnogi činitelji kako pozitivni, tako i oni ograničavajući, negativni, koji se moraju uzeti u obzir kod utvrđivanja aktivnosti i mjera za buduće razdoblje:

POZITIVNI	NEGATIVNI
<ul style="list-style-type: none"> → pojačana i pravovremena dodatna ulaganja u promociju → dobro osmišljena i realizirana nacionalna marketinška politika HTZ-a → pravovremeno doznačavanje sredstava iz Državnog proračuna za promociju → pojačana ulaganja u obogaćivanje i kvalitetu turističke ponude Hrvatske → sufinanciranje projekata edukacije i obrazovanja iz Državnog proračuna djelatnika u turizmu → donošenje novih propisa iz područja ugostiteljstva → paušalni obračun i naplata boravišne pristojbe i poreza za građane iznajmljivače → stalna ulaganja u kvalitetu cestovne infrastrukture → pojačani brodski i trajektni promet → intenzivniji zračni promet → koordinirane aktivnosti na poboljšanju protočnosti na granicama, cestama, lukama → organizirana i dobro pripremljena protupožarna zaštita → aktivnosti na razminiranju miniranih područja → dobro pripremljena i efikasna služba spašavanja – „112“ → dobro organizirana i efikasna služba tehničke pomoći na cesti te informiranja motoriziranih građana o stanju u cestovnom prometu → adekvatna organiziranost službe hitnog zračnog medicinskog prijevoza za ozlijeđene i oboljele osobe na području RH → adekvatna organiziranost timova hitne medicinske pomoći na državnim cestama → aktivnosti na sanaciji otpada → kontinuirana ulaganja u komunalnu infrastrukturu → koordinirane akcije na uređenju turističkih odredišta → ulaganja u smještajne objekte i prateće sadržaje i izgradnja novih hotela → podizanje kategorije postojećih smještajnih objekata → pojačani nadzor i kontrole Državnog inspektorata 	<ul style="list-style-type: none"> → nestabilno stanje na međunarodnom tržištu: <ul style="list-style-type: none"> - Globalna financijska kriza i recesija na svjetskom tržištu - pandemija svinjske gripe - strah od terorističkih napada - novi nemiri u svijetu - nestabilne cijene nafte i naftnih derivata - strah od prirodnih katastrofa (poplave i požari velikih razmjera, jaki orkanski vjetrovi....) → nepoštivanje uredbi i odluka o vremenskim razdobljima prekida građevinskih, komunalnih i drugih radova u nekim turističkim odredištima → još uvijek nedovoljno riješeno pitanje sanacije otpada u nekim mjestima → nedovoljno riješeno pitanje komunalne infrastrukture u pojedinim područjima priobalja (problem pitke vode, crnih jama, kanalizacije – potrebna detaljna modernizacija i izgradnja komunalne infrastrukture) → nedovoljna organiziranost plasmana ponude soba i apartmana građana iznajmljivača → nedovoljno smještajnih objekata, posebice više kategorije → veliki dio kapaciteta u komercijalnim objektima van funkcije → loša prometna povezanost turističkih odredišta međusobno i s atraktivnim lokacijama → visok tečaj domaće valute → velike razlike u tečaju u privatnim mjenjačnicama → nedovoljno angažiranje lokalnih jedinica, turističkih zajednica i gospodarskih subjekata u pripremama za turističku godinu → nezadovoljavajuća stručnost i educiranost kadrova u turizmu i ugostiteljstvu → nedovoljna usklađenost radnog vremena uslužnih djelatnosti s potrebama turista

uz veća ovlaštenja sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu → pojačane aktivnosti pomorske policije s ciljem suzbijanja „crnog chartera“	
--	--